



H-311007

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. A. (Economics) (Sem. I) Examination**

November - 2019

**MA01E107 : Environment Economics - I**

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના: બધા પ્રશ્નોના ગુણ સમાન છે .

1. આર્થિક વિકાસ અને પર્યાવરણ વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવો સાથે કુઝનેટ રેખા પણ સમજાવો. 14  
અથવા  
સમજાવો. (અ) નિવસનતંત્રના કાર્યો  
(બ) ઉષ્માગતિકીનાં પહેલા બે નિયમો
2. બાહ્યતા અને જાહેર વસ્તુઓ કઈ રીતે બજારની નિષ્ફળતામાં પરિણમે છે ? 14  
અથવા  
પર્યાવરણીય અર્થશાસ્ત્રમાં બજારની નિષ્ફળતા એટલે તમે શું માનો છો ? કઈ રીતે અપૂર્ણ માહિતી અને અબહિર્ગોળતા બજારની નિષ્ફળતામાં પરિણમે છે ?
3. પ્રદૂષણને અટકાવવા માટેના સાધનો ચર્ચો. 14  
(અ) જવાબદારીનો નીયમ (બ) કમાન્ડ અને કંટ્રોલ નીતિ  
અથવા  
(અ) પિગુવિયન કરવેશ અને Emission Tax સમજાવો. (બ) કોઝ થીયરી સમજાવો.
4. એચ. ડાલે અને સોલો-હાર્ટવીકના ટકાઉ વિકાસના મોડેલ્સની ટીકાત્મક ચર્ચા કરો. 14  
અથવા  
ટકાઉ વિકાસનો ઈતિહાસ અને તેનો અભિગમ તેના નિર્દેશકો સાથે ચર્ચો.
5. તમારો સાચો જવાબ પસંદ કરી, તેનો માત્ર નંબર (a, b, c અને d) લખો. 14
  - (1) ઉષ્માગતિનો કયો નિયમ દર્શાવે છે - "કોઈપણ એકલા ઉષ્માગતિક વ્યવસ્થાની નિષ્ક્રિય ઊર્જા હંમેશા વધતી રહે છે જ્યાં સુધી તે મહત્તમ મૂલ્ય સુધી ન પહોંચે"  
(a) કોઝ પ્રમેય (b) પોર્ટર પરિકલ્પના  
(c) ઉષ્માગતિનો પ્રથમ નિયમ (d) ઉષ્માગતિનો બીજો નિયમ
  - (2) હંબર્જર અને ફ્રેચ ફાઈજ ઉદાહરણ છે \_\_\_\_\_  
(a) જાહેર વસ્તુઓ (b) બિનવંચિત વસ્તુઓ  
(c) હરિક વસ્તુઓ (d) બિનહરિક વસ્તુઓ
  - (3) પ્રદૂષણના અદાલતી મુકદ્દમાને લીધે કયા પ્રશ્નો થાય છે ?  
(a) અદાલતી મુકદ્દમો વધારે ખર્ચાળ છે.  
(b) કોર્ટનું કામ ધીમું હોય છે.  
(c) એ જાણવું જરૂરી છે કે કોણ નુક્સાન કરે છે અને કેટલું નુક્સાન થાય છે.  
(d) ઉપરના બધા જવાબ સાચા છે.

- (4) પરવાના પ્રદૂષણોની બજાર કિંમત ઊભ કરે છે અને તેથી પેઢીઓ વચ્ચે તેનો વ્યાપાર થાય છે. આ પરવાનાનો વિનિમય ઓછો સોદા ખર્ચ થાય તે માટે તે \_\_\_\_\_ હોવી જોઈએ.
- (a) એક રૂપ, અવિભાજ્ય અને બિનવંચિત  
 (b) એક રૂપ, અવિભાજ્ય અને વિનિમય યોગ્ય  
 (c) એક રૂપ, બિનહરીફ અને બિનવંચિત  
 (d) એક રૂપ, સંપૂર્ણ રીતે વિભાજ્ય અને વિનિમયયોગ્ય
- (5) ક્યા અધિકારોનો સમૂહ, ગ્રાહકના અધિકારો, ખાસ લાભ અને સાધનોના ઉપયોગ અંગેની મર્યાદા દર્શાવે છે ?
- (a) રાજ્યની સંપત્તિ (b) સંપત્તિનો અધિકાર  
 (c) ખાનગી વસ્તુઓ (d) જાહેર વસ્તુઓ
- (6) નકારાત્મક ખર્ચ સ્પીલ ઓવર એટલે \_\_\_\_\_
- (a) ઓછી વસ્તુ ખૂબ વધારે કિંમતે  
 (b) વધારે વસ્તુ ખૂબ નીચી કિંમતે  
 (c) હવાના પ્રદૂષણ અને શિક્ષણ તેનું ઉદાહરણ છે.  
 (d) વાહનવ્યવહાર અને રસીકરણ તેના ઉદાહરણ છે.
- (7) સમતુલામાં, બિનઅંકુશીત પ્રદૂષણને કારણે સિમાન્ત \_\_\_\_\_
- (a) ગ્રાહક તેના ઉત્પાદન ખર્ચ કરતાં વધારે કિંમત ચુકવશે.  
 (b) ખાનગી ખર્ચ વધારશે સિમાન્ત સામાજિક લાભ કરતાં  
 (c) સામાજિક ખર્ચ વસ્તુના સિમાન્ત ખાનગી ખર્ચ અને લાભ કરતાં વધારે હશે.  
 (d) વસ્તુથી થતો સામાજિક લાભ ખાનગી સિમાન્ત કરતાં વધારે.
- (8) રાજકારણીઓ આદેશ અને નિયંત્રણના નિયમનો (CAC) કેમ પસંદ કરે છે ?
- (a) CAC નું ખર્ચ દેખીતો નથી  
 (b) ઘણા વકીલ તરીકે તાલીમ પામેલા છે.  
 (c) તેઓ તેમની કામગીરી મુજબ કાયદાઓ અને નિયમો ઘડે છે.  
 (d) ઉપરના બધા જ જવાબ સાચા છે.
- (9) પર્યાવરણીય કુઝનેટ વક (EKC) નો એક મહત્વનો ઉપયોગ છે.
- (a) પ્રદૂષણ શરૂ થતાં સ્તરેથી નીચે ઉતરતી તકનીકનો ઉપયોગ નહીં થાય.  
 (b) જેમ આવકો ઘટે છે. પર્યાવરણીય ગુણવત્તા માટે ચુકવણીની તૈયારી વધશે, અને ઉપભોગમાં મોટા પાયા પર ત્યાગ ખુબ મોટા પર્યાવરણીય લાભ પૂરા પાડશે.  
 (c) આવકના નીચા સ્તરે, પ્રદૂષણમાં એક સરખા દરે વધારો થતો નથી કારણ કે પ્રદૂષણનો પ્રતિભાવ નબળો હોય છે.  
 (d) તે જરૂરી નથી કે વૃદ્ધિ અને વિકાસ પર્યાવરણીય નુકસાનને વધારતું હોય.
- (10) વાતાવરણમાં કાર્બન ડાયોક્સાઈડનું પ્રમાણ કેટલા ટકા જોવા મળે છે ?
- (a) 03.00 (b) 30.00  
 (c) 00.03 (d) 00.30
- (11) ભારતમાં ક્યા રાજ્યમાં સૌથી વધુ જૈવ વૈવિધ્યતા છે ?
- (a) આરખંડ (b) ઉત્તરપ્રદેશ  
 (c) સિક્કિમ (d) અંદામાન
- (12) કોઈપણ દેશના ભૌગોલિક વિસ્તારમાં કેટલા ટકા જંગલો હોવા જોઈએ ?
- (a) 14% (b) 25% (c) 28% (d) 33%

- (13) હુકમ અને નિયંત્રણ નિયમો માટે કયા ઉત્સર્જનના ધોરણો નક્કી કર્યા છે ?
- બાહ્યતાઓને આંતરી લેવા સરકાર કિંમત અને જથ્થા તંત્રનો ઉપયોગ કરે છે.
  - પર્યાવરણની આસપાસ રહેલા પ્રદૂષકોના પ્રમાણને નિયંત્રિત કરે છે.
  - કુલ ઉત્સર્જનના સ્તરને સમાજ દ્વારા માન્ય સ્તરે નિયંત્રિત કરે છે.
  - પ્રદૂષણ કરનારને ચોક્કસ પ્રકારની ટેકનોલોજી, કામગીરી અથવા તકનીકોની જરૂરીયાત ઉભી કરે છે.
- (14) કમાન્ડ અને કન્ટ્રોલના અંકુશને લીધી કયા પ્રકારના પ્રશ્નો ઉભા થાય ?
- કોણ અને કેટલું નુકસાન કરે છે તે જાણવું જરૂરી છે.
  - અંકુશ કરનારા પાસે બજારને ડિઝાઈન કરવા માટે જરૂરી જ્ઞાન હોવું જોઈએ.
  - ટેકનોલોજી સ્થિર થઈ જાય છે. એ પેઢીની પરિવર્તનશીલતાને અસર કરે છે.
  - અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિઓ વ્યવસ્થિત રીતે આવરવામાં આવતા નથી.

### ENGLISH VERSION

Instruction :

All Question Marks are Equal

1. Explain the relation between Economic Development and environment and also explain Kuznet Curve. 14  
OR  
Explain : (a) The functions of Ecosystem  
(b) First two laws of Thermodynamics
2. Explain market failure in case of externalities and public goods. 14  
OR  
What do you mean by market failure in Environmental Economics ? How asymmetric information and non-convexity result in market failure.
3. Explain: 14  
(a) Liability Rules (b) Command-and-Control policy  
OR  
(a) Explain - Pigouvian Tax & Emission Tax (b) Explain - Coase Theorem
4. Explain H. Daly and Solow-Hartwick's models of sustainable development. 14  
OR  
Discuss the history and concept of sustainable development with its indicators.
5. For the following each question, select the best answer and write only its number (a, b, c & d) against the no. of question in your answer sheet. i.e. Q. 1 = a, Q. 2 = d 14
  - (1) Which Law of Thermodynamics states "The total entropy of any isolated thermodynamics system always increases over time, approach a maximum value"?  
(a) The Coase Theorem  
(b) The Porter Hypothesis  
(c) The 1st Law of Thermodynamics  
(d) The 2nd Law of Thermodynamics
  - (2) Goods such as Hamburgers and French fries are examples of \_\_\_\_\_  
(a) Public Goods  
(b) Non-exclusive Goods  
(c) Rival Goods  
(d) Non-rival Goods
  - (3) What is the problem of pollution lawsuits ?  
(a) Litigation is costly  
(b) courts are slow.  
(c) Need to know both who causes the harm and what the damages are.  
(d) All answers are correct.

- (4) Permits create a market price for pollution and therefore can be traded between firms. In order for these permits to have low transaction costs, they must be \_\_\_\_\_
- Homogeneous, not divisible, and excludable.
  - Homogeneous, not divisible, and exchangeable.
  - Homogeneous, non rival, and excludable.
  - Homogeneous, perfectly divisible, and exchangeable.
- (5) What is a bundle of rights that describe an owner's rights, privileges and limitations for use of a resource ?
- State-Property
  - Property Rights
  - Private Goods
  - Public Goods.
- (6) Negative (cost) spillovers means \_\_\_\_\_
- result in too little of a product at too high a price.
  - result in too much of a product at too low a price.
  - are exemplified by air pollution and education.
  - are exemplified by transportation and immunization.
- (7) In equilibrium, uncontrolled pollution causes the marginal \_\_\_\_\_
- costs to exceed production costs.
  - private costs to exceed marginal social benefits.
  - social costs to exceed a good's marginal private costs and benefits.
  - social benefits from the good to exceed marginal private benefits.
- (8) Why do politicians prefer command-and-control regulation (CAC) ?
- The costs of CAC are not obvious.
  - Many are trained as lawyers.
  - They create laws and regulations as their jobs.
  - All answers above are true.
- (9) One of the important implications of an Environmental Kuznets Curve (EKC) is that:
- Below a threshold level of pollution, the dirtiest technology will not be used.
  - As income falls, the willingness to pay for the environmental quality rise, and increasingly large sacrifices in consumption are made to provide greater environmental benefits.
  - At low levels of income, pollution does not rise with flat growth because the pollution response is weak.
  - Growth and development in a country does not necessarily lead to environmental degradation.
- (10) How much percentage of carbon dioxide is observed in atmosphere ?
- 03.00
  - 30.00
  - 00.03
  - 00.30
- (11) In India, Which state has highest biodiversity ?
- Jharkhand
  - Uttar Pradesh
  - Sikkim
  - Andaman
- (12) What should be the proportion of forests in the geographical area of any country ?
- 14%
  - 25%
  - 28%
  - 33%
- (13) Please define the Emission standards for command-and-control regulation:
- Government uses price and quantity mechanisms to internalize the externalities.
  - Regulates the amount of pollutant present in the surrounding (ambient) environment.
  - Regulates the total level of emissions allowed in a locality.
  - Require polluters to use certain technologies, practices or techniques.
- (14) What kind of problems can occur with command and control regulations?
- Need to know both who causes the harm and what the damages are.
  - Regulators must have sufficient knowledge to design the market.
  - Freezes technology and limits firm's flexibility.
  - Some victims are not well defined.



H-311031

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (History) (Sem. I) Examination

November - 2019

MA01C105 : History of Science and Technology in  
Ancient India  
(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નોનાં ગુણ દર્શાવે છે.

૧. પ્રાચીન ભારતમાં ખનનવિદ્યા અને ધાતુ તકનીકીનું વર્ણન કરો. ૧૪

અથવા

૧ પ્રાચીન ભારતની સમુદ્રી તકનીકીનું વિશ્લેષણ કરો .

૨ પ્રાચીન ભારતમાં માટીકામ તકનીકીના ઉદય અને વિકાસની ચર્ચા કરો . ૧૪

અથવા

૨ ભારતીય ખગોળશાસ્ત્રમાં આર્યભટ્ટ અને વારાહમિહિરના પ્રદાનનું આલેખન કરો.

૩ જૈવ વિજ્ઞાન અને જૈવ તકનીકીની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

૩ પ્રાચીન ભારતમાં જંગલોના વિનાશના પરિબલો વર્ણવો.

૪ આયુર્વેદ એટલે શું ? આયુર્વેદના ઉદભવ અને વિકાસની ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

૪ આયુર્વેદિક ઔષધશાસ્ત્ર ક્ષેત્રે 'ચરકસંહિતા'ના પ્રદાનની ચર્ચા કરો.

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના એક -બે વાક્યમાં જવાબ આપો. ૧૪

૧. અથર્વવેદ શાને લગતો ગ્રંથ છે. ?

૨. પર્યાવરણ એટલે શું ?

૩. આબોહવામાં થઈ રહેલા નોંધપાત્ર ફેરફારો કોને આભારી હતા?

૪. "બ્રહ્મસ્ફુટસિદ્ધાંત" ગ્રંથના રચયિતા કોણ હતા

૫. વૈદિક યુગના લોકોનો મુખ્ય વ્યવસાય કયો હતો .

૬. જ્યોતિષશાસ્ત્રના ત્રણ વિભાગના નામ આપો .

૭. ભારતીય વૈદકશાસ્ત્રના મહાન પ્રણેતાઓ કોણ હતા

H-311031 ]

1

[ Contd....

૮. જૈવ વૈવિધ્ય એટલે શું?
૯. ભારતના જંગલોને કેટલા વિભાગમાં વહેંચવામાં આવ્યા છે.
૧૦. 'ઓચ્છર કલર પોટરી' એટલે શું. ?

## ENGLISH VERSION

**Instruction: The number in the right side indicates marks of the respective question.**

- 1 Describe mining and metallurgy in Ancient India. 14  
OR  
1 Analyse the maritime technology in Ancient India.
- .2 Discuss of the origin and development of pottery technology in ancient India. 14  
OR  
.2 Describe the contribution of Aryabhata and Varahmihir in the Indian Astronomy.
- 3 Discuss Bio-science and Bio-technology in detail. 14  
OR  
3 Describe the causes of Deforestation in ancient india.
- 4 What is Ayurveda? Discuss the origin and growth of Ayurveda. 14  
OR  
4. Discuss of contribution of "Charak Sahita" in the development of Ayurvedic medicine..
- 5 Answer any SEVEN of the following questions in one or two sentences. 14  
(1) What is the main content of Atharvaveda?  
(2) what is an Environment?  
(3) What are the agents of climate change?  
(4) Who was the author of "Brahamsphutasiddhanta"?  
(5) What were the main business of the people of the Vedic age?  
(6) Write the three divisions of the Jyotishshastra.  
(7) Who were the main contributors of medical treatise in Ayurveda?  
(8) What is biodiversity?  
(9) Indian forests are divided into how many category?  
(10) What is "Ochre coloured Pottery culture"?



**H-311010**

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. A. (New) (Sem. I) Examination**

**November - 2019**

**MA01C102 : History of  
English Literature 1660 to 1798**

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

**Instruction :** All questions carry equal marks.

1 (a) Define 'Heroic Tragedy' and illustrate its salient features as mentioned by Bomani Dobree.

**OR**

(b) 'Dryden's All for Love is modelled after the contemporary neo-classical heroic tragedy'. Justify.

2 (a) "The Restoration Comedy is essentially the product of its age and was immensely popular in its time." Elucidate.

**OR**

(b) Show how The Rivals is a challenge to sentimentalism and contains the elements derived from the comedy of manners.

3 Write short notes on : (any two)

- (1) Rape of the Lock
- (2) Robinson Crusoe
- (3) Gulliver's Travels
- (4) Pamela.

4 Answer in brief :

- (1) Write a brief note on the main theme of Restoration Comedy.
- (2) List the major traits of the Restoration Comedy of Manners.
- (3) Write a brief note on the major themes of Restoration Tragedy.
- (4) Write a brief note on the character of Mrs. Malaprop.
- (5) Why does Jack Absolute pretend to be English Beverly ?
- (6) Discuss briefly 'The Rivals' a Comedy of intrigue and situations.
- (7) Write a brief note on Julia-Faulkland love affair in the play.

5 Choose the correct options :

- (1) In which year the theatres were re-opened in England ?  
(A) 1661 (B) 1662  
(C) 1660 (D) 1700

- (2) How many acts are there in "The Rivals" ?  
 (A) Five (B) Four  
 (C) Three (D) Two
- (3) 'The Rivals' is set in \_\_\_\_\_.  
 (A) Oxford (B) Bath  
 (C) Manchester (D) None of these
- (4) Which of the following is the chief feature of the Restoration Comedy ?  
 (A) Wit (B) Humour  
 (C) Dialogue (D) Epilogue
- (5) Who is the lover of Mrs. Malaprop ?  
 (A) Bob Acres (B) Sir Lucius O' Trigger  
 (C) Faulkland (D) None of these
- (6) Dryden's 'All for Love' is written in :  
 (A) Heroic Couplet (B) Free Verse  
 (C) Blank Verse (D) Rime Royal
- (7) 'The Orphan' is a tragedy by \_\_\_\_\_.  
 (A) Thomas Otway (B) John Dryden  
 (C) Nathaniel Lee (D) Davenant
- (8) The Sub-title of Dryden's 'All for Love' is :  
 (A) The World Well Lost (B) Venice Preserved  
 (C) Antony and Cleopatra (D) None of these
- (9) Dryden was made poet Laureate in \_\_\_\_\_.  
 (A) 1776 (B) 1670  
 (C) 1665 (D) 1668
- (10) The Tragic Drama of the Restoration Period is chiefly \_\_\_\_\_.  
 (A) Heroic (B) Classical  
 (C) Romantic (D) Poetic
- (11) Who among the following was a strong supporter of Aristotelian Principles of drama ?  
 (A) Cato (B) Rowe  
 (C) Rymer (D) Dryden
- (12) Which of the following plays is not written by Congreve ?  
 (A) Love for Love (B) The Hopeful Widow  
 (C) The Morning Bride (D) The Old Bachelor
- (13) Through Julia and Faulkland love episode, Sheridan has caricatured \_\_\_\_\_ of the age.  
 (A) humility (B) rationality  
 (C) sentimentality (D) cruelty
- (14) Which of Sheridan's characters has become extraordinarily famous in literature for her 'nice derangements of epitaphs' ?  
 (A) Lydia Languish (B) Julia Melville  
 (C) Mrs. Malaprop (D) Lucy





H-051005

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

Economics : MA00C105

(Growth & Development - I)

(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

૧ આર્થિક વિકાસના નિર્દેશકો સમજાવો

અથવા

(અ) વસ્તીસંક્રમણનો સિધ્ધાંત સમજાવો

(બ) જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તા આંક સમજાવો

૨ એડમ સ્મિથની આર્થિક વિકાસની થીયરી ટીકાત્મક રીતે ચર્ચો

અથવા

રિકાર્ડોના આર્થિક વિકાસના સિધ્ધાંતનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો

૩ લેવિસનું શ્રમના અમર્યાદિત પુરવઠાનું મોડલ સવિસ્તાર સમજાવો

અથવા

મોટો ધક્કો(બિગપુશ) સિધ્ધાંત પ્રમાણે અવિભાજ્યતાના પ્રકાર સમજાવો.

૪ ઔદ્યોગિકરણનો અર્થ સમજાવો. વિકસતા દેશોમાં ઔદ્યોગિકરણનો

તાર્કિક અર્થ શું છે ?

અથવા

(અ) આર્થિક વિકાસમાં ખેતીનો ફાળો

(બ) નવી ટેકનોલોજી અને ટકાઉખેતી સમજાવો .

૫ યોગ્ય વિકલ્પની પસંદગી કરો (MCQ)

(૧) "ગરીબીના વિષયક માંગ અને પુરવઠાની બંને બાજુ કાર્યરત રહે છે."

આ વિધાન કોણે કહ્યું છે.

(અ) નર્સ

(બ) મીરડાલ

(ક) લેવિસ

(ડ) સીંગર

- (૨) નીચેના વિકલ્પોમાંથી વૈશ્વિકરણની જરૂરી લાક્ષણિકતા શું છે ?  
 (અ) મૂડીબજારનો વિકાસ (બ) વીનીવેસ  
 (ક) ખાનગીકરણ (ડ) વ્યાપારના અવરોધોમાં ઘટાડો
- (૩) આર્થિક વૃદ્ધિની પરિભાષા એટલે \_\_\_\_\_ સમસ્યાઓ  
 (અ) લોકશાહી દેશોની (બ) વિકસિત દેશોની  
 (ક) સમાજવાદી દેશોની (ડ) અર્ધવિકસિત દેશોની
- (૪) આર્થિક વિકાસનો શ્રેષ્ઠ નિર્દેશક \_\_\_\_\_  
 (અ) વધતું મૂડી સંચય (બ) વધતી બચતો  
 (ક) ઉચું જતું જીવનઘોરણ (ડ) વધતું મૂડી- ઉત્પાદન ગુણોત્તર
- (૫) અર્થશાસ્ત્રી જેમણે વિકાસમાં નવસંશોધનો પર ભાર મુક્યો.  
 (અ) નક્સી (બ) હર્ષમેન  
 (ક) શુમ્પીટર (ડ) રોડાન
- (૬) "મોટો ઘડકો" સિધ્ધાંત નીચે દર્શાવેલમાંથી શેના પર ભાર મૂકે છે ?  
 (અ) મોટું નિવેશક્ષેત્ર (બ) ખેતીક્ષેત્ર  
 (ક) ટેકનીકલ ક્ષેત્ર (ડ) ઉપરના માંથી એકપણ નહિ.
- (૭) અધિશેષ મૂલ્યનો ખ્યાલ કોણે આપ્યો છે ?  
 (અ) રિકાર્ડો (બ) સેમ્યુલસન  
 (ક) એડમ સ્મિથ (ડ) કાર્લ માર્ક્સ
- (૮) અસમતુલિત વિકાસનો સિધ્ધાંત નીચે દર્શાવેલમાંથી કયા ક્ષેત્રના વિકાસ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે ?  
 (અ) ચાવીરૂપ ક્ષેત્રો (ક) અ અને બ બંને  
 (બ) બધાજ ક્ષેત્રો (ડ) ઉપરના માંથી એકપણ નહિ.
- (૯) રિકાર્ડોએ તેમના સિધ્ધાંતમાં નીચેનામાંથી કયા પરિબલને મુખ્ય સ્થાન આપ્યું છે ?  
 (અ) નિયોજક (બ) મૂડી  
 (ક) શ્રમ (ડ) જમીન
- (૧૦) હર્ષમેનના વિશ્લેષણમાં કયા ઉદ્યોગમાં સૌથી વધારે સંલગ્ન અનુબંધનો જોવા મળ્યા છે?  
 (અ) કાપડ ઉદ્યોગ (બ) સિમેન્ટ  
 (ક) ખાદ્યપાંતર ઉદ્યોગ (ડ) લોખંડ અને પોલાદ
- (૧૧) ભારતીય અર્થવ્યવસ્થામાં ખેતીક્ષેત્રનો ફાળો \_\_\_\_\_  
 (અ) ઘટી રહ્યો છે. (બ) વધી રહ્યો છે.  
 (ક) સ્થિર છે. (ડ) ઉપરના એકપણ નહિ

- (૧૨) માનવવિકાસ આંકનું મૂલ્ય કેટલું હોય છે?
- (અ) ૦ (બ) ૦૧  
(ક) ૦ થી ૦૧ વચ્ચે (ડ) ૦૧ થી ૧૦૦ વચ્ચે
- (૧૩) લેવીસે અર્થવ્યવસ્થાને કેટલા ભાગોમાં વિભાજિત કર્યું છે?
- (અ) ૨ ભાગ (બ) ૪ ભાગ  
(ક) ૬ ભાગ (ડ) ૮ ભાગ
- (૧૪) ખેતીક્ષેત્ર નીચે દર્શાવેલમાંથી શેનો અગત્યતાક્રમ સૌત છે?
- (અ) રોજગારી (બ) વૃદ્ધિ  
(ક) આવકનું સારું વિતરણ (ડ) ઉપરના બધાજ

### ENGLISH VERSION

#### Instructions :

- (i) All questions are mandatory to attempt.  
(ii) All questions carry equal marks.

1 Explain the indicators of Economic Development

OR

- (a) Discuss in detail Demographic Transition Theory  
(b) Explain the Physical Quality Life Index

2 Critically Explain the Adam Smith Theory of Economic Development.

OR

Critically evaluate Ricardian Theory of Economic Development.

3 Explain Lewis model of Unlimited supply of labour in detail.

OR

Types of Indivisibility according to Big push theory.

4 Explain the meaning of Industrialization. What is the rational of Industrialization in developing countries?

OR

- (a) Contribution of Agriculture in Economic Development  
(b) New technology and sustainable agriculture – Explain.

5 MCQ Choose the correct options.

(1) “Vicious circle of Poverty operate both on demand side and supply side” who has stated this ?

- (a) Nurkse (b) Myrdal  
(c) Lewis (d) Singer

- (2) Which of the following is an essential feature of globalization
- (a) Development of Capital Markets (c) Privatization  
 (b) Disinvestment (d) Reduction of trade barrier.
- (3) The term economic growth refers to the problem of \_\_\_\_\_
- (a) Democratic Countries (c) Socialist Countries  
 (b) Developed countries (d) Underdeveloped Countries
- (4) The best indicator of Economic development is \_\_\_\_\_.
- (a) Rising Investment (c) Rising levels of Living  
 (b) Rising Saving (d) Rising Capital output ratio
- (5) The economist who stressed the role of innovations in Economic development was \_\_\_\_.
- (a) Nurkse (b) Hichman  
 (c) Schumpeter (d) Rodan
- (6) Big Push theory lays emphasize on \_\_\_\_\_.
- (a) Big investment (c) Technical Sectors  
 (b) Agricultural Sector (d) None of the above
- (7) Who has given the concept of "Surplus Value"?
- (a) Ricardo (b) Samuelson  
 (c) Adam Smith (d) Karl Marx
- (8) Unbalances growth theory focuses on \_\_\_\_\_.
- (a) Key Sectors (b) All Sectors  
 (c) Both (a) and (b) (d) None of the above
- (9) From the following which factor is given more importance in the Principle given by Ricardo?
- (a) Entrepreneur (b) Capital  
 (c) Labour (d) Land
- (10) In the analysis of Hichman, the industry with highest combines linkages turns out to be \_\_\_\_\_.
- (a) Textiles Industries (b) Cement  
 (c) Food Processing (d) Iron & Steel

(11) The Share of agriculture in Indian Economy is \_\_\_\_\_.

- (a) Falling
- (b) Increasing
- (c) Stable
- (d) None of these

(12) What is the value of Human Development Index?

- (a) 0
- (b) 1
- (c) Between 0 to 1
- (d) Between 1 to 100

(13) Lewis had divided economy in

- (a) 2 Sectors
- (b) 4 Sectors
- (c) 6 Sectors
- (d) 8 Sectors

(14) Agriculture is dynamic source of

- (a) Employment
- (b) Growth
- (c) Better distribution of Income
- (d) All of these

---



H-311032

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

History : MA01C106

(Social Change in Gujarat During The 19<sup>th</sup> Century)  
(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

- ૧ ૧૯મા સૈકાના ઇતિહાસને આલેખવા માટેના દફતરીય સાધનોનું વર્ણન કરો. ૧૪  
અથવા  
સમાજ પરિવર્તનનો આધુનિકીકરણનો ખ્યાલ સમજાવો.
- ૨ ૧૯મા સૈકાના પ્રારંભે ગુજરાતની રાજકીય-વહીવટી સ્થિતિનું વર્ણન કરો. ૧૪  
અથવા  
ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટીનો ઇતિહાસ આલેખો.
- ૩ માનવધર્મ સભા વિશે સવિસ્તર નોંધ લખો. ૧૪  
અથવા  
દુર્ગારામ મહેતાનું સુધારક તરીકે નિરૂપણ કરો.
- ૪ મહારાજ લાયબલ કેસ વિશે વિગતવાર નોંધ લખો. ૧૪  
અથવા  
ગોવર્ધનરામ ત્રિપાઠીનો સમાજ સુધારા પ્રત્યેનો અભિગમ સમજાવો.
- ૫ એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો. (કોઈ પણ સાત) ૧૪  
(૧) પશ્ચિમીકરણની વ્યાખ્યા કરો.  
(૨) કવિ નર્મદની કોઈપણ ત્રણ આકૃતિઓના નામ લખો.  
(૩) અમદાવાદ પ્રાર્થના સમાજની સ્થાપના કોણે કરી હતી ?  
(૪) લેડીઝ ક્લબ કયા વર્ષે સ્થપાઈ હતી ?  
(૫) ગુજરાત સભાની સ્થાપના કયાં અને કયારે થઈ હતી ?  
(૬) માનવધર્મ સભાની સ્થાપના કોણે કરી હતી ?  
(૭) દુર્ગારામ મહેતાજીનું નામ કઈ સુધારા પ્રવૃત્તિ સાથે જોડાયેલું છે ?  
(૮) વયસંમતિ ધારા સાથે કયા સુધારકનું નામ જોડાયેલું છે ?  
(૯) ઐતિહાસિક સાધનોની વ્યાખ્યા કરો.  
(૧૦) બ્રિટિશ શાસનની સ્થાપના પછી ગુજરાતમાં આવેલાં આર્થિક પરિવર્તનો.

## ENGLISH VERSION

**Instruction :** All questions carry equal marks.

- 1 Narrate the Archieval sources for writing 19<sup>th</sup> century history. 14

**OR**

Explain the concept of Modernization of social change.

- 2 Narrate the political and administrative condition of the Gujarat at the eve of 19<sup>th</sup> century. 14

**OR**

Describe the history of Gujarat Vernacular Society.

- 3 Write detailed note on Manavdharma Sabha. 14

**OR**

Narrate Durgaram Mehta as a social reformer.

- 4 Write in detail about Maharaj Liable case. 14

**OR**

Explain the Goverdhanram Tripathi's views on social reforms in Gujarat.

- 5 Write in one-two line only (any seven) 14

- (1) Define Westernizaion.
- (2) Write any three books of Narmad.
- (3) Who established the Ahmedabad Prarthana Samaj ?
- (4) When did the Ladies Club established ?
- (5) Where and when did the Gujarat Sabha established ?
- (6) Who establish the Manavdharma Sabha ?
- (7) Durgaram Mehtaji's name related with which reform activity ?
- (8) Which reformer's name deeply related with age of consent bill ?
- (9) Define Historical sources.
- (10) Economic changes in Gujarat after the establishment of British Rule.



H-051025

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA00C101 : Philosophy of History &  
Historiography in Western Tradition  
(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

(2) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

- 1 ઇતિહાસનો અર્થ અને તેની વિવિધ વ્યાખ્યાઓ જણાવો. 14  
અથવા
- 1 ભૂગોળ, અર્થશાસ્ત્ર અને સમાજશાસ્ત્ર ઇતિહાસને કઈ રીતે સહાય કરે છે ? 14
- 2 પ્રાચીન ગ્રીસના ઇતિહાસ દર્શનમાં થ્યુસિડાઈસ અને પોલિબિયસનું પ્રદાન જણાવો. 14  
અથવા
- 2 નવજાગૃતિ સમયના ઇતિહાસ લેખનમાં નિકોલો મેકિયાવેલીનું યોગદાન જણાવો. 14
- 3 પ્રભુદ્ધ યુગના ઇતિહાસ લેખનમાં મોતેસ્ક અને રૂસોનું પ્રદાન વર્ણવો. 14  
અથવા
- 3 પ્રત્યક્ષવાદી ઇતિહાસકાર તરીકે રાંકેનું પ્રદાન વર્ણવો. 14
- 4 આર.જી.કોલિંગવુડનો ઇતિહાસ વિશેનો દૃષ્ટિકોણ સમજાવો. 14  
અથવા
- 4 કાર્લ માર્ક્સનો ઇતિહાસ વિશેનો દૃષ્ટિકોણ જણાવો. 14
- 5 એક બે વાક્યમાં જવાબ આપો : 14
- (1) પુરાતત્વ શાસ્ત્ર એટલે શું ?
- (2) ભૂગોળ ઇતિહાસને કઈ રીતે સહાય કરે છે ?
- (3) ક્રમાંક વિદ્યા એટલે શું ?
- (4) નૃવંશ વિદ્યા એટલે શું ?
- (5) ઇતિહાસ માટે આઈરોપીયા શબ્દ કઈ ભાષાનો છે ?
- (6) ઇતિહાસ માટે ગેશકટ શબ્દ કઈ ભાષાનો છે ?
- (7) પ્રાચીન ગ્રીસમાં કેટલા યુનો હતા ?
- (8) પ્રભુનું નગર નામના ગ્રંથના લેખક કોણ હતા ?
- (9) હેગલ કયા દેશના હતા ? તેમનો સિદ્ધાંત કયા નામે ઓળખાય છે ?
- (10) માર્ક્સનો ઇતિહાસ વિશેનો ખ્યાલ કયા નામે ઓળખાય છે ?
- (11) મેકિયાવેલી કયા યુગના ઇતિહાસ લેખક હતા ?
- (12) રૂસો કયા યુગના ઇતિહાસ લેખક હતા ?
- (13) કયા કયા સહાયકશાસ્ત્રને ઇતિહાસની આંખ કહેવાય છે ?
- (14) મોતેસ્કના એક પુસ્તકનું નામ લખો.



## ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) All question are compulsory.  
(2) All question carry equal marks.

- 1 Explain the meaning of history and its various definitions. 14  
**OR**
- 1 How Geography, Economics and Sociology contribute to History ? 14
- 2 Describe the contribution of "Thucydides" and "Polybius" in the history of Ancient Greece. 14  
**OR**
- 2 Describe Nicola Machiavelli's contribution to the history of the renaissance. 14
- 3 Motsk and Russo's first description of the history of the enlightenment. 14  
**OR**
- 3 Describe Rank's Contribution as a proletarian historian. 14
- 4 Explain R. G. Collingwood's view of history. 14  
**OR**
- 4 Share your views on the history of Karl Marx. 14
- 5 Answer in one or two sentence : 14
- (1) What is archeology ?
  - (2) How does geography help history ?
  - (3) What is number education ?
  - (4) What is ethnography ?
  - (5) Which language is the word Iroopia for history ?
  - (6) Which language is the word Gashkat for history ?
  - (7) How Yuno were ancient Greece ?
  - (8) Who was the author of the book Prabhu Nu Nagar ?
  - (9) Hegel was from which country ? What is your theory called ?
  - (10) By what name is Marx's concept of history known ?
  - (11) Machiavelli was the historian of which era ?
  - (12) Russo was a history written of which era ?
  - (13) Which auxiliary is called the eye of history ?
  - (14) Name a book from Motsk.



H-051029

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA00C105 : History of Science &  
Technology in Ancient India  
(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

- ૧ હડપ્પાકાલની ખનનવિદ્યા અને ધાતુ તકનીકીનું વર્ણન કરો. ૧૪  
અથવા
- ૧ હડપ્પા અને વેદયુગ દરમ્યાન વાતાવરણીય ફેરફાર અને જૈવ વૈવિધ્યના પતન વચ્ચેનો સંબંધ ચર્ચો. ૧૪
- ૨ પ્રાચીન ભારતમાં માટીકામ તકનીકીનાં વિકાસનું વિશ્લેષણ કરો. ૧૪  
અથવા
- ૨ પ્રાચીન ભારતમાં સામુદ્રિક તકનીકીના વિકાસનું આલેખન કરો. ૧૪
- ૩ જંગલ એટલે શું ? પ્રાચીન ભારતમાં જંગલોના વિનાશ માટેના કારણોની સમીક્ષા કરો. ૧૪  
અથવા
- ૩ પ્રાચીન ભારતમાં અલકેમીનો ઉદ્ગ વિકાસ તપાસો. ૧૪
- ૪ આયુર્વેદ ક્ષેત્રે ચરકના પ્રદાનની ચર્ચા કરો. ૧૪  
અથવા
- ૪ પ્રાચીન ભારતમાં આયુર્વિજ્ઞાનના ક્રમિક વિકાસનું વર્ણન કરો. ૧૪
- ૫ એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો. ૧૪  
(૧) વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી શબ્દની સમજ આપો.  
(૨) હડપ્પા સમયની સ્ટોન તકનીકીમાં હેમરનો સાધન તરીકે ઉપયોગ.  
(૩) પ્રાચીન સમયમાં ખેતી માટે વપરાતા ઓજારોનાં નામ લખો.

- (૪) વૈદિક વિજ્ઞાનને લગતા બે ગ્રંથોના નામ લખો.  
 (૫) કાલિબંગન  
 (૬) આબોહવા પરિવર્તન કઈ-કઈ બાબતોથી થાય છે.  
 (૭) પી.જી.ડબ્લ્યુ.નું પૂરું નામ લખો.  
 (૮) બૃહદ્સંહિતા  
 (૯) ખગોળવિદ્યામાં આર્યભટ્ટનું પ્રદાન  
 (૧૦) નાગાર્જુન  
 (૧૧) અષ્ટાંગહૃદય  
 (૧૨) વૃક્ષાયુર્વેદ  
 (૧૩) ઋગ્વેદકાલીન આર્યોનો વ્યવસાય  
 (૧૪) સુશ્રુતે કયા ગ્રંથની રચના કરી હતી ?

## ENGLISH VERSION

**Instructions :** All questions carry equal marks.

- |           |  |    |
|-----------|--|----|
| 1         | Describe mining and metallurgical technology of Harappan period.                                     | 14 |
| <b>OR</b> |  |    |
| 1         | Discuss the relationship between climate change and biodiversity loss during Harappan and Vedic age. | 14 |
| 2         | Analyze the evolution of pottery technology in Ancient India.  | 14 |
| <b>OR</b> |  |    |
| 2         | Narrate the development of maritime technology in Ancient India.                                     | 14 |
| 3         | What is forest ? Evaluate the causes of deforestation in Ancient India.                              | 14 |
| <b>OR</b> |  |    |
| 3         | Examine the evolution of Al-chemy in Ancient India.  | 14 |
| 4         | Discuss the contribution of Charak's to the field of Aayurveda.                                      | 14 |
| <b>OR</b> |  |    |
| 4         | Analyze evolution of Medical Sciences in Ancient India.  | 14 |

5 Answer in one or two sentences :

14

- (1) Explain the words - 'Science and Technology'.
- (2) Use of Hammer in Stone technology of Harappan period.
- (3) Give names of instruments used in agriculture during the ancient period.
- (4) Give names of two books of Vedic science.
- (5) Kalibangan.
- (6) Which factors are responsible for climate changes ?
- (7) What is full form of P.G.W.
- (8) Bruhat Samhita.
- (9) Aryabhata's contribution of Astronomy.
- (10) Nagarjuna
- (11) Astanghradya
- (12) Vrikshayurved
- (13) Occupation of Rigvedic Aryans.
- (14) What type of book was written by Sushrut ?

---



H-051006

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA00C106 : Economics

(Environment Economics - I)

(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સુચના :- બધા પ્રશ્નો ફરજીયાત છે.  
બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

૧ પર્યાવરણીય અર્થશાસ્ત્રને વ્યાખ્યાકૃત કરો અને તેના વિષય વસ્તુની ચર્ચા ૧૪  
કરો. આકૃતિની મદદથી પર્યાવરણ અને અર્થતંત્ર વચ્ચેનો દ્વિ-પક્ષીય સંબંધ  
સમજાવો.

અથવા

૧ પર્યાવરણીય કુળનેટસ વક્રસમજાવો. તેનું શું મહત્વ છે ? ૧૪  
૨ 'ગેરહાજર બજાર' નો તમે શું અર્થ સમજો છો ? પર્યાવરણ સંરક્ષણમાં બજારની ૧૪  
નિષ્ફળતાનાં શું કારણો છે ?

અથવા

૨ સામુદાયિક સંપત્તિનો અર્થ, માલિકી અને અધિકારોનું સ્વરૂપ સમજાવો. ૧૪  
૩ પિગુવિયન કરવેરા અને સબસીડી અંગે ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

૩ પર્યાવરણીય પ્રદૂષણને અંકુશમાં લેતા જુદા-જુદા સાધનોની ચર્ચા કરો. ૧૪  
૪ ટકાઉ વિકાસનો ખ્યાલ આકૃતિની મદદથી સમજાવો. તેનું મહત્વ શું છે? ૧૪

અથવા

૪ "મર્યાદિત વિકાસ" અને શૂન્ય વિકાસ" તેમની ટીકાઓ સાથે સમજાવો. ૧૪

- પ (અ) ટુંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે બે) ૦૭
- (૧) નિવસનતંત્ર એટલે શું ?
- (૨) પર્યાવરણ ઓડિટ
- (૩) બ્રાહ્મ અસરો એટલે શું ?
- પ (બ) નીચેના વિધાનો ખરા છે કે ખોટા ૦૭
- (૧) જ્યારે ખાનગી સીમાન્ત ખર્ચ, સીમાન્ત સામાજિક ખર્ચ કરતા વધી જાય ત્યારે નકારાત્મક બાહ્ય અસરો ઉદભવે છે.
- (૨) પોષણક્ષમ વિકાસ (ટકાઉ વિકાસ) એટલે ભવિષ્યની પેઢીઓની જરૂરિયાતોનો ભોગ આપીને વર્તમાન પેઢીની જરૂરિયાતો સંતોષવી તે
- (૩) સહિયાર ચરાણનો વિસ્તાર (ગોચર) સામુદાયિક સંપદા સંશાધન નથી.
- (૪) તેજાબી વરસાદ પર્યાવરણ માટે ભયંકર છે.
- (૫) આદેશો અને અંકુશો પ્રદૂષણ ઘટાડવામાં ઉપયોગી થતા નથી.
- (૬) પર્યાવરણ સંરક્ષણ ધારો ૧૯૮૬ થી ભારતમાં લાગુ કરાયો હતો ?
- (૭) ગુજરાતમાં પ્રદૂષણ નિવારણ માટે ગુજરાત મેરીટાઈમ બોર્ડ કાર્યરત છે.

## ENGLISH VERSION

### Instructions :

- 1 All questions are compulsory
- 2 All questions are equal marks

- 1 Define environmental economics and discuss its subject matter. Explain the two – way relationship between the environment and the economy with the help of a diagram. 14

- 1 Explain environment Kuznet's curve, what is the important it? 14
- 2 What do you understand by "missing markets"? What are the reasons for market failure in protecting the environment? 14

OR

- 2 Explain meaning, ownership and rights of common property. 14
- 3 Discuss Pigouvian taxes and subsidies. 14

OR

- 3 Discuss the various instrument controlling pollution of environment. 14
- 4 Explain the concept of sustainable development with the help of a diagram what is its importance. 14

OR

- 4 Explain with limits zero growth and limits to growth. 14

- 5 A) **Give in the answer in short (Any two)** 07

- (1) What is ecosystem.
- (2) Environment audit.
- (3) What is the effect of out side.

- 5 B) **State whether the following statements are true or false.** 07

- (1) Negative externalities arise when private marginal costs exceed marginal social cost.
- (2) Sustainable development means meeting the needs of the present generation by compromising the needs of the future generations.
- (3) Common grazing grounds are not common property resources.

- (4) Acid rain is dangerous for environment.
  - (5) Command and controls is not useful for controlling pollution.
  - (6) Environment protection act introducing in India to 1986.
  - (7) Gujarat maritime board work for environment control in Gujarat.
-





**H-051030**

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. A. (Sem. I) Examination**

**November - 2019**

**MA00C106 : History**

***(Social Change in Gujarat During the 19<sup>th</sup> Century)***

***(Old Course)***

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

૧ ૧૯ માં સૈકાનો ઇતિહાસ આલેખવા માટેનાં સાહિત્યિક સાધનોનું વર્ણન કરો. ૧૪

**અથવા**

સમાજ પરિવર્તનનો આધુનિકીકરણનો ખ્યાલ સમજાવો.

૨ સહજાનંદ સવામીનું સમાજસુધારક તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

**અથવા**

ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટીનો ઇતિહાસ આલેખો.

૩ માનવધર્મ સભા વિશે સવિસ્તાર નોંધ લખો. ૧૪

**અથવા**

મણિલાલ નભુભાઈ દ્વિવેદીનો સમાજસુધારા પ્રત્યેનો અભિગમ સ્પષ્ટ કરો.

૪ દુર્ગારામ મહેતાનું સુધારક તરીકે નિરૂપણ કરો. ૧૪

**અથવા**

દેશી રજવાડાઓમાં સમાજસુધારા પ્રવૃત્તિઓ વિશે વિગતે નોંધ લખો.

H-051030 ]

1

[ Contd...

- ૫ એક કે બે વાક્યમાં જવાબ આપો. ૧૪
- (૧) ઐતિહાસિક સાધનોની વ્યાખ્યા કરો.
  - (૨) વચનામૃત શું છે ?
  - (૩) પશ્ચિમીકરણની વ્યાખ્યા કરો.
  - (૪) માનવધર્મસભાની સ્થાપના કોણે કરી હતી ?
  - (૫) લેડિઝ ક્લબ કયા વર્ષે સ્થપાઈ હતી ?
  - (૬) સત્યપ્રકાશના તંત્રી કોણ હતા ?
  - (૭) વચસંમતિ ધારો શું હતું ?
  - (૮) ગુજરાત સભા કયા વર્ષે સ્થપાઈ હતી ?
  - (૯) સાંસ્કૃતિક સમન્વયવાદી સુધારકોના નામ જણાવો.
  - (૧૦) જ્ઞાતિ નિબંધના લેખકનું નામ જણાવો ?
  - (૧૧) અમદાવાદ પ્રાર્થના સમાજની સ્થાપના કોણે કરી હતી ?
  - (૧૨) નર્મદની સાહિત્યિક પ્રવૃત્તિઓ વિશે ટૂંકમાં જણાવો.
  - (૧૩) ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટીના સ્થાપક કોણ હતા ?
  - (૧૪) પાર્વતીકુંવર આખ્યાનના લેખકનું નામ જણાવો ?

## ENGLISH VERSION

**Instruction :** All questions carry equal marks.

- 1 Describe the literary sources for the history of 19<sup>th</sup> century Gujarat. 14
- OR**
- Explain the concept of Modernization of social change.
- 2 Evaluate Sahajanand Swami as a social reformer. 14
- OR**
- Describe the history of Gujarat Vernacular society.
- 3 Write detailed note on Manuvdharma Sabha. 14
- OR**
- State the approach of Manilal Nabhubhai Dwivedi towards social reforms.
- 4 Narrate Durgaram Mehta as a social reformer. 14
- OR**
- Write a detailed note on social reform activities in princely states.

5 Write in one or two lines only :

14

- (1) Define Historical sources.
- (2) What is Vachnamrut ?
- (3) Define Westernization.
- (4) Who establish the Manavdharma Sabha ?
- (5) When did the ladies club established ?
- (6) Who was editor of "Satya Prakash " ?
- (7) What was age of concern bill ?
- (8) Gujarat sabha was established in which year ?
- (9) Indicate the name of reformer which known as cultural synthesist.
- (10) Who wrote the 'Gyati Nibandh' ?
- (11) Who established the Ahmedabad Prathana Samaj ?
- (12) Write in brief about literary activities of Narmad.
- (13) Who established the Gujarat Vernacular society ?
- (14) Who wrote the book 'Parvati Kunvar Akhyan' ?



H-311027

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

**MA01C101 : Philosophy of History &  
Historiography in Western Tradition**  
(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧. ઇતિહાસનો અર્થ સમજાવી ઇતિહાસના અભ્યાસના સ્વરૂપની ચર્ચા કરો. [14]

અથવા

૧. ઇતિહાસના સહાયક શાસ્ત્રો તરીકે ભૂગોળ, સમાજશાસ્ત્ર અને સૂચીવિદ્યાનું મહત્વ સમજાવો.

૨. પ્રાચીન ગ્રીસનું ઇતિહાસ દર્શન સમજાવી તેમાં હેરોડોટસનું પ્રદાન મુલવો. [14]

અથવા

૨. ધ્યુસી ડાઈડીસનું ઇતિહાસકાર તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.

૩. કાલ માર્ક્સના ઇતિહાસ દર્શન ની સમીક્ષા કરો. [14]

અથવા

૩. પ્રબુધ્ધયુગની ઇતિહાસ લેખન વિદ્યાનું વિવેચન કરો

૪. હેગલના ઇતિહાસ અંગેનાં વિચારોની સમીક્ષા કરો. [14]

અથવા

૪. રાન્કે ની ઇતિહાસ લેખન પદ્ધતિ ની વિશેષતાઓ જણાવો

૫. એક બે વાક્યમાં જવાબ આપો. [ ગમે તે સાત ] [14]

૧. 'સામ્યવાદી નું જાહેરનામું' અને 'દાસ કેપિટલ' કોણે લખ્યું હતું?

૨. 'કાનૂની ભાવના' ના લેખક કોણ હતા?

૩. 'દસ્તાવેજ નહી તો ઇતિહાસ નહીં' આ સૂત્ર કોનું છે?

૪. પ્રાચીન ગ્રીસમાં કેટલા યુગો હતા? કયા કયા?

૫. ઇતિહાસના સહાયક શાસ્ત્રોના નામ લખો. [ગમે તે ત્રણ]

૬. બ્રિટિશ ઇતિહાસકાર આર.જી કોલિંગવૂડના પુસ્તકનાં નામ લખો. [ગમે તે બે]

૭. જર્મન ઇતિહાસકાર રાન્કેના પુસ્તકનાં નામલખો. [ગમે તે બે]

૮. ઇતિહાસકાર વોલ્ટર ક્યા દેશનો હતો?

૯. પડકાર અને પ્રતિસાદની થીયરી કોણે આપી?

૧૦. ઇતિહાસ માટે ગ્રીક ભાષામાં વપરાતો શબ્દ કયો છે.

## ENGLISH VERSION

1. Explain the meaning of history and discuss forms of the study of history 14  
OR  
Discuss importance of Geography, Sociology and Bibliography as Auxiliary Sciences.
2. Explain historiography of the Ancient Greece, and evaluate the contribution of Herodotus in the same. 14  
OR  
Evaluate Thucydides as a historian.
3. Analyse the historical vision of Karl Marx. 14  
OR  
Critically evaluate the knowledge of history writing in the Enlightenment period
4. Analyse the Hegelian concepts of history 14  
OR  
Discuss modes of history writing of Ranke
5. Answer in one or two sentences (Any Seven) 14
1. Who wrote 'Das capital' and 'Communist Manifesto'?
  2. Who has written 'The Spirit of Law'?
  3. "No documents No history." Whose sentence is this?
  4. How many eras were there in the ancient Greece? which are they?
  5. Mention any three auxiliary Sciences of history
  6. Mention any two titles of the books written by the British historian R G Collingwood.
  7. Mention any two titles of the books written by the German historian Ranke.
  8. Voltear Belongs to which country?
  9. Who gave the theory of 'Challenge and Response'?
  10. What is the term used in the Greek language for history?



H-311028

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA01C102 : History of Modern Europe

(History of Europe Since 1870 to 1920)

(New Course)

Time : 3 Hours ]

[ Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના સરખા ગુણ છે.

- ૧ મૂડીવાદનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ ચર્ચો. ૧૪  
અથવા
- ૧ સામ્રાજ્યવાદનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ ચર્ચો. ૧૪
- ૨ જર્મનીના એકીકરણનો ઇતિહાસ આલેખો. ૧૪  
અથવા
- ૨ સામ્યવાદનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ ચર્ચો. ૧૪
- ૩ પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધના કારણો અને પરિણામો ચર્ચો. ૧૪  
અથવા
- ૩ વર્સેલ્સની સંધિની મુખ્ય જોગવાઈઓનું ટીકાત્મક પરીક્ષણ કરો. ૧૪
- ૪ ૧૯૧૭ની બોલ્શેવિક ક્રાંતિના પરિબળો આલેખો. ૧૪  
અથવા
- ૪ લેનિનની નવી આર્થિક નીતિની ચર્ચા કરો. ૧૪
- ૫ તમારો ઉત્તર એક-બે વાક્યમાં લખો : (કોઈ પણ સાત) ૧૪  
(૧) મૂડીવાદનો હેતુ જણાવો.  
(૨) સામ્યવાદ સરકાર પ્રથમ ક્યાં સત્તા પર આવી ?  
(૩) N.E.P. નું આખું નામ લખો.  
(૪) ૧૮૭૦માં ક્યા દેશનું એકીકરણ થયું ?  
(૫) રાસ્પુટીન કોણ હતો ?  
(૬) પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધ સમયે કોણ જર્મનીનો રાજા હતો ?  
(૭) વુડ્રો વિલ્સન ક્યા દેશનો પ્રમુખ હતો ?  
(૮) લેનિનનું પૂરું નામ જણાવો.  
(૯) દાસ કેપિટલ કોણે લખેલ ?  
(૧૦) પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધનું મુખ્ય અને તાત્કાલિક કારણ કયું હતું ?

## ENGLISH VERSION

**Instruction :** All questions carry equal marks.

- 1 Discuss rise and growth of capitalism. 14
- OR**
- 1 Discuss rise and growth of Imperialism. 14
- 2 State the history of Unification of Germany. 14
- OR**
- 2 Discuss rise and growth of Communism. 14
- 3 Discuss causes and results of the first world war. 14
- OR**
- 3 Critically examine the main provisions of The Treaty of Versailles. 14
- 4 Trace the factors of Bolshevik revolution of 1917. 14
- OR**
- 4 Discuss New Economic policy of Lenin. 14
- 5 Write your answer in one or two sentences : 14
- (1) Aim of Capitalism.
  - (2) Where first communist government came in power ?
  - (3) Write full form of N.E.P.
  - (4) Of which country's unification happened in 1870 ?
  - (5) Who was Rasputin ?
  - (6) Who was the king of Germany at the time of First World War ?
  - (7) Of which country Woodrow Wilson was the President ?
  - (8) Give full name of Lenin.
  - (9) Who wrote Das Capital ?
  - (10) What was the main and immediate cause of First World War ?



H-311034

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA01C102 : Research Methods &  
Statistics in Psychology - I  
(New Course)

Time : 3 Hours ]

[ Total Marks : 70

1 સંશોધનના મુખ્ય પ્રકારોની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

1 સંશોધન પ્રક્રિયાનાં મુખ્ય સોપાનો સવિસ્તર વર્ણવો. 14

2 સંશોધન સમસ્યાનાં ઉદ્ભવસ્થાનોની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

2 સારી ઉત્કલ્પનાની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો. 14

3 વર્ણનાત્મક સંશોધનનાં સોપાનો અને કાર્યક્ષેત્રની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

3 અન્વેષણાત્મક સંશોધનના ઉદ્દેશો અને મર્યાદાઓ વર્ણવો. 14

4 નીચેની માહિતીના આધારે પરિબલ ગુણાકાર પદ્ધતિની મદદથી સહસંબંધાંકની ગણતરી કરો : 14

કસોટી X	14	15	25	22	20	12	18	19	17	11
કસોટી Y	16	15	21	14	10	18	15	24	22	17

અથવા

4 નીચેની માહિતીના આધારે કેન્ડલના ક્રમાંકલક્ષી સહસંબંધાંક 'ટો'ની ગણતરી કરો : 14

કસોટી X	48	45	52	57	30	23	24	37	35	20	40	27
કસોટી Y	61	72	50	30	36	41	36	39	47	68	62	42



5 (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરી :

8

- (1) \_\_\_\_\_ સંશોધનમાં શુદ્ધતા વધુ અને લચીલાપણું ઓછું જોવા મળે છે.  
(સહસંબંધાત્મક, પ્રાયોગિક)
- (2) નવી ધારણાઓ અને ઉત્કલ્પનાઓનું નિર્માણ જેમાં કરવામાં આવે તે અભ્યાસ એટલે \_\_\_\_\_.  
(અન્વેષણાત્મક, વર્ણનાત્મક)
- (3) કેન્ડલનો ક્રમાંકલક્ષી સહસંબંધાંક X અને Y બે પરિવર્ત્યો વચ્ચેના \_\_\_\_\_ની માત્રા સૂચવે છે.  
(જોડાણ, તફાવત)
- (4) “વર્ગમાં ઓછામાં ઓછો એક વિદ્યાર્થી એવો છે કે જેનામાં શીખવાની પ્રક્રિયા પ્રોત્સાહન આપવાથી ઝડપથી થાય છે.” આ એક \_\_\_\_\_ ઉત્કલ્પના કહેવાય.  
(સાર્વત્રિક, અસ્તિત્વપરક)
- (5) મનોવૈજ્ઞાનિકોએ ઉત્કલ્પનાઓનું સૌથી સરળ વર્ગીકરણ \_\_\_\_\_ના આધારે કર્યું છે.  
(ઉત્કલ્પનામાં રહેલા પરિવર્ત્યો, પરિવર્ત્યો વચ્ચેના વિશેષ સંબંધ)
- (6) શાળાનો વાર્ષિક ગ્રંથ \_\_\_\_\_ સ્રોત છે.  
(પ્રારંભિક, પ્રાથમિક)
- (7) ગુણાત્મક સંશોધનોનો તાત્ત્વિક આધાર \_\_\_\_\_ છે.  
(પ્રકૃતિવાદ, વાસ્તવવાદ)
- (8) \_\_\_\_\_ ચલ અસર કરનાર ચલ નથી.  
(સ્વતંત્ર, પરતંત્ર)

(બ) નીચેનું વિધાન ખરું છે કે ખોટું તે લખો :

6

- (1) સહસંબંધનું સંખ્યાત્મક માપ એ ટકાવારી છે.
- (2) ક્રિયાત્મક સંશોધનનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય કોઈ સિદ્ધાંતનું નિર્માણ કરવાનો છે.
- (3) માહિતી સંક્ષેપનની પ્રક્રિયા એટલે સંકેતીકરણ.
- (4) “જૂથ X અને જૂથ Yની બુદ્ધિ એકસમાન છે.” ઉત્કલ્પનામાં અદિશાત્મક અભિવ્યક્તિ દર્શાવવામાં આવી છે.
- (5) જે પ્રશ્નનો સંદર્ભ અમૂર્ત વાસ્તવિકતા સાથે હોય તે શુદ્ધ સંશોધન કહેવાય.
- (6) કારણ તુલનાત્મક સંશોધનમાં સંશોધનકર્તાનું સ્વતંત્ર પરિવર્ત્ય પર સીધું નિયંત્રણ હોય છે.



H-311029

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA01C103 : History

(History of India : 1757 to 1857 A.D.) (New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

- 1 ઇતિહાસના સાધન તરીકે સાહિત્યિક સાધનોનું મહત્ત્વ સમજાવો. 14  
અથવા
- 1 18મી સદીના મધ્યમાં ભારતની રાજકીય અને સામાજિક પરિસ્થિતિનું વર્ણન કરો. 14
- 2 પ્લાસીના યુદ્ધના કારણો આપી, ભારતના ઇતિહાસમાં તેનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો. 14  
અથવા
- 2 લોર્ડ કોર્નવોલિસની મહેસૂલી ક્ષેત્રની વિવિધ નીતિઓની ચર્ચા કરો. 14
- 3 વિલિયમ બેન્ટિકના આંતરિક ક્ષેત્રના સુધારાઓનું મૂલ્યાંકન કરો. 14  
અથવા
- 3 એક ગવર્નર જનરલ તરીકે લોર્ડ ડેલહાઉસીના સુધારા (ખાલસા નીતિ)નું મૂલ્યાંકન કરો. 14
- 4 ઇ.સ. 1857 પૂર્વેના ખેડૂત આંદોલનોની ચર્ચા કરો. 14  
અથવા
- 4 ઇ.સ. 1857ના બળવાના સ્વરૂપનું વર્ણન કરો. 14
- 5 એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ સાત) 14
  - (1) ભારતમાં કંપનીનું શાસન ક્યારે (સાલ) અને ક્યા યુદ્ધના અંતે સ્થાપાયું ?
  - (2) બંગાળથી પ્રસિદ્ધ થતા વર્તમાનપત્રોના નામ આપો.
  - (3) કંપની શાસનનો પ્રથમ ગવર્નર કોણ હતો ? તેણે ભારતમાં કઈ પદ્ધતિ દાખલ કરી હતી ?
  - (4) વોરન હેસ્ટિંગ્સના સમયમાં ક્યો કાયદો, ક્યારે (સાલ)માં પસાર થયો હતો ?
  - (5) કોર્નવોલિસે મહેસૂલી ક્ષેત્રે ભારતમાં કઈ પદ્ધતિ, ક્યારે (સાલ) દાખલ કરી હતી ?
  - (6) એક શાસક તરીકે લોર્ડ વેલેસ્લીનો સમયગાળો દર્શાવો.
  - (7) કંપની શાસનમાં નવી શિક્ષણપદ્ધતિ (અંગ્રેજી) કોને, ક્યારે અને ક્યા શાસકના સમયમાં દાખલ થઈ હતી ?
  - (8) ડેલહાઉસીએ રાજ્યો ખાલસા કરવા ક્યા પ્રકારની નીતિઓ અમલમાં મૂકી હતી ?
  - (9) કંપની શાસન દરમ્યાન થયેલ આદિવાસી આંદોલનોના નામ લખો.
  - (10) ઇ.સ. 1857ના બળવાના નેતાઓના નામ આપો.

## ENGLISH VERSION

**Instruction :** All questions carry equal marks.

- 1 Explain the importance of literary sources as the sources of history. 14
- OR**
- 1 Describe the political and social conditions of India during the mid 18<sup>th</sup> century. 14
- 2 Review the causes of Battle of Plassey and its importance in the history of India. 14
- OR**
- 2 Discuss the various policies of Lord Cornwallis in the revenue sector. 14
- 3 Evaluate the internal reforms of William Bentic. 14
- OR**
- 3 Assess the reforms (Lapse policy) of Governor General Lord Delhousie. 14
- 4 Discuss the peasant movements of pre-1857 period. 14
- OR**
- 4 Describe the nature of 1857 revolt. 14
- 5 Answer only in one or two sentences : (any seven) 14
- (1) When the Company's Rule was established in India ? After the end of which war it was established ?
  - (2) Give the names of newspapers published from Bengal.
  - (3) Who was the first Governor of Company's Rule ? Which system was introduced by him in India ?
  - (4) In which year and which Act was passed during Waran Hasting's time ?
  - (5) In which year Cornwallis introduced the land revenue system ?
  - (6) Mention the period of Governor General Lord Wellesly.
  - (7) During whose administration and who introduced the new educational system during Company's Rule and When ?
  - (8) Which kind of policy was implemented by Dalhousie to annex the states ?
  - (9) Give the names of tribal movements during company rule.
  - (10) Give the names of leaders of Revolt of 1857 A.D.



**H-311036**

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. A. (Sem. I) Examination**

**November - 2019**

**Psychology : MA01C104**

*(New Course)*

*[Child Development - I]*

Time : 3 Hours ]

[ Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.  
(2) જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક પ્રશ્નોનાં કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 બાળ મનોવિજ્ઞાનનો ઐતિહાસિક વિકાસ વર્ણવો. 14  
અથવા  
બાળ વિકાસના પાયાના મુદ્દાઓ અને ફોર્મ્ડના મનોજાતીય વિકાસના તબક્કાઓ ચર્ચો.
- 2 જન્મપૂર્વેના તબક્કાઓ વર્ણવો. 14  
અથવા  
બાળકના જન્મની પ્રક્રિયા અને બાળકનો પ્રત્યક્ષીકૃત વિકાસ ચર્ચો.
- 3 જીન પિયાજેએ આપેલી જ્ઞાનાત્મક વિકાસની અવસ્થાઓ સમજાવો. 14  
અથવા  
જીન પિયાજેએ આપેલા જ્ઞાનાત્મક વિકાસના સિદ્ધાંતોના મહત્ત્વના ખ્યાલો અને જ્ઞાનાત્મક વિકાસની સંવેદન-સ્નાયુલક્ષી અવસ્થાની ચર્ચા કરો.
- 4 ધ્યાન એટલે શું ? ધ્યાન પ્રક્રિયા સમજાવી ધ્યાનનાં નિર્ધારકો વર્ણવો. 14  
અથવા  
સ્મૃતિના પ્રકારો જણાવી, બુદ્ધિનું વિસ્તરણ અને બુદ્ધિઆંકનું વર્ગીકરણ સમજાવો.
- 5 (અ) નીચે આપેલા વિધાનો ખરાં હોય તો (✓) અને ખોટાં હોય તો (X)ની નિશાની કરો. 7  
(1) બાળ મનોવિજ્ઞાન વ્યક્તિના સમગ્રજીવનની અવસ્થાનો અભ્યાસ કરે છે.  
(2) વોટસનના મતે શીખવું એટલે શારીરિક અંગોપાંગોની ટેવ પાડવી.

- (3) અંડકોષ ફલિત થવાની પ્રક્રિયા માત્ર ફેલોપિયન નલિકામાં થાય છે.
  - (4) જીન પિયાજેના જ્ઞાનાત્મક વિકાસના ઔપચારિક માનસિક ક્રિયાઓની અવસ્થા 7થી 11 વર્ષ સુધીની છે.
  - (5) સ્મૃતિની પ્રક્રિયાનો છેલ્લો તબક્કો પૂનઃપ્રાપ્તિનો છે.
  - (6) પાંચથી દસ વર્ષના ગાળાને સુષુપ્ત, અવસ્થા કહે છે.
  - (7) યુગ્મનજની અવસ્થા એટલે ગર્ભાધાનથી બે અઠવાડિયા સુધીનો ગર્ભ.
- (બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને ખાલી જગ્યા પૂરો : 7
- (1) મનોસામાજિક વિકાસના તબક્કા ..... જણાવે છે. (ફ્રોઈડ, એરિક્સન)
  - (2) વિકસિત ગર્ભ એટલે ..... મહિનાની અવસ્થાથી નવમાં મહિનાની અવસ્થા. (ત્રીજા, બીજા)
  - (3) જીન પિયાજેના સિદ્ધાંતનું મુખ્ય ધ્યેય .....ના વિકાસને વર્ણવવાનું અને સમજવાનું છે. (માનવજ્ઞાન, વર્તન)
  - (4) જે પદાર્થો કે વિચારોની સભાનતા સ્પષ્ટ હોય નહીં તે ધ્યાનનાં ..... પ્રદેશમાં હોય છે. (કેન્દ્ર, સીમા)
  - (5) જે લોકોનો બુદ્ધિ આંક ..... અંશથી નીચે હોય તેમને મંદબુદ્ધિ ગણવામાં આવે છે. (100, 70)
  - (6) મનોજાતીય વિકાસની અવસ્થામાં ગુદા અવસ્થા ..... વર્ષ દરમિયાન આવે છે. (3થી 6, 2થી 3)
  - (7) ..... પુરૂષની જાતીય ગ્રંથિ છે. (શુક્રપિંડ, અંડપિંડ)



H-051026

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA00C102 : History of Modern Europe  
(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના સરખા ગુણ છે.

- |   |   |    |
|---|---|----|
| 1 | રાષ્ટ્રવાદનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ ચર્ચો.   | 14 |
|   | અથવા  |    |
| 1 | સામ્યવાદનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ ચર્ચો.   | 14 |
| 2 | મૂડીવાદના ઉદ્ભવ અને વિકાસ માટે જવાબદાર પરિબળો પર વિવેચનાત્મક નોંધ લખો.  | 14 |
|   | અથવા  |    |
| 2 | પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધનાં કારણો અને પરિણામો ચર્ચો.  | 14 |
| 3 | રાષ્ટ્રસંઘની નિષ્ફળતા માટેના કારણો ચર્ચો.   | 14 |
|   | અથવા  |    |
| 3 | વર્સેલ્સની સંધિની મુખ્ય જોગવાઈઓનું ટીકાત્મક પરીક્ષણ કરો.  | 14 |
| 4 | સામ્યવાદ એટલે શું ? સ્પષ્ટ કરો અને ત્યાર પછી 1917ની બોલ્શેવિક ક્રાંતિના મુખ્ય પરિબળો ચર્ચો.                           | 14 |
|   | અથવા  |    |
| 4 | લેનિનની "નવી આર્થિક નીતિ"ની ચર્ચા કરો.  | 14 |
| 5 | તમારો ઉત્તર એક કે બે વાક્યમાં લખો :<br>(1) મૂડીવાદનો હેતુ જણાવો.<br>(2) મૂડીવાદની બે અસરો.<br>(3) સામ્યવાદ એટલે શું ? | 14 |

- (4) કાર્લ માર્ક્સની વિચારસરણી કયા નામે ઓળખાય છે ?
- (5) ફ્રાંસ, જર્મની પાસેથી કયા બે પ્રદેશો પરત મેળવવા ઈચ્છતું હતું ?
- (6) પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધ દરમિયાનના ધરી રાષ્ટ્રોનાં નામ આપો.
- (7) N.E.P.નું આખું નામ લખો.
- (8) રાસ્પુટીન કોણ હતો ?
- (9) બોલ્શેવિક ક્રાંતિ સમયે રશિયામાં કોણ સત્તા ઉપર હતું ?
- (10) પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધ સમયે કોણ જર્મનીમાં રાજા હતો ?
- (11) પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધ દરમિયાન યુ.એસ.એ.ના પ્રમુખ કોણ હતા ?
- (12) દાસ કેપિટલ કોણે લખેલ ?
- (13) પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધનો અંત ક્યારે આવ્યો ?
- (14) કઈ ક્રાંતિના કારણે દુનિયાના બધા દેશોમાં મજૂર પક્ષની રચના થઈ ?

## ENGLISH VERSION

**Instruction :** All questions carry equal marks.

- |           |  |    |
|-----------|--|----|
| 1         | Discuss rise and growth of Nationalism.  | 14 |
| <b>OR</b> |  |    |
| 1         | Discuss rise and growth of Communism.  | 14 |
| 2         | Write a critical note on forces responsible for rise and growth of Capitalism.   | 14 |
| <b>OR</b> |  |    |
| 2         | Discuss the causes and consequences of the first World War.  | 14 |
| 3         | Discuss the causes for the failure of League of Nations.   | 14 |
| <b>OR</b> |  |    |
| 3         | Critically examine the main provisions of the Treaty of Versailles.  | 14 |
| 4         | Communism means what ? Clarify and then discuss the main factors responsible for the Bolshevik Revolution of 1917 A.D. | 14 |
| <b>OR</b> |  |    |
| 4         | Discuss "New Economic Policy" of Lenin.  | 14 |

- 5      Writ your answer in **one** or **two** sentences : 14
- (1) Aim of Capitalism.
  - (2) Two effects of Capitalism.
  - (3) What is Communism ?
  - (4) By which name ideology of Karl Marx is known ?
  - (5) Which two territory France want to receive return back from Germany ?
  - (6) Give the names of the Axes Power during first world War.
  - (7) Write full form of N.E.P.
  - (8) Who was Rasputin ?
  - (9) Who was the ruler of Russia at the time of Bolshevik revolution ?
  - (10) Who was the king of Germany at the time of first World War ?
  - (11) Who was the President of U.S.A. during first World War ?
  - (12) Who wrote Das Capital ?
  - (13) In which year fist World War end ?
  - (14) Due to which revolution labour party formed in many countries of the world ?
-





H-051022

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA00C-104 : लोक-जागरण कालीन साहित्य  
(पद्य) (Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ “भक्तिकाल में विभिन्न धर्म साधनाएँ प्रचलित थीं।” युक्तियुक्त चर्चा कीजिए । १४

अथवा

१ भक्ति और लोक-जागरण की व्याख्या करते हुए उसके स्वरूप को स्पष्ट कीजिए । १४

२ मराठी निर्गुण भक्तिकाव्य की विस्तृत चर्चा कीजिए । १४

अथवा

२ रामभक्ति कविता का परिचय देकर उसकी विशेषताएँ बताइए । १४

३ ‘कवितावली’ का भावपक्ष और कलापक्ष स्पष्ट कीजिए । १४

अथवा

३ पठित अंशों के आधार पर ‘ज्ञानेश्वरी’ की विशेषताएँ बताइए । १४

४ किन्हीं तीन पर संक्षिप्त टिप्पणी लिखें : १८

(१) मध्यकालीन भक्ति का स्वरूप ।

(२) निर्गुण - भक्ति ।

(३) ज्ञानेश्वरी का उद्देश्य ।

(४) तुलसीदास ।

(५) ज्ञानेश्वर ।

५ वाक्य सही है या गलत बताइए :

१०

- (१) जायसी का महाकाव्य 'कवितावली' है ।
- (२) तुलसीदास के महाकाव्य का नाम विनय पत्रिका है ।
- (३) 'रामचरित मानस' की भाषा अवधि है ।
- (४) भक्तिकाल का समय १३६५ से १६०० ई. है ।
- (५) ज्ञानेश्वर के गुरु निवृत्तिनाथ है ।
- (६) कबीर की मृत्यु आगरा में हुई ।
- (७) 'कवितावली' में आठ काण्ठ हैं ।
- (८) तुलसीदास का दृष्टिकोण समन्वयवादी है ।
- (९) तुलसीदास के गुरु नरहरिदास थे ।
- (१०) 'ज्ञानेश्वरी' तुलसीदास की रचना है ।



H-311003

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

Economics

(Managerial Economics - I)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧. પેઢીનો વર્તનલક્ષી સિધ્ધાંત સમજાવો. 14  
Explain the behavioural theory of The Firm.

અથવા

સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્રનો અર્થ જણાવી તેનું સ્વરૂપ અને કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો.

State the meaning of managerial economics and explain its nature and scope.

૨. સુરેખ આયોજન એટલે શું? તેની પાયાની ધારણાઓ વિસ્તારથી સમજાવો. 14  
What is linear programming ? Explain its basic assumptions in detail.

અથવા

વિકલનના નિયમો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

Explain the Rules of differentiation with examples.

૩. માંગની આગાહીનો અર્થ સમજાવો. માંગની આગાહી કરવા માટેના નિર્ધારકો જણાવો. 14  
Explain in short the methods of demand forecasting.

અથવા

માંગની આગાહીનો અર્થ સમજાવો. માંગની આગાહી કરવા માટેના નિર્ધારકો જણાવો.

Give meaning of demand forecasting. State the determinants of demand forecasting.

૪. સંચાલિત ભાવોની નીતિ શું છે? તેની જરૂરિયાત અને તેના હેતુઓ જણાવો. 14  
What is administered pricing policy ? Explain its need and objectives.

અથવા

ક્રિમત નીતિના હેતુઓ જણાવી સીમાંત ખર્ચ નીતિ સમજાવો.

Explain the objective of pricing policy and state the marginal cost policy.

૫. નીચેના પ્રશ્નોના સાચા જવાબ પસંદ કરો. 14  
Select true answers in the following questions:

૧. સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્રના કાર્યક્ષેત્રમાં શાનો સમાવેશ થાય છે?

(અ) બજારની માંગ

(બ) સાધનોની ફાળવણી

(ક) ઉત્પાદનના જથ્થાનું નિયમન

(ડ) ઉપરોક્ત તમામ

1. What is included in the scope of managerial economics ?

(A) Demand of market

(B) Allocation of Resources

(C) Regulation of stock of production

(D) All of the above

૨. જો  $f(x) \square = e^x$  હોય તો  $f(x) = \underline{\hspace{2cm}}$  ?  
(અ)  $e^x$  (બ)  $\log x$  (ડ)  $1/x$  (ડ)  $\log x + e^x$

2. If  $f(x) = e^x$ , then  $f(x) = \underline{\hspace{2cm}}$

(a)  $e^x$  (b)  $\log x$  (c)  $1/x$  (d)  $\log x + e^x$

૩. માંગના અંદાજ કરણમાં કઈ પદ્ધતિમાં થોડા પ્રમાણમાં વસ્તુ વેચવામાં આવે છે?

(અ) નિષ્ણાંતોનો અભિપ્રાય (બ) અભિપ્રાય મતદાન  
(ક) બજારનો પ્રયોગ (ડ) માંગનું વિધેય

3. In which method of demand forecasting a product is sold in nominal quantity ?

(a) Opinion of experts (b) Opinion poll  
(b) Experiments in market (d) demand function

૪. માંગની આગાહી શેના માટે ઉપયોગી છે?

(અ) ફક્ત પ્રવર્તમાન વસ્તુ માટે (બ) ફક્ત નવી વસ્તુ માટે  
(ક) ફક્ત અવેજી વસ્તુ માટે (ડ) (અ) અને (બ) બંને માટે

4. Who has said that managers always try to maximize the balanced growth rate of the firm?

(a) William Boumal (b) J.W clerk  
(b) Robin Morris (d) Adam Smith

૫. કિંમત ભેદભાવ કોણ કરી શકે છે?

(અ) પૂર્ણ હરીફાઈવાળા બજારની પેઢી (બ) ઈજારાયુક્ત હરીફાઈ બજારની પેઢી  
(ક) ભાવ સ્થિરતા (ડ) ઉપરોક્ત તમામ

5. Who can follow the policy of price discrimination ?

(a) Firm of perfectly competitive Market (b) Firm of a monopolistic competitive market  
(c) Oligopolistic firm (d) (b) and (c)

૬. ભાવ નક્કી કરતી વખતે પેઢીનો હેતુ કયો હોય છે.

(અ) ટૂંકાગાળામાં મહત્તમ નફો (બ) લાંબાગાળામાં મહત્તમ નફો  
(ક) ભાવ સ્થિરતા (ડ) ઉપરોક્ત તમામ

6. While determining price what is objective of a firm ?

(a) Maximum profit in short Run (b) Maximum profit long Run  
(c) Price stability (d) All of the above

૭. વિલિયમ બોમલે પેઢીના વર્તન અંગે શું કહ્યું?

(અ) તેનો હેતુ મહત્તમ વેચાણનો હોય છે (બ) માલિક અને સંચાલકના હેતુઓ વચ્ચે તફાવત હોય છે.  
(ક) (અ) અને (બ) બંને (ડ) (અ) અને (બ) માંથી એકેય નહિ.

7. What William Boumal has said about the behavior of the firm ?

(a) Its objective is to maximize sale (b) There is difference in the objectives of manager and owner  
(c) (a) and (b) both (d) None of these

૮. વેકલ્પિક ખર્ચ.....છે?

(અ) વધારાનો ખર્ચ

(બ) સાધનોનો ખર્ચ

(ક) જતા કરેલ શ્રેષ્ઠ વિકલ્પનું ખર્ચ.

(ડ) એકપણ નહિ

8. What is not taken in to consideration in cost plus pricing method ?

(a) Demand of consumers

(b) Supply of market

(c) Supply of a firm

(d) Selling cost

૯. લાગ્રાન્જ પદ્ધતિનો ઉપયોગ શાના માટે કરવામાં આવે છે?

(અ) વિધેયનું મહત્તમ મૂલ્ય શોધવા

(બ) વિધેયનું લઘુત્તમ મૂલ્ય શોધવા

(ક) પેઢીનો મહત્તમ નફો શોધવા

(ડ) (અ) અને (બ) બંને

9. For what lagrange method is used ?

(a) To find out maximum value of function

(b) To find out minimum value of function

(c) To find out maximum profit of the firm

(d) (a) and (b)

૧૦. જો  $y = \log x + 7x$  હોય તો  $dy/dx =$  .....

(અ)  $1/x$

(બ)  $7 + 1/x$

(ક)  $\log x + 7$

(ડ)  $7x + 1/x$

10. If,  $y = \log x + 7x$ ,  $dy/dx =$  \_\_\_\_\_

(a)  $1/x$

(b)  $7 + 1/x$

(c)  $\log x + 7$

(d)  $7x + 1/x$

૧૧. સુરેખ આયોજનમાં જે વિધેયને ઈષ્ટતમ કરવાનું છે?

(અ) હેતુલક્ષી વિધેય

(બ) નિર્ધારક

(ક) ઈષ્ટતમ ઉકેલ

(ડ) સંભવિત ઉકેલ

11. The function which is to be maximized in linear programming is said as \_\_\_\_\_

(a) Objective function

(b) Determinant

(c) Optimum solution

(d) Feasible solution

૧૨. સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્ર.....?

(અ) એકમલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર છે.

(બ) વ્યક્તિગત પેઢીનો અભ્યાસ કરે છે

(ક) નફાના સિધ્ધાંતનો અભ્યાસ કરે છે.

(ડ) ઉપરના બધા

12. Through which we can find marginal income function on the basis of total income function ?

(a) Differentiation

(b) Integration

(c) (a) and (b)

(d) Non of the above

૧૩. જો કુલ ખર્ચ વિધેય  $TC = 5x^2 + 2x + 6$  હોય?

(અ)  $10x + 2 + 6x$

(બ)  $5x + 2$

(ક)  $10x + 2$

(ડ)  $10x + 2x$

13. If total cost function is  $TC = 5x^2 + 2x + 6$ , marginal cost function  $MC =$  \_\_\_\_\_

(a)  $10x + 2 + 6x$

(b)  $5x + 2$

(c)  $10x + 2$

(d)  $10x + 2x$

૧૪. સુરેખ આયોજનમાં ઈષ્ટતમ ઉકેલ મેળવવા માટે કઈ પદ્ધતિ ઉપયોગ થાય છે?

(અ) વિકલન (બ) સંકલન (ક) (અ) અને (બ) બંને (ડ) આલેખ

14. Which method is used for optimum solution in linear programming ?

(a) Differentiation

(b) Integration

(c) (a) and (b)

(d) Graph



H-311011

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. A. (Sem. I) Examination**

November - 2019

**English**

**(Indian Writing in English) (New Course)**

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

**Q-1. Mark the contribution and achievements of the Pioneering Trio of Indian English Novel. 14**

**OR**

Examine *Kanthapura* as a novel of Indian political and social awakening.

**Q-2. "Literature is a reconstructed mythology." Justify with special reference to Frye's essay Myth 14**

Fiction and displacement

**OR**

Explain in detail Girish Karnad's *Yayati* and the use of Myth.

**Q-3. Write short notes on (Any Two) 14**

1. God of small Things
2. Magic Realism in *Midnight's Children*
3. The title: *That Long Silence*
4. The title: *Cry the Peacock*

**Q-4. Select the correct option: 14**

1. *The Untouchable* was published in the year

- (A) 1925      (B) 1935  
(C) 1945      (D) 1955

2. The people of the village "*Kanthapura*" believe that they are blessed by an entity known as

- (A) *kanthappa*                      (B) *katappa*  
(C) *kenchamma*                      (D) *kadappa*

3. From the following which work is not written by Raja Rao

- (A) *Waiting for the Mahatma*                      (B) *The Serpent and The Rope*  
(C) *On the Ganga Ghat*                      (D) *The Cat and Shakespeare*

4. The Bachelor of Arts is a novel written by
- (A) Raja Rao                      (B) Mulk Raj Anand  
(C) R.K. Narayan                (D) Anita Desai
5. Moorthy is a
- (A) Brahmin                      (B) dalit  
(C) Rajpoot                      (D) Bania
6. 'Kanthapura' is narrated in the form of
- (A) Uppurana                      (B) Sthalapurana  
(C) Vrajpurana                (D) Skandpurana
7. \_\_\_\_\_ is a short story collection by Raja Rao
- (A) Kanthapura                      (B) The serpent and the Rope  
(C) The Cow of the Barricades      (D) The Cat and Shakespeare
8. \_\_\_\_\_ is not written by Mulk Raj Anand
- (A) The Village                      (B) Across the Black Waters  
(C) Two Leaves and a Bud      (D) The Dark Room
9. According to Frye, myths are \_\_\_\_\_
- (A) Allusions      (B) Allegories  
(C) Acronyms      (D) Archetypes
10. Which of the following books by R.K. Narayan is Not a collection of short stories?
- (A) The World of Nagaraj                      (B) Lawley Road  
(C) The Grandmother's Tale                      (D) Malgudi Days
11. \_\_\_\_\_ is the first play by Karnad.
- (A) Nagamandala                      (B) Fire and the Rain  
(C) Tale-Danda                      (D) Yayati

12. Indian Fiction in English made a real beginning in \_\_\_\_\_

- (A) 1930's                      (B) 1830's  
(C) 1970's                      (D) 1900

13. Karnad uses traditional Indian art like

- (A) Bhavai                      (B) Ramlila  
(C) Kolattam                      (D) Yakshagana

14. R.K. Narayan won \_\_\_\_\_ award for his novel The Guide

- (A) Booker                      (B) Sahitya Academy  
(C) Padmashree                      (D) State

**Q-5. Write short answers. (Any Seven):**

**14**

1. Who is Pooru?
  2. Mention a few novels of R.K. Narayan?
  3. Analyze the main literary influence on Yayati
  4. Discuss the main sources of myth
  5. Critically evaluate the end of the novel The English Teacher
  6. Justify the title: The God of small Things
  7. Comment on the end of the play Yayati
  8. What does the opening of Midnight's Children signify?
-





H-051016

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

Gujarati : MA00C104

(સાહિત્ય સ્વરૂપ : નિબંધ)

(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧. નિબંધની વ્યાખ્યાઓ આપી, તેનાં સ્વરૂપગત લક્ષણો જણાવો. ૧૪
- અથવા
- નિબંધ સાહિત્ય સ્વરૂપનો સવિશેષ પરિચય કરાવો.
૨. નિબંધ સાહિત્યસ્વરૂપનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ આલેખો. ૧૪
- અથવા
- નીચેનામાંથી કોઈ પણ બેનું નિબંધ ક્ષેત્રે પ્રદાન મૂલ્યો :
- (૧) નર્મદ
- (૨) કિશોરલાલ મશરૂવાળા
- (૩) સુરેશ જોષી
- (૪) મધુસૂદન પારેખ
૩. 'નંદ સામવેદી'ને આધારે ચંદ્રકાન્ત શેઠની નિબંધકાર તરીકેની વિશેષતા-મર્યાદાઓ સોદાહરણ ચર્ચો. ૧૪
- અથવા
- નોંધ લખો : (ગમે તે બે)
- (૧) 'નંદ સામવેદી'માં આલેખાયેલાં વ્યક્તિચિત્રો
- (૨) 'નંદ સામવેદી'માં નંદની અલપજલપ ક્ષણો
- (૩) 'નાથાલાલનું નામદાર નાક' નિબંધનો આસ્વાદ
- (૪) 'નંદ સામવેદી' શીર્ષકનું ઔચિત્ય
૪. 'જગરું' નિબંધસંગ્રહને ધ્યાનમાં રાખી નટવરસિંહ પરમારની નિબંધકાર તરીકેની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો. ૧૪
- અથવા
- 'જગરું' નિબંધસંગ્રહમાં નિરૂપાયેલાં વ્યક્તિચિત્રોનો સવિગત પરિચય કરાવો.

5. નીચેના પ્રશ્નોના માગ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો :

૧૪

૧. ઉમાશંકર જોશી નિબંધને શું કહીને ઓળખાવે છે ?

- (અ) લઘુકથા (બ) નવલકથા  
(ક) લઘુનવલ (ડ) વિશ્રંભકથા

૨. નિબંધ અને ટૂંકીવાર્તા પરસ્પર કેવાં સાહિત્યસ્વરૂપો છે ?

- (અ) સમ (બ) વિરોધી  
(ક) સ્વૈરવિહારી (ડ) એકેય નહિ

૩. આત્મલક્ષિતા ક્યાં બે સાહિત્યસ્વરૂપોનું પ્રાણતત્ત્વ છે ?

- (અ) નિબંધ અને આત્મકથા (બ) નિબંધ અને ઊર્મિકાવ્ય  
(ક) નિબંધ અને નાટક (ડ) નિબંધ અને નવલકથા

૪. .... નિબંધની વ્યાખ્યા બાંધતાં લખે છે : “એક સંક્ષિપ્ત સ્વરૂપવાળી એકાગ્ર અને સુશ્લિષ્ટ રીતે ગદ્યમાં લખાયેલી રચના તે નિબંધ.”

- (અ) ઉમાશંકર જોશી (બ) કાકાસાહેબ કાલેલકર  
(ક) નર્મદ (ડ) સુન્દરમ્

૫. ગુજરાતી ભાષાના પ્રથમ નિબંધકારનું નામ લખો.

- (અ) નર્મદ (બ) નંદશંકર મહેતા  
(ક) નવલરામ (ડ) મહીપતરામ

૬. નીચેનામાંથી કયો નિબંધ સંગ્રહ આનંદશંકર ધ્રુવનો છે ?

- (અ) સંસાર અને ધર્મ (બ) માનવતાના વેરી  
(ક) આપણો ધર્મ (ડ) હાસ્યમંદિર

૭. ‘જનાન્તિકે’ નિબંધ સંગ્રહના લેખકનું નામ જણાવો.

- (અ) ગાંધીજી (બ) સુન્દરમ્  
(ક) ચુનીલાલ મડિયા (ડ) સુરેશ જોશી

૮. ‘દૂરના એ સૂર’ના લેખક કોણ છે ?

- (અ) દિગ્વીશ મહેતા (બ) તારક મહેતા  
(ક) વાલ્મિકિ મહેતા (ડ) ભોળાભાઈ પટેલ

૯. ‘નંદ સામવેદી’ સંગ્રહની પહેલી આવૃત્તિનું પ્રકાશન વર્ષ જણાવો.

- (અ) ઈ.સ. ૧૯૦૦ (બ) ઈ.સ. ૧૯૮૦  
(ક) ઈ.સ. ૧૯૮૧ (ડ) ઈ.સ. ૨૦૦૧

૧૦. ‘નંદ સામવેદી’ સંગ્રહમાં કુલ કેટલા નિબંધો સંગૃહીત થયા છે ?

- (અ) ૪૫ (બ) ૪૪  
(ક) ૪૭ (ડ) ૫૧

૧૧. 'નંદ સામવેદી' સંગ્રહના નિબંધો કયા ગુજરાતી સામયિકમાં પ્રસિદ્ધ થયા હતા ?  
(અ) નિરક્ષક (બ) પરબ  
(ક) રીતિ (ડ) સંવેદના
૧૨. 'જગરું'ના સર્જનમાં કોણ નિમિત્ત બને છે ?  
(અ) લાભશંકર ઠાકર (બ) ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા  
(ક) ધીરુ પરીખ (ડ) રમેશ ત્રિવેદી
૧૩. 'જગરું'માંનાં શ્યામજી-તારાબાઈ વચ્ચે શો સંબંધ છે ?  
(અ) પતિ-પત્ની (બ) ભાઈ-બહેન  
(ક) પિતા-પુત્રી (ડ) રાજા-રાણી
૧૪. 'જગરું'માં સર્જકે કયા વિસ્તારની બોલીનો વિનિયોગ કર્યો છે ?  
(અ) ઉત્તર ગુજરાત (બ) મધ્ય ગુજરાત  
(ક) દક્ષિણ ગુજરાત (ડ) સૌરાષ્ટ્ર
-



H-051017

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

Gujarati : MA00C105

(સાહિત્યિક વિવેચન)

(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧ વિવેચનની વિભાવના સ્પષ્ટ કરી તેના પ્રકારોની વિગતે ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો : (બન્ને)

(૧) વિવેચનનું પ્રયોજન

(૨) તુલનાત્મક અને ઐતિહાસિક વિવેચન.

૨ રમણભાઈ નીલકંઠે 'કવિતા' વિષયક લેખમાં રજૂ કરેલી કવિતાની વિભાવના ૧૪  
વિગતે સમજાવો.

અથવા

રમણભાઈ નીલકંઠના 'કવિત્વરીતિ' લેખનો વિગતે પરિચય કરાવો.

૩ 'ટૂંકી વાર્તા' વિશે રામનારાયણ પાઠકે રજૂ કરેલ ચર્ચા સદષ્ટાંત સમજાવો. ૧૪

અથવા

'કાવ્યની શક્તિ' વિશે રામનારાયણ પાઠકના વિચારો વિશે વિગતે નોંધ લખો.

૪ ગુજરાતી સાહિત્યિક સંસ્થાઓનો પરિચય કરાવી તેમની પ્રવૃત્તિઓ વિશે ૧૪  
વિગતે નોંધ લખો.

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો : (બન્ને)

(૧) નવ્ય વિવેચન

(૨) ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ.

(૧) કૃતિ કે કર્તાની અન્ય સંબંધ કૃતિઓ સાથે સરખામણી કરી, કરાવું વિવેચન ..... વિવેચન તરીકે ઓળખાય છે.

(અ) કૃતિલક્ષી

(બ) તુલનાત્મક

(ક) ઐતિહાસિક

(૨) 'વિવેચક કવિનો જોડિયો ભાઈ છે' - આ વિધાન કોનું છે ?

(અ) નરસિંહરાવ

(બ) બલવન્તરાય ઠાકોર

(ક) કનૈયાલાલ મુનશી

(૩) 'વિવેચન એટલે આસ્વાદમૂલક અવબોધ કથા' - વિવેચનની આ વ્યાખ્યા કોની છે ?

(અ) નવલરામ

(બ) નર્મદ

(ક) ઉમાશંકર જોષી

(૪) રમણભાઈ નીલકંઠે કોની કવિતાના મુક્તકંઠે વખાણ કર્યા છે ?

(અ) નરસિંહરાવ

(બ) જ્ઞાનાલાલ

(ક) નર્મદ

(૫) રમણભાઈ નીલકંઠના મતે સર્વાનુભવરસિક કવિતા કરતા સ્વાનુભવરસિક કવિતા શ્રેષ્ઠ - આ વિધાન સાચું કે ખોટું ?

(૬) 'ગુજરાત શુષ્ક થઈ ગયો છે, રસાળ નથી' - આ વિધાન કોનું છે ?

(અ) નર્મદ

(બ) વલ્લભ

(ક) નવલરામ

(૭) શ્રી રમણભાઈ નીલકંઠ શીઘ્ર કવિતાના સમર્થક છે કે વિરોધી ?

(૮) અંગ્રેજી શબ્દ 'Fables' અને 'Parables' ને રામનારાયણ પાઠક કયા નામે ઓળખાવે છે ?

(અ) ટૂંકી વાર્તા

(બ) લાંબી વાર્તા

(ક) દુચકો

(૯) કમા-વીકોઈની લોકવાર્તાનું ઉદાહરણ રામનારાયણ પાઠક કયા લેખમાં આપે છે ?

(અ) ટૂંકી વાર્તા

(બ) કાવ્યની શક્તિ

(ક) કાવ્ય અને સત્ય

(૧૦) “ટૂંકી વાર્તા જીવનના કોઈ રહસ્યને ઓછામાં ઓછા પાત્રોથી, બનાવોથી અને શબ્દોમાં નિરૂપિત કરે છે” - આ વિધાન કોનું છે ?

(અ) રામનારાયણ પાઠક

(બ) રમણભાઈ નીલકંઠ

(ક) આનંદશંકર ધ્રુવ

(૧૧) રામનારાયણ પાઠકે ક્ષેત્રેન્દ્રના કયા ખ્યાલ વિશે વાત કરી છે ?

(અ) અલંકાર

(બ) રસ

(ક) ઔચિત્ય

(૧૨) હાડકાં વિનાના દેહ જેવી ઉપમાની વાત રામનારાયણ પાઠક વાર્તાકલાના

કયા અંગ વિશે કહે છે ?

(અ) બનાવ

(બ) પાત્ર

(ક) રસ

(૧૩) ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી કયું સામયિક પ્રગટ કરે છે ?

(અ) પરબ

(બ) બુદ્ધિપ્રકાશ

(ક) શબ્દસૃષ્ટિ

(૧૪) 'ગુજરાતી વિવેચન સાહિત્યમાં નવ્ય વિવેચનનો પાથો સુરેશ જોશીએ

નાખ્યો.' - આ વિધાન સારું છે કે ખોટું ?



H-051020

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

Hindi

MA00C-102 : Linguistics

(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- १ भाषा-परिवर्तन के अभ्यंतर वर्ग के प्रमुख कारणों को सोदाहरण समझाइए । १४  
अथवा
- १ भाषाविज्ञान को परिभाषित करते हुए उसकी उपयोगिता समझाइए । १४
- २ स्वन का स्वरूप समझाते हुए उनका वर्गीकरण कीजिए । १४  
अथवा
- २ स्वनिम की अवधारणा समझाते हुए स्वनिम के भेद बताइए । १४
- ३ रूप परिवर्तन के कारणों पर सोदाहरण प्रकाश डालिए । १४  
अथवा
- ३ वाक्य परिवर्तन के कारणों को समझाइए । १४
- ४ टिप्पणियाँ लिखिए : १८  
(क) भाषा के तीन पक्ष ।  
अथवा  
(क) बलाघात ।  
(ख) स्वरों का वर्गीकरण ।  
अथवा  
(ख) शब्द एवं पद का अंतर ।  
(ग) पदविन्यास के गुण ।  
अथवा  
(ग) अभिहितान्वयवाद ।



५ (अ) सही या गलत की पहचान कीजिए : ५

- (१) भाषा अर्जित सम्पत्ति है ।
- (२) भाषा की सूक्ष्मतम इकाई ध्वनि है ।
- (३) प्रयत्न के तीन भेद मिलते हैं ।
- (४) रूप विज्ञान के लिए अंग्रेजी में 'Morphology' शब्द का प्रयोग किया जाता है ।
- (५) वाक्य भाषा की सहज इकाई है ।

(आ) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए : ५

- (१) भाषा के अभिलक्षण \_\_\_\_\_ हैं ।  
(३, ८, १०, १२)
- (२) प्रयत्न लाघव \_\_\_\_\_ परिवर्तन का कारण है ।  
(भाषा, ध्वनि, अर्थ, रूप)
- (३) प्रयोग के आधार पर रूपिम के प्रमुख \_\_\_\_\_ भेद हैं ।  
(२, ४, ६, ८)
- (४) भाषा विज्ञान के अध्ययन की पद्धतियाँ \_\_\_\_\_ हैं ।  
(३, ५, ७, ९)
- (५) आकृतिमूलक वर्गीकरण से \_\_\_\_\_ प्रकार के वाक्य प्राप्त होते हैं ।  
(२, ४, ६, ८)



**H-051011**

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. A. (Sem. I) Examination**

**November - 2019**

**MA00C - 105 : Communicative English - I**  
*(Old Course)*

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 40

- 1 (A) Write a detailed note on the origin of language. 15  
OR  
(B) Discuss various phases of the growth of English language. 15
- 2 (A) Attempt a detailed note on the Human Speech Mechanism. 15  
OR  
(B) Write short notes on : 15  
(1) Classification and description of vowels  
(2) Manner of Articulation in Consonants
- 3 (A) Discuss in detail : Forms and functions of Verbs. 10  
OR  
(B) Write a detailed note on : Forms and functions of Adjectives. 10
-



**H-051007**

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. A. (Sem. I) Examination**

**November - 2019**

**MA00C101 : History of Eng. Literature 1500-1660**  
*(Old Course)*

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 (a) "Character is Destiny". Justify the statement with reference to Shakespearean tragedy. 14

**OR**

(b) Evaluate King Lear as a typical Shakespearean tragedy. 14

2 (a) Discuss in detail the significant characteristics of Classical Epic. 14

**OR**

(b) "Satan in spite of his heroism is still a tragic character." Justify. 14

3 Write short notes : (on any two) 14

(i) Symbolism in Volpone

(ii) Dr. Faustus

(iii) Prose style of 'Arcadia'

(iv) Spanish Tragedy.

4 Write the correct option : 14

(1) Greek tragedies are \_\_\_\_\_ in nature.

(A) Anthropocentric

(B) Graphocentric

(C) Theocentric

(D) Logocentric

(2) \_\_\_\_\_ was the illegitimate son of Sloucester.

(A) Edmund

(B) Edgar

(C) Antonio

(D) Claudius

(3) King Lear was published in \_\_\_\_\_.

(A) 1607

(B) 1608

(C) 1609

(D) 1610

(4) Shakespeare had established \_\_\_\_\_ Theatre.

(A) Elizabethan

(B) Slobe

(C) Art

(D) World

(5) \_\_\_\_\_ was Cordelia's husband.

(A) The Duke of Albany

(B) The Duke of Crownwe

(C) King of France

(D) King of Britain

- (6) King Lear was based on the legend of the King of :  
 (A) France (B) Germany  
 (C) Lation (D) Britain
- (7) According to Milton \_\_\_\_\_ is the source of inspiration.  
 (A) Poet (B) Muse  
 (C) Prophet (D) Satan
- (8) \_\_\_\_\_ is the abode of demons.  
 (A) Hell (B) Inferno  
 (C) Pandemonium (D) Purgatory
- (9) The epic began as an/a \_\_\_\_\_ form.  
 (A) Folk (B) Religious  
 (C) Oral (D) Narrative
- (10) Milton refers \_\_\_\_\_ astronomer in Paradise Lost.  
 (A) Galileo (B) Arya Bhatt  
 (C) Newton (D) Bhaskaracharya
- (11) \_\_\_\_\_ is the capital of Hell.  
 (A) Sion Hill (B) Bethalem  
 (C) Jerusalem (D) Pandemonium
- (12) What is the theme of the Paradise Lost ?  
 (A) To assert his personality  
 (B) To criticise society  
 (C) To justify ways of God to man  
 (D) None of these
- (13) The history of the epic in the West begins with :  
 (A) Virgil (B) Valmiki  
 (C) Homer (D) Dante
- (14) The epic 'Divine Comedy' is written by :  
 (A) Dante (B) Milton  
 (C) Aeneid (D) Homer

5 Answer in brief :

14

- (1) List the major tragedies of Shakespeare.
- (2) Mention the four great epics of western tradition.
- (3) 'Shakespearean tragedies are single star.' Explain.
- (4) What is the tragic flaw in the character of King Lear ?
- (5) Mention the four major characters of Paradise Lost.
- (6) What is invocation in an epic ?
- (7) Bring out the main characteristics of Milton's grand style.



H-051001

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA00C101 : Microeconomics - I  
(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :- (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.  
(૨) દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ સરખા છે.

- ૧ (અ) સ્થિર અને ગતિશીલ અર્થશાસ્ત્રના ખ્યાલો સમજાવો. ૧૪  
(બ) એકમલક્ષી અને સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.  
અથવા
- ૧ (અ) ઉત્પાદન શક્યતા રેખાનો ખ્યાલ આપો.  
(બ) આંશિક સમતુલા અને સામાન્ય સમતુલા વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
- ૨ માર્શલના તુષ્ટિગુણ વિશ્લેષણ કરતાં હિકસનું તટસ્થ રેખા વિશ્લેષણ કઈ બાબતોમાં ૧૪  
ચઢિયાતું છે સમજાવો.  
અથવા
- ૨ (અ) તટસ્થ રેખાના લક્ષણો સમજાવો.  
(બ) પ્રો. સેમ્યુઅલસનનો અભિવ્યક્ત પસંદગીનો ભાગનો સિધ્ધાંત સમજાવો.
- ૩ પ્રો. માર્શલનો ગ્રાહકના અધિક સંતોષનો ખ્યાલ આકૃતિ દોરી મર્યાદા સહિત સમજાવો. ૧૪  
અથવા
- ૩ (અ) માંગની આવક સાપેક્ષતાના પ્રકારો સમજાવો.  
(બ) માંગની પ્રતિ-મૂલ્ય સાપેક્ષતાના પ્રકારો સમજાવો.
- ૪ (અ) મહત્તમ સામાજિક કલ્યાણ માટે પેરેટોની શરતો સમજાવો. ૧૪  
(બ) પ્રો. કાલ્ડોર અને પ્રો. હિકસનો નૂતન કલ્યાણલક્ષી અર્થશાસ્ત્રનો ખ્યાલ સમજાવો.  
અથવા
- ૪ (અ) પ્રો. સેમ્યુઅલસનના સામાજિક કલ્યાણ વિધેય નો ખ્યાલ સમજાવો.  
(બ) પ્રો. પીગુના આર્થિક કલ્યાણનો સિધ્ધાંત સમજાવો.
- ૫ (અ) નીચેના વિધાનો ખરા છે કે ખોટા તે જણાવો. ૦૭  
(૧) પ્રો. સેમ્યુઅલસને ગ્રાહકની દૃઢ પસંદગીનો ખ્યાલ રજૂ કરેલ છે.  
(૨) માગની મૂલ્ય સાપેક્ષતા હંમેશા ધન હોય છે.  
(૩) પ્રો. જે. આર. હિકસે વિકસાવેલા અધિક સંતોષના ખ્યાલો ચાર છે.  
(૪) પ્રો. પેરેટોના મતે આવકની પુનઃવહેંચણી કરીને ઈષ્ટ કલ્યાણ પ્રાપ્ત કરી શકાય છે.

- (પ) એકમલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર એ વ્યક્તિલક્ષી સામાજિક વિજ્ઞાન છે.  
 (ડ) પ્રો માર્શલે તટસ્થરેખા વિશ્લેષણનો ખ્યાલ આપ્યો છે.  
 (ઝ) માંગની પ્રતિ મૂલ્ય સાપેક્ષતા એટલે અવેજી અને પૂરક વસ્તુના ભાવમાં ફેરફાર થવા થી વસ્તુની માગમાં ફેરફાર થાય.

(બ) ફક્ત સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો.

૦૭

- (૧) તટસ્થરેખા વિશ્લેષણ-----માપ પદ્ધતિ પર આધારિત છે.  
 (અ) કમવાચક (બ) સંખ્યાવાચક (ક) ગુણવાચક
- (૨) ગતિશીલ અર્થશાસ્ત્રનું મૂળ -----છે.  
 (અ) આગાહી (બ) ઘટના (ક) હકીકત
- (૩) જે અર્થશાસ્ત્ર એક હકીકતને બીજી હકીકત જોડે સાંકળવાનું કાર્ય કરે છે તેને -----અર્થશાસ્ત્ર કહે છે.  
 (અ) સ્થિર (બ) તુલનાત્મક (ક) ગતિશીલ
- (૪) તટસ્થરેખા વિશ્લેષણ હેઠળ -----અસર દ્વારા માંગરેખાની સમજૂતી આપવામાં આવેલ છે.  
 (અ) આવક (બ) કિંમત (ક) અવેજી
- (૫) “ કોઈ એક વ્યક્તિના તુષ્ટિગુણમાં ઘટાડો કર્યા સિવાય, બીજી વ્યક્તિના તુષ્ટિગુણમાં વધારો થાય ” તે-----ની સમજૂતી આપે છે.  
 (અ) માર્શલના સામાજિક કલ્યાણ  
 (બ) પરેટોનો ઈષ્ટ અવસ્થાનો ખ્યાલ  
 (ક) પીગુના આર્થિક કલ્યાણ
- (૬) અર્થશાસ્ત્રી----- એ સામાજિક કલ્યાણ વિધેયનો ખ્યાલ આપ્યો છે ?  
 (અ) પ્રો. કાલ્ડોર (બ) પ્રો. બર્ગસન (ક) પ્રો. હિક્સ
- (૭) પીગુ કલ્યાણલક્ષી અર્થશાસ્ત્રની વિચારસરણીમાં કયા તુષ્ટિગુણનો વિચાર કરે છે.  
 (અ) સંખ્યાવાચક (બ) ગુણવાચક (ક) કમવાચક

## ENGLISH VERSION

**Instruction:** (1) All questions are compulsory.  
(2) All questions carry equal marks.

- 1 (a) Explain the concepts of Static and dynamic economics. 14  
(b) State the difference between the Micro and Macro economics.  
OR
- 1 (a) State the concepts of production possibility frontier.  
(b) State the difference between the Partial and General equilibrium.
- 2 Explain in which points Hicks's indifference curve analysis is superior to the Marshall's utility analysis. 14  
OR
- 2 (a) Explain the characteristics of indifference curve.  
(b) Explain Prof. Samuelson's Revealed preference theory of demand.
- 3 Explain Prof. Marshall's concepts of Consumer surplus by diagram with its limitation. 14  
OR
- 3 (a) Explain the types of Income elasticity of demand.  
(b) Explain the types Cross elasticity of demand.
- 4 (a) Explain the Pareto's conditions of Optimality of social welfare. 14  
(b) Explain the concepts of New welfare economics of Prof. Kaldor and Hicks.  
OR
- 4 (a) Explain the concept of prof. Samuelson's Social Welfare function.  
(b) Explain the Pigou's theory of welfare economics.
- 5 (A) State whether the following statement are True or false. 07  
(1) Prof. Samuelson has presented the concept of Strong order Preference.  
(2) Elasticity of Demand is always positive.  
(3) Prof. J. R. Hicks has developed the four concepts of consumer surplus.

- (4) According to Prof. Pareto, optimality of welfare can be achieved through the redistribution of income.
- (5) Micro economics is an individual social science.
- (6) Prof. Marshall has given the concepts of indifference curve analysis.
- (7) A change in price of substitution and complementary goods leads to change in demand for goods is called Cross elasticity of demand.

(B) By choosing only the correct option: 07

- (1) Indifference curve analysis is based on ----- measurement system.  
(a) Ordinal Utility      (b) Cardinal utility      (c) Quality Utility
- (2) ----- is the origin of the dynamic economics.  
(a) Forecasting      (b) Incident      (c) Fact
- (3) Those economics do the function of to co-ordinate one fact to another fact is called ----- economics.  
(a) Constant      (b) Comparative      (c) Dynamic
- (4) The demand curve is explained by the ----- effect under the indifference curve analysis.  
(a) Income      (b) Price      (c) Substitution
- (5) "To increase the utility of one person without decreasing the utility of some other person" It indicates the -----.  
(a) Social welfare function  
(b) Pareto -optimality  
(c) Pigou's economics welfare concept
- (6) Economist ----- has given the concept of Social welfare function.  
(a) Prof. Kaldor      (b) Prof. Bergson      (c) Prof. Hicks
- (7) Prof. Pigou has considered an idea of which utility in the thought of economics of welfare?  
(a) Cardinal utility      (b) Quality Utility      (c) Ordinal Utility





H-051013

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA00C101 : Prashisht Krutio  
(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ પ્રશિષ્ટ કૃતિની વિભાવના સમજાવો. ૧૪
- અથવા**
- ૧ પ્રશિષ્ટ કૃતિની વ્યાખ્યા આપી, તેનાં લક્ષણોનો પરિચય કરાવો. ૧૪
- ૨ ફાગુકાવ્યનાં લક્ષણોને આધારે 'વસંતવિલાસ'નું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
- અથવા**
- ૨ ટૂંકનોંધ લખો : (બન્ને) ૧૪  
(૧) 'વસંતવિલાસ'માં પ્રકૃતિનું નિરૂપણ  
(૨) 'વસંતવિલાસ'માં અલંકારો.
- ૩ નવલકથાનાં સ્વરૂપગત લક્ષણોને ધ્યાનમાં રાખી 'સરસ્વતીચંદ્ર' ભાગ-૧નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
- અથવા**
- ૩ ટૂંકનોંધ લખો : (બન્ને) ૧૪  
(૧) 'સરસ્વતીચંદ્ર' ભાગ-૧માં કુમુદસુંદરીનું પાત્ર  
(૨) 'સરસ્વતીચંદ્ર' ભાગ-૧માં સમાજદર્શન.
- ૪ 'લલિતાદુઃખદર્શક' નાટકની નાટ્યકૃતિ તરીકે સમીક્ષા કરો. ૧૪
- અથવા**
- ૪ ટૂંકનોંધ લખો : (બન્ને) ૧૪  
(૧) 'લલિતાદુઃખદર્શક' નાટકનો નાયક  
(૨) 'લલિતાદુઃખદર્શક' શીર્ષકની યથાર્થતા.

૫. નીચેના પ્રશ્નોના માગ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો :

૧૪

૧. પાશ્ચાત્ય સાહિત્યમીમાંસામાં 'પ્રશિષ્ટ' માટે .....શબ્દનો પ્રયોગ થાય છે.  
(અ) Classic (બ) Classical (ક) Classicism (ડ) Classify
૨. 'વસંતવિલાસ'નો રચનાસમય આશરે સંવત ..... અરસાનો હોવાનું વિદ્વાનોએ સ્વીકાર્યું છે.  
(અ) ૧૪૦૦ (બ) ૧૪૫૦ (ક) ૧૫૦૦ (ડ) ૧૧૦૦
૩. 'વસંતવિલાસ' ફાગુકાવ્યમાં કડીની સંખ્યા ..... છે.  
(અ) ૮૫ (બ) ૯૦ (ક) ૭૫ (ડ) ૮૪
૪. 'વસંતવિલાસ'ના રચયિતાનું નામ ..... છે.  
(અ) મુંજમાથ (બ) ગુણવંતકર (ક) અજ્ઞાત (ડ) રત્નાકર
૫. 'વસંતવિલાસ'માં કડીએ કડીએ જીવનનો ..... ઊભરાઈ જાય છે.  
(અ) પ્રમાદ (બ) ઉલ્લાસ (ક) શોક (ડ) વિલાસ
૬. 'વસંતવિલાસ'ના આરંભે મંગલાચરણમાં મુખ્યત્વે .....ની સ્તુતિ થયેલી છે.  
(અ) સરસ્વતી (બ) શિવ (ક) ગણપતિ (ડ) ગૌરી
૭. 'સરસ્વતીચંદ્ર' ભાગ-૧ના પ્રથમ પ્રકરણનું શીર્ષક ..... છે.  
(અ) વાડામાં લીલા (બ) રજા લીધી (ક) સુવર્ણપુરનો અતિથિ (ડ) ચાલ્યો
૮. સરસ્વતીચંદ્રના પિતાનું નામ ..... છે.  
(અ) વિદ્યાચતુર (બ) લક્ષ્મીનંદન (ક) નવીનચંદ્ર (ડ) શઠરાય
૯. ....પ્રકરણમાં અલકકિશોરી અને જમાલવાળા પ્રસંગનું વર્ણન થયું છે.  
(અ) રાજેશ્વરમાં રાજબટપટ (બ) રસ્તામાં (ક) અમાત્યને ઘેર (ડ) ઉન્મત્તપણાનું પરિણામ
૧૦. 'લલિતાદુઃખદર્શક' નાટકના ત્રીજા અંકના દસમા પ્રવેશમાં ..... વચ્ચેનો સીધો મેળાપ થાય છે.  
(અ) ત્રિચંદ્રા-નંદન (બ) નંદન-લલિતા (ક) પંચીરામ-નંદન (ડ) માળી-લલિતા
૧૧. પૂજારી મૂર્ખદત્ત નવીનચંદ્રને.....નામે બોલાવવાનું કહે છે.  
(અ) ચંદરભાઈ (બ) શંકરભાઈ (ક) નવીનભાઈ (ડ) નવીનચંદ્ર
૧૨. 'લલિતાદુઃખદર્શક' નાટક સંવત .....ના પોષ માસમાં પ્રગટ થયું.  
(અ) ૧૯૨૧ (બ) ૧૯૨૨ (ક) ૧૯૨૪ (ડ) ૧૯૨૫
૧૩. 'લલિતાદુઃખદર્શક' નાટકમાં કુલ..... પ્રવેશો છે.  
(અ) ૪૫ (બ) ૪૧ (ક) ૪૮ (ડ) ૪૦
૧૪. નીચેનામાંથી ..... પાત્ર 'લલિતાદુઃખદર્શક' નાટકનું નથી.  
(અ) દંભરાજ (બ) નવીનચંદ્ર (ક) લલિતા (ડ) નંદનકુમાર



H-051019

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA00C101 : Sahitya Itihas

(Old Course) (Hindi Sahitya Ka Itihas)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1. हिन्दी साहित्येतिहास की परंपरा को रेखांकित करते हुए उसके नामकरण पर प्रकाश डालिए । 14  
या  
साहित्य के इतिहास के पुनः लेखन की आवश्यकता पर प्रकाश डालिए ।
2. नई कविता के उद्भव के मुख्य कारणों पर प्रकाश डालिए । 14  
या  
नई कविता के प्रयोग और प्रतिमानों को समजाइए ।
3. कथ्य और शिल्प की द्रष्टि से साठौतरी कविता की विशेषतायें लिखिए । 14  
या  
साठौतरी कविता के प्रमुख कवियों का योगदान स्पष्ट कीजिए ।
4. किन्हीं तीन पर संक्षेप में लिखिए । 18  
(क) नाटककार मोहन राकेश ।  
(ख) प्रयोगशील नाटक ।  
(ग) प्रमुख एकांकीकार ।  
(घ) प्रयोगशील नाटक की प्रमुख प्रवृत्तियां ।
5. सूचनानुसार कीजिए । 5  
(क) उचित जोड़ें मिलाइए ।  
1. तौलिये 1. धर्मवीर भारती  
2. सिन्दुर की होली 2. भीष्म साहनी  
3. हानुश 3. उपेन्द्रनाथ अशक  
4. सूरज का सातवां घोड़ा 4. मोहन राकेश  
5. लहरों के राजहंस 5. लक्ष्मीनारायण मिश्र  
(ख) सही (✓) और गलत (×) की निशानी करते हुए उचित जवाब दीजिए । 5  
1. अंधी गलीं एकांकी के रचनाकार उपेन्द्रनाथ अशक हैं ।  
2. गीत फरोश भवानी प्रसाद मिश्र का काव्यसंग्रह हैं ।  
3. प्रयोगवाद के स्थापक अजेय जी नहीं हैं ।  
4. बकरी नाटक जयशंकर प्रसाद का हैं ।  
5. सूतपुत्र नाटक के रचनाकार विनोद रस्तोगी हैं ।



H-051014

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA00C102 : Bharatiya Shahitya Mimansha

(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ આચાર્ય આનંદવર્ધનનો ધ્વનિવિચાર સદૃષ્ટાંત સમજાવો. ૧૪  
અથવા  
કુન્તકના 'વકોક્તિજીવિત'ને આધારે મુખ્ય છ વકોક્તિઓની સદૃષ્ટાંત ચર્ચા કરો.
- ૨ ભરતમુનિના રસસૂત્ર-રસનિષ્પત્તિનું અર્થઘટન કરતાં ભટ્ટ લોલ્લટ અને ૧૪  
ભટ્ટ શંકુકના વિચારો સમજાવો.  
અથવા  
અભિનવગુપ્તે કરેલી રસવિષયક વિચારણા સ્પષ્ટ કરો.
- ૩ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૪  
(૧) સાધારણીકરણ પ્રક્રિયા  
(૨) રસપ્રતીતિનાં વિધો  
(૩) ભામહનો વકોક્તિ વિચાર  
(૪) ધ્વનિના પ્રકારો.
- ૪ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૪  
(૧) ધ્વનિના પ્રભેદો  
(૨) કુન્તકે ગણાવેલાં કાવ્યના માર્ગો  
(૩) વિભાવ-અનુભાવની વિભાવના  
(૪) ભટ્ટ નાયકનો ભુક્તિવાદ.

પ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

૧૪

- (૧) 'વિભાવાનુભાવ વ્યભિચારિસંયોગાત્ રસનિષ્પત્તિઃ'- પ્રસિદ્ધ રસસૂત્ર કોણે આપ્યું છે ?
- (અ) ભામહ
- (બ) જગન્નાથ
- (ક) ભરત
- (ડ) અભિનવગુપ્ત
- (૨) રસનિષ્પત્તિની પ્રક્રિયાને ભટ્ટ લોલ્લટ \_\_\_\_\_ રૂપે સમજાવે છે.
- (અ) અનુમિતિવાદ
- (બ) ભુક્તિવાદ
- (ક) ઉત્પત્તિવાદ
- (ડ) અભિવ્યક્તિવાદ
- (૩) રસનિષ્પત્તિની વિચારણા કરતાં 'ચિત્રતુરગન્યાય'ની વાત કોણે કરી છે ?
- (અ) ભરત
- (બ) આનંદવર્ધન
- (ક) શંકુક
- (ડ) અભિનવગુપ્ત
- (૪) 'રસ ઉત્પન્ન પણ થતો નથી અને રસ અભિવ્યક્ત પણ થતો નથી, પણ રસ તો ભોગવાય છે.'- એવું કોણે કહ્યું ?
- (અ) ભટ્ટ લોલ્લટ
- (બ) ભટ્ટ શંકુક
- (ક) ભટ્ટ નાયક
- (ડ) અભિનવગુપ્ત
- (૫) અભિનવગુપ્તે આનંદવર્ધનના 'ધ્વન્યાલોક' પર કયો ટીકા ગ્રંથ રચ્યો છે ?
- (અ) અભિનવભારતી
- (બ) ધ્વન્યાલોકલોચન
- (ક) ઔચિત્યવિચારચર્યા
- (ડ) કાવ્યલંકારસૂત્રવૃત્તિ

- (દ) 'સાધારણીકરણ' સિદ્ધાંતના પ્રવર્તકનું નામ જણાવો.
- (અ) ભદ્ર લોલ્લટ
- (બ) ભદ્ર શંકુક
- (ક) ભદ્ર નાયક
- (ડ) આનંદવર્ધન
- (૭) અભિનવગુપ્તે કેટલા રસ વિધનો દર્શાવ્યાં છે ?
- (અ) ચાર
- (બ) પાંચ
- (ક) છ
- (ડ) સાત
- (૮) કાવ્યનો આત્મા ધ્વનિ છે.- એવું કોણે કહ્યું છે ?
- (અ) ભામહ
- (બ) વિશ્વનાથ
- (ક) જગન્નાથ
- (ડ) આનંદવર્ધન
- (૯) આનંદવર્ધને ધ્વનિના કેટલા પ્રકાર ગણાવ્યાં છે ?
- (અ) બે
- (બ) ત્રણ
- (ક) ચાર
- (ડ) પાંચ
- (૧૦) કુન્તકે દર્શાવેલા વક્તાના પ્રકારોમાં કયા પ્રકારનો સમાવેશ થતો નથી ?
- (અ) વર્ણવિન્યાસ વક્તા
- (બ) લયવિન્યાસ વક્તા
- (ક) પદપૂર્વાર્ધ વક્તા
- (ડ) પ્રકરણ વક્તા

(૧૧) વકોક્તિનો ખ્યાલ સૌપ્રથમ ભામહે તેમના કયા ગ્રંથમાં રજૂ કર્યો છે ?

- (અ) કાવ્યાલંકાર
- (બ) કાવ્યપ્રકાશ
- (ક) કાવ્યાલંકાર સૂત્રવૃત્તિ
- (ડ) ધ્વન્યાલોકલોચન

(૧૨) 'કાવ્યાદર્શ' ગ્રંથના રચયિતા કોણ છે ?

- (અ) ભામહ
- (બ) દંડી
- (ક) વામન
- (ડ) કુન્તક

(૧૩) શબ્દ અથવા સ્ફોટને પ્રગટ કરનાર અવાજોના ઉચ્ચારણને શું કહેવાય ?

- (અ) શબ્દ
- (બ) સ્ફોટ
- (ક) ધ્વનિ
- (ડ) સ્વર

(૧૪) 'શોક' - જેવા સ્થાયીભાવમાંથી કયો રસ જન્મે છે ?

- (અ) શૃંગાર
- (બ) કરુણ
- (ક) હાસ્ય
- (ડ) ભયાનક



H-051002

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA00C102 : Macro Economics Analysis - I  
(Old Course)

Time : 3 Hours ]

[ Total Marks : 70

૧ જે.બી. 'સે'ના નિયમની મદદથી આવક અને રોજગારીનો પ્રશિષ્ટ સિદ્ધાંત સમજાવો. ૧૪

અથવા

૧ અસરકારક માંગ દ્વારા અર્થતંત્રની સમતુલાનો ખ્યાલ આકૃતિની મદદથી સમજાવો.

૨ કેઈન્સનો વપરાશ અંગેનો મનોવૈજ્ઞાનિક નિયમ સમજાવો. સાપેક્ષ આવકનો સિદ્ધાંત ચર્ચો. ૧૪

અથવા

૨ સમજાવો :

(૧) મૂડીરોકાણ ગુણક

(૨) મૂડીરોકાણનો ગતિવર્ધક સિદ્ધાંત

૩ મૂડીની સીમાંત કાર્યક્ષમતાનો ખ્યાલ સમજાવો. તે કયા પરિબલો પર આધારિત છે ? ૧૪

અથવા

૩ સમજાવો :

(૧) કાયમી આવકની પરિકલ્પના

(૨) જીવનચક્ર પરિકલ્પના

૪ IS-LM રેખાઓ મેળવો અને સમગ્રલક્ષી આર્થિક સ્થિરતાની સ્થિતિ દર્શાવો. ૧૪

અથવા

૪ સમજાવો :

(૧) IS-LM મોડેલ અને નાણાકીય નીતિ

(૨) IS-LM મોડેલ અને રાજકોષીય નીતિ



૫ (અ) એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો :

૭

- (૧) સરેરાશ વપરાશવૃત્તિ એટલે શું ?
- (૨) આર્થિક વિકાસ અને મૂડીરોકાણ વચ્ચે શું સંબંધ છે ?
- (૩) સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્રનો અર્થ આપો.
- (૪) મૂડીરોકાણના નિર્ધારકો કયા છે ?
- (૫) પૂર્ણરોજગારીએ સમતુલાનો ખ્યાલ કોણે આપ્યો ?
- (૬) વેતનકાંપનો સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો ?
- (૭) મૂડીરોકાણ વિષેય કોના પર આધારિત છે ?

(બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

૭

- (૧) વેતનકાંપનો સિદ્ધાંત ..... સિદ્ધાંત છે.  
(અ) આધુનિક (બ) પ્રશિષ્ટ  
(ક) સાર્વત્રિક
- (૨) સરેરાશ વપરાશવૃત્તિ (APC) = \_\_\_\_\_  
(અ)  $\frac{Y}{C}$  (બ)  $\frac{C}{Y}$   
(ક)  $\frac{\Delta C}{\Delta Y}$
- (૩) IS રેખાનું પ્રત્યેક બિંદુ શું દર્શાવે છે ?  
(અ) નાણાંની માંગ = નાણાંનો પુરવઠો  
(બ) મૂડીરોકાણ = બચત  
(ક) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં
- (૪) “પુરવઠો સ્વયં પોતાની માંગ સર્જે છે.” - આ વિધાન ..... આપ્યું છે.  
(અ) એ.સી. પીગુ (બ) જે.એસ. મિલ  
(ક) જે.બી. ‘સે’
- (૫) પ્રો. પીગુ ..... થી ઓળખાય છે.  
(અ) આધુનિક અર્થશાસ્ત્રી (બ) પ્રશિષ્ટ અર્થશાસ્ત્રી  
(ક) નવપ્રશિષ્ટ અર્થશાસ્ત્રી
- (૬) તાર્કિક અપેક્ષાની પરિકલ્પના ..... દ્વારા ઊભી કરવામાં આવી.  
(અ) કેઈન્સ (બ) જે.બી. ‘સે’  
(ક) લૂકાસ
- (૭) IS-LM મોડેલ કેટલા પરિબળો વચ્ચેની સમતુલા દર્શાવે છે ?  
(અ) ચાર (બ) પાંચ  
(ક) આમાંથી એકપણ નહીં

## ENGLISH VERSION

- 1 Explain the Classical Theory of Income and Employment with the help of J.B. Say's Law. 14

OR

- 1 Using diagram explain the equilibrium of the economy with the help of effective demand.
- 2 Explain the Psychological law of Consumption of Keynes and discuss the Relative Income Theory. 14

OR

- 2 Explain :  
(1) Investment Multiplier  
(2) Accelerator of investment.
- 3 Explain the concept of marginal efficiency of capital. On what factor does it depend ? 14

OR

- 3 Explain :  
(1) Permanent income hypothesis.  
(2) Life cycle hypothesis
- 4 Derive the IS-LM curves and state the conditions of macro-economic stability. 14

OR

- 4 Explain :  
(1) IS-LM model and monetary policy  
(2) IS-LM model and Fiscal policy.
- 5 (a) Answer in one - two lines : 7  
(1) What is the average propensity to consume ?  
(2) What is the relationship between economic development and capital investment.  
(3) Give the meaning of Macro Economics.  
(4) What are the determinants of capital investment ?  
(5) Who gave the concept of equilibrium full employment ?  
(6) Who gave the Principle of Wagecut ?  
(7) Whom depend on investment functions ?

(b) Select correct answer :

7

- (1) Wagecut Theory is \_\_\_\_\_ theory.
- (a) Modern                      (b) Classical
- (c) Universal
- (2) Average Propensity to consume (APC) = \_\_\_\_\_
- (a)  $\frac{Y}{C}$                       (b)  $\frac{C}{Y}$
- (c)  $\frac{\Delta C}{\Delta Y}$
- (3) What is indicated by each point of IS curve ?
- (a) Demand for Money = Supply of money
- (b) Investment = Saving
- (c) None of the above
- (4) "Supply creates its own demand" is given by \_\_\_\_\_.
- (a) A.C. Pigou                      (b) J.S. Mill
- (c) J.B. Say
- (5) Prof. Pigou is known as \_\_\_\_\_.
- (a) Modern Economist
- (b) Classical Economist
- (c) Neo-classical Economist
- (6) Rational expectation hypothesis propounded by \_\_\_\_\_ .
- (a) Keynes                      (b) J.B. Say
- (c) Lucas
- (7) Between how many factors the IS-LM model indicate equilibrium ?
- (a) Four                      (b) Five
- (c) None of the above
- \_\_\_\_\_



H-051039

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA00C-102 : Vedic Studies  
(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- १ (अ) नीचेना वाक्यो असंढर्भ समजावो : (गमे ते ओक) ८  
(१) एतानि चत्वारि पदजातानि नामाख्याते चोपसर्गनिपाताश्च तानि इमानि भवन्ति ।  
(२) इन्द्रियनित्यं वचनमौदुम्बरायणः ।
- (ब) नीचेनाभांथी गमे ते ओक समजावो : ६  
(१) उच्चावचाः पदार्थाः भवन्ति इति गार्ग्यः ।  
(२) षड् भावविकाराः भवन्ति इति वार्ष्पायणिः ।
- २ (अ) नीचेनाभांथी गमे ते ओक सविस्तर समजावो. ८  
(१) अनर्थका हि मन्त्राः भवन्ति इति कौत्सः ।  
(२) नामानि सर्वाणि आख्यातजानि ।
- (ब) नीचेनाभांथी गमे ते ओ पद्येनां निर्वचन करो : ६  
(१) आचार्यः ।  
(२) अध्वर्युः ।  
(३) अन्तरिक्षम् ।  
(४) समुद्रः ।
- ३ निर्वचन ओटले शुं ? निर्वचनना सिद्धान्तो वर्णवो. १४  
अथवा
- ३ नीचेनी टूंकनोंध लपो : १४  
(१) निरुक्त अध्ययननां प्रयोजनो.  
(२) देवाधि शन्तनु कथा.

- ૪ નીચેની ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૪
- (૧) નિરુક્તનું ગ્રન્થ સ્વરૂપ.  
 (૨) તદ્ યત્ર ઉભે ભાવપ્રધાને ભવતઃ ।  
 (૩) નિરુક્તના અધિકારી - અનધિકારી.  
 (૪) ॐ સમામ્નાયઃ સમામ્નાતઃ સ વ્યાખ્યાતવ્યઃ ।

- ૫ (અ) નીચેની ખાલીજગ્યા પૂરો : ૭
- (૧) વેદાંગો \_\_\_\_\_ છે. (૪, ૬, ૮)  
 (૨) નિરુક્ત વેદપુરુષના \_\_\_\_\_ છે.  
 (પાદ, હસ્ત, શ્રોત્ર)  
 (૩) આખ્યાત \_\_\_\_\_ અર્થ પ્રગટ કરે છે. (૨, ૩, ૪)  
 (૪) નિઘણ્ટુ પદ \_\_\_\_\_ ઉપરથી બન્યો છે.  
 (નિ +  $\sqrt{\text{ગમ્}}$  , નિ +  $\sqrt{\text{હન્}}$  , નિ +  $\sqrt{\text{હ}}$ )  
 (૫) \_\_\_\_\_ નિયાત ઉપમાર્થ પણ પ્રયોજાય છે.  
 (ન, આ, અપિ)  
 (૬) ધ્વઃ \_\_\_\_\_ કાલઃ । (ઉપાશંસનીયઃ, હીનઃ)  
 (૭) વેદમાં \_\_\_\_\_ પદ મંગલાર્થ પ્રયોજાય છે.  
 (શ્રીઃ, અથ, ॐ)

- (બ) નીચેનાં જોડકા જોડો : ૭
- | (અ)                | (બ)                |
|--------------------|--------------------|
| (૧) નૈગમ કાણ્ડ     | (૧) છખંડમાં વિભક્ત |
| (૨) નૈઘણ્ટુક કાણ્ડ | (૨) નિરુક્તમ્      |
| (૩) જ્યોતિષ        | (૩) નિયત આનુપૂર્વી |
| (૪) દૈવત કાણ્ડ     | (૪) યાસ્ક          |
| (૫) નિરુક્ત        | (૫) ચક્ષુ          |
| (૬) પઞ્ચવિધમ્      | (૬) એકાર્થ અનેક પદ |
| (૭) ઇન્દ્રાગ્ની    | (૭) અનેકાર્થ એક પદ |



H-051003

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA00C103 : Economics

(Public Economics - I) (Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧. બજારતંત્રની નિષ્ફળતાના કારણો આપો. તથા નિષ્ફળતાઓ જાહેર ક્ષેત્ર દ્વારા કઈ રીતે નિવારી શકાય તે સમજાવો. 14  
Give the reasons for market failure and explain how these failures can be corrected by public sector.

અથવા/OR

જાહેર વસ્તુ અને ખાનગી વસ્તુના લક્ષણો સમજાવો.

Explain the characteristics of public goods and private good

૨. એરોના અશક્યતા પ્રમેયનું ટીકાત્મક મુલ્યાંકન કરો. 14  
Critically evaluate the Arrow's impossibility.

અથવા/OR

વિકસેલ દ્વારા આપવામાં આવેલ 'સર્વસંમતિ'નો ખ્યાલ વિગતે સમજાવો.

Explain in detail the unanimity rule given by Wicksell.

૩. સેમ્યુલ્સનનો જાહેર ખર્ચ અંગેનો શુદ્ધ સિદ્ધાંત ચર્ચો. 14  
Discuss Samuelson's pure Theory of public Expenditure.

અથવા/OR

એડોલ્ફ વેગ્નરનો જાહેર ખર્ચ અંગેનો સિદ્ધાંત વિસ્તૃત રીતે સમજાવો.

Explain in detail Adolf Wagner's theory about public expenditure.

૪. કર ભરવાની શક્તિ એટલે શું? કરવેરામાં ન્યાયીપણા માટેના કર ભરવાની શક્તિનો સિદ્ધાંત ચર્ચો. 14  
What is ability- to- pay tax? Discuss the ability- to- pay principle for equity in taxation.

અથવા/OR

કર સંપાતના ખ્યાલો વિગતે સમજાવો.

Explain the concepts of tax incidence in detail.

૫. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. 07  
Choose the correct option.

(1) બિન - પ્રતિ સ્પર્ધા નીચેનામાંથી કઈ વસ્તુનો ગુણધર્મ છે ?

(અ) સામાજિક વસ્તુ (બ) ખાનગી વસ્તુ (ક) વ્યક્તિગત વસ્તુ (ડ) ઉપરનામાંથી એક પણ નહિ

(1) Non - rivalness is the characteristic of which of the following goods

(a) Social good (b) Private good (c) Personal good (d) None of the above

(2) આવક વેરામાં કરનો પાયો કયો છે ?

(અ) આવક (બ) ખર્ચ (ક) બચત (ડ) ઉપરોક્ત બધા

- (2) In incometax the tax base is  
 ( a ) Income ( b ) Expenditure ( c ) Saving ( d ) All of the above
- (3) બજાર પદ્ધતિ શાની ઉપર કામ કરતી હોય છે .  
 (અ) કિમત (બ) માંગ (ક) પુરવઠો (ડ) વંચિતતાના સિધ્ધાંત
- (3) Market system works on  
 (a) Price (b) Demand (c) Supply (d) Excludabilit
- (4) એરોદ્ધારા કયો સિધ્ધાંત આપવામાં આવ્યો છે ?  
 (અ) જાહેરખર્ચનો શુદ્ધ સિધ્ધાંત (બ) અશક્યતા પ્રમેય  
 (ક) સાપેક્ષ સર્વસંમતિનો સિધ્ધાંત (ડ) ઉપરમાંથી એક પણ નહિ
- (4) Which principle has been given by Arrow  
 (a) Pure theory of public expenditure (b) Impossibility theorem  
 (c) Relative unanimity theory (d) None of the above
- (5) આકરનું વિવર્તન શક્ય નથી .  
 (અ) વેચાણવેરો (બ) આવકવેરો (ક) વ્યવસાય વેરો (ડ) આયાતવેરો
- (5) The shifting of tax is not possible in  
 (a) Sales tax (b) Income tax (c) Professional tax (d) Import tax
- (6) નીચેનામાંથી કઈ વસ્તુ મેરિટ ગુણ ધરાવે છે?  
 (અ) ફિલ્મ (બ) શિક્ષણ (ક) મકાન (ડ) ઉપરનામાંથીએકપણનહિ
- (6) Which of the following has the characteristic of merigood  
 (a) Film(b) Education(c) House (d) None of the above
- (7) જાહેરખર્ચનો શુદ્ધ સિધ્ધાંત કોણે આપ્યો છે ?  
 (અ) મસગ્રોવ (બ) લર્નેર (ક) સેમ્યુલેસન (ડ) એરો
- (7) The pure theory of public expenditure is given by  
 (a) Musgrave (b) Larnе (c) Samuelson (d) Arrow

- (બ) નીચેના વિધાનો ખરા છે કે ખોટા તે જણાવો. 07  
 (B) State whether the following statements are true or false.

- (૧) જાહેર વસ્તુઓને 'સામાજિક વસ્તુઓ' કે સામુહિક વસ્તુઓ તરીકે પણ આપવામાં આવે છે.  
 (1) Public goods are also given as social or as collective goods.
- (૨) અશક્યતાનો પ્રમેય પ્રો.એરોએ આપ્યો છે.  
 (2) Prof. Arrow has provided the theorem of requirements.
- (૩) મરજિયાત વિનિમયનો સિધ્ધાંત પ્રો. માર્શલે આપ્યો છે.  
 (3) Prof. Marsell provided the principle of forced exchange.
- (૪) પ્રો. સેમ્યુલસને જાહેર ખર્ચના શુદ્ધ સિધ્ધાંતની સમજૂતી આપી છે.  
 (4) Prof. Samuelson has explained principle of batter public Expenditure.

- (4) કરઘાત ઁટલે કરવેરાનો સૌપ્રથમ પડતો પ્રાથમિક બોજ.
- (5) The primary burden of taxation is the tax burden.
- (6) વઘતા જાહેર ખર્ચનો સિઘ્ધાંત વિક્સેલે રજુ કર્યો છે.
- (6) Wicksell introduced the principle of increasing public spending.
- (7) કરબોજ ખસેડવાની પકિયાને કરઘાત કહેવાય.
- (7) The process of reducing the tax burden is called reduction.
-





**H-051009**

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. A. (Sem. I) Examination**

**November - 2019**

**MA00C103 : English**

*(Indian Writing in English) (Old Course)*

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1. Discuss in detail the contribution of Mulk Raj Anand and Raja Rao in the development of Indian English Novel. **14**

**OR**

“The English Teacher is truly Indian in its theme and diction”. Justify

2. “Write a detailed note on the Theory of Myth. **14**

**OR**

Assess Girish Karnad as a dramatist.

3. Write short notes on (any two) **14**

1. Gandhian philosophy in Kanthapura
2. Feminism in That Long Silence
3. The God of Small Things
4. Symbols of the novel Midnight’s Children

4. Select the Correct option: **14**

1. The English Teacher is dedicated to Narayan’s wife \_\_\_\_ .

- |             |           |
|-------------|-----------|
| (a) Sushila | (b) Rajam |
| (c) Kiran   | (d) Leela |

2. \_\_\_\_\_ is the Gandhian character in Raja Rao’s Kanthapura.

- |              |             |
|--------------|-------------|
| (a) Krishnan | (b) Moorthy |
| (c) Raghav   | (d) Shriram |

3. \_\_\_\_\_ is an autobiography of R.K.Narayan

- |             |              |
|-------------|--------------|
| (a) My Life | (b) My Story |
| (c) My Days | (d) My Talk  |

4. R.K.Narayan first novel is

- (a) Swami and Friends                      (b) The Dark Room  
(c) The Guide                                  (d) The Bachelor of Arts

5. Krishana taught

- (a) History                                      (b) French  
(c) English                                      (d) Economics

6. One of raja Rao's well-known novel is The Cat and \_\_\_\_\_

- (a) Marlowe                                      (b) Sheley  
(c) Milton                                        (c) Shakespeare

7. Where does Aadam Aziz initially live?

- (a) Pakistan                                      (b) New York  
(c) Kashmir                                       (d) Germany

8. Midnight's Children deals with the events of \_\_\_\_\_

- (a) The First World war                      (b) The Second World War  
(c) Independence of India                      (d) The emergency

9. The English Teacher was republished in 1953 under the title

- (a) Grateful to Life and Death                      (b) The Indian Teachers  
(c) Grateful to Teachers                              (d) The Teacher

10. Yayati opens with the Sutradhara and he addresses \_\_\_\_\_

- (a) audience                                      (b) Writer  
(c) Lord Krishana                                      (d) Indra

11. Northrope Frye is a modern critic from

- (a) America                                        (b) Russia  
(c) Canada                                        (d) France

12. Yayati was the son of King \_\_\_\_\_

- (a) Raghu (b) Aja  
(c) Nala (d) Nahusha

13. Which of the following play is not written by GirishKarnad?

- (a) Dreams of Tipu Sultan (b) Tale-Danda  
(c) The Cyclist (d) Naga-Mandala

14. Which of the following is Northrop Frye's most important work of literary theory?

- (a) Critical Analysis (b) Anatomy of Criticism  
(c) The Critic (d) Touchstone Theory

5. Write short answers. (Any Seven)

14

1. Write a brief note the location of The English Teacher?
  2. What does Frye mean by the word 'Displacement'?
  3. Write a brief note on symbolism in Yayati.
  4. Attempt a brief character sketch of Puru.
  5. Attempt a brief character sketch of Sushila.
  6. Comment on the main literary influences on Girish Karnad.
  7. List the major works of Raja Rao.
  8. Explain the relation between Myth and society
-



H-051015

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA00C-103 : Gujarati

(આધુનિક અને અનુઆધુનિક ગુજરાતી સાહિત્ય)

(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ આધુનિકતાની વિભાવના સમજાવી તેની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો. ૧૪  
અથવા
- ૧ નીચેની બંને ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪  
(૧) પરંપરા અને આધુનિકતા  
(૨) આધુનિકતા અને દુર્બોધતા
- ૨ 'આકાર'નો અસ્તિત્વવાદી નવલકથા તરીકે આસ્વાદ કરાવો. ૧૪  
અથવા
- ૨ 'મરી જવાની મઝા' એકાંકી સંગ્રહને એબ્સર્ડ એકાંકી તરીકે મૂલવો. ૧૪
- ૩ અનુઆધુનિક ગુજરાતી સાહિત્યની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો. ૧૪  
અથવા
- ૩ ટૂંકનોંધ લખો : (બંને) ૧૪  
(૧) આધુનિકોતર ટૂંકી વાર્તા  
(૨) આધુનિકોતર કવિતા
- ૪ 'આઠમો રંગ'માં વ્યક્ત નારી સંવેદના નિરૂપો. ૧૪  
અથવા
- ૪ આધુનિકોતર વાર્તાસંગ્રહ તખુની વાર્તાનો આસ્વાદ કરાવો. ૧૪

- (૧) “આધુનિક” શબ્દ સંસ્કૃત તત્સમ ..... શબ્દ પરથી આવેલો છે.  
 (૧) અધુના (૨) પ્રાતઃ  
 (૩) પૂર્વ (૪) મધ્ય
- (૨) ગુજરાતી સાહિત્યમાં ..... એ આધુનિકતાના પગરણ માંડ્યા.  
 (૧) મધુ રાય (૨) સુરેશ જોશી  
 (૩) સુમન શાહ (૪) શિરીષ પંચાલ
- (૩) અસ્તિત્વવાદના આદ્ય પ્રવર્તક ..... એ સૌ પ્રથમ ‘એબ્સર્ડ’ સંજ્ઞા પ્રયોજી હતી.  
 (૧) કિર્કગાર્ડ (૨) નિત્શે  
 (૩) લ્યોતાર (૪) આલ્બેર કામૂ
- (૪) ..... સાહિત્ય પરિવેશ અને વાતાવરણનો ખાસ મહિમા કરે છે.  
 (૧) આધુનિક (૨) કપોળકલ્પિત  
 (૩) અનુઆધુનિક (૪) પરંપરાગત
- (૫) “પરમ્પરાની કુલડીમાં જ નવીન ઉન્મેષોને પોષક રસાયણ તૈયાર થતું હોય છે.” - કયા આધુનિક સાહિત્યકારે ઉપરનું અવતરણ આપ્યું છે ?  
 (૧) ટી.એસ. એલિયટ (૨) લોન્જાઈનસ  
 (૩) ભરત મુનિ (૪) સુરેશ જોશી
- (૬) “નથી મારી મરજી છતાં પણ મરું છું.  
 સતત ફાંસલામાં ફસું છું હું, મિત્રો !”  
 - ઉપરની કાવ્યપંક્તિ કયા આધુનિક કવિની છે ?  
 (૧) સરૂપ પ્રુવ (૨) મણિલાલ પટેલ  
 (૩) પ્રવીણ દરજી (૪) આદિલ મન્સૂરી
- (૭) ‘આકાર’ના પ્રતિનાયકનું નામ શું છે ?  
 (૧) હર્ષ (૨) યશ ન. શાહ  
 (૩) મનોહર (૪) તપુ
- (૮) ‘આકાર’ લઘુનવલમાં હર્ષનું મૃત્યુ કેવી રીતે થાય છે ?  
 (૧) આત્મહત્યા (૨) પડી જવાથી  
 (૩) ખૂનથી (૪) કુદરતી રીતે

- (૯) 'પદ્મનાથ' કયા એકાંકીનું પાત્ર છે ?
- (૧) કાદવ-કીચડ (૨) નોનસેન્સ  
(૩) ઈરાદો (૪) કુદરતી
- (૧૦) નીચેનામાં હિમાંશી શેલતની નવલકથા કઈ છે ?
- (૧) કાલગ્રસ્ત (૨) કૂવો  
(૩) આઠમો રંગ (૪) કાવેરી
- (૧૧) 'મરી જવાની મઝા' એકાંકીનું વિષયવસ્તુ કઈ વિચારધારાનું છે ?
- (૧) એબ્સર્ડ (૨) ગાંધીવાદી  
(૩) ભક્તિધારા (૪) અનુઆધુનિક
- (૧૨) આઠમો રંગ કોના જીવન પર લખાયેલી કથા છે ?
- (૧) અમૃતા પ્રીતમ (૨) ઈન્દિરા ગાંધી  
(૩) સુખ્મા સ્વરાજ (૪) અમૃતા શેરગીલ
- (૧૩) 'તખુની વાર્તા'ના સર્જકનું નામ શું છે ?
- (૧) હિમાંશી શેલત (૨) ચંદ્રકાન્ત બક્ષી  
(૩) સરોજ પાઠક (૪) અજીત ઠાકોર
- (૧૪) તખુની ખરીમાં કોણ છે ?
- (૧) ગુલાબબા (૨) તેજબા  
(૩) આજીબા (૪) છતુબા



H-051021

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA00C103 : Hindi

(Kavya Shashtra) (Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

सूचना : वस्तुनिष्ठ प्रश्नोंके उत्तर निर्धारित क्रम में लिखे ।

1. हिन्दी काव्यशास्त्र का विकास बताते हुए उसके लक्षणों पर प्रकाश डालिए । (14)

अथवा

पाश्चात्य साहित्य की विकास रेखा पर प्रकाश डालिए ।

2. "दर्शन भारतीय काव्यशास्त्र की प्रमुख पहचान है" -सोदाहरण उत्तर दीजिए । (14)

अथवा

संस्कृत काव्यशास्त्र के विकास में आचार्य भामह के योगदान की चर्चा कीजिए ।

3. अभिनवगुप्त के रस सम्बन्धी विचार की चर्चा कीजिए । (14)

अथवा

अरस्तू के सिद्धांतों पर प्रकाश डालिए ।

4 निम्नलिखित विषयों में किन्ही तीन पर संक्षिप्त टिप्पणी लिखिए। (18)

१ . संस्कृत काव्यशास्त्र के लक्षण ।

२. काव्यशास्त्र का महत्व ।

३. हेमचन्द्राचार्य का परिचय ।

४. आचार्य वामन ।

५. जाक देरिदा की पाठ की रणनीति ।

६. कालरिज का कल्पना विचार ।

5. सूचनानुसार कीजिए ।

(क) सही विकल्प चुनिए ।

(05)

१. वक्रोक्ति सिद्धांत के प्रवर्तक का नाम ----- हैं ।

( आ. कुन्तक. आ. विश्वनाथ. आ. आनंदवर्धन )

२. **Romanticism** का हिन्दी अनुवाद ----- हैं।

(स्वच्छंदतावाद, मार्क्सवाद, अस्तित्ववाद)

३. रिचर्ड्सने एक सह लेखक "आग्डेन"के साथ मिलकर ----- पुस्तक लिखी ।

(ध मीनिंग ओफ मीनिंग, लिटरेचर, बाय ध मीनिंग )

४. वेदो में प्रयुक्त अनुशासनों के अनुसार चलना ही ----- हैं। ( पाप , त्रासदी, धर्म)

५. ----- लॉजाइस को प्रथम स्वच्छंदतावादी आलोचक माना हैं। (एडलर , होरस, स्कोट जेम्स)

(ख) सही गलत की पहचान कीजिए ।

(05)

१. प्रमाण मीमांसा हेमचंद्राचार्य की रचना हैं।

२. राजशेखर की पत्नी का नाम जया सुंदरी था।

३. मैथ्यू आर्नल्डने 'कविता को जीवन की अनुभूति' कहा है।

४. आचार्य राजशेखर की मान्यता हैं - 'न कान्तमपि निर्भूषं विभाति वनितामुखम्'।

५. टी.एस.इलियट के संपादकत्व में निकलनेवाले त्रिमासिक का नाम दि क्राइटरियन है।





**H-051027**

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. A. (Sem. I) Examination**

**November - 2019**

**MA00C103 : History**

**(History of India : 1757 to 1857 A.D.) (Old Course)**

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

- 1 કંપની શાસન દરમ્યાન ભારતીય ઇતિહાસના અભ્યાસ માટે સાહિત્યિક સાધનો 14  
અને વર્તમાનપત્રોનું મહત્વ સમજાવો.

**અથવા**

- 1 18મી સદીના મધ્યમાં ભારતની આર્થિક અને સામાજિક વ્યવસ્થાનું પરીક્ષણ કરો. 14
- 2 ખ્વાસીના યુદ્ધનું મહત્વ દર્શાવી, બંગાળમાં સ્થાપાયેલી દ્વિમુખી શાસન પદ્ધતિનું 14  
મૂલ્યાંકન કરો.

**અથવા**

- 2 ભારતમાં કંપની શાસન સમયના વિસ્તારવાદની નીતિ અને કાર્યક્રમોનું વિશ્લેષણ કરો. 14
- 3 ઇ.સ. 1857 પૂર્વે ભારતમાં થયેલ શૈક્ષણિક વિકાસની ચર્ચા કરો. 14

**અથવા**

- 3 નવા મધ્યમ વર્ગનો ઉદ્ભવ અને સમાજ સુધારાના ક્ષેત્રે તેનું પ્રદાન વર્ણવો. 14
- 4 ઇ.સ. 1857 પૂર્વેના ભારતના આદિવાસી આંદોલનોની સમીક્ષા કરો. 14

**અથવા**

- 4 ઇ.સ. 1857ના બળવાના પરિબળો અને પરિણામોની ચર્ચા કરો. 14

- 5 એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ સાત) 14
- (1) ભારતમાં ઈસ્ટ ઈન્ડિયા કંપનીની સ્થાપના ક્યારે થઈ ?
  - (2) મુંબઈથી પ્રસિદ્ધ થતાં વર્તમાનપત્રનું નામ આપો.
  - (3) કંપની શાસનનો પ્રથમ દફતરી કચેરી ક્યાં શરૂ થઈ ?
  - (4) દ્વિમુખી શાસન પદ્ધતિ એટલે શું ?
  - (5) કંપની શાસનમાં નવી અંગ્રેજી શિક્ષણ પદ્ધતિ કોણે દાખલ કરી હતી ?
  - (6) ઉચ્ચ અદાલતની સ્થાપનાની જોગવાઈ ક્યા ધારામાં હતી ?
  - (7) સર ચાર્લ્સ વુડનો ખરીતો કઈ સાલમાં પસાર થયો ?
  - (8) કંપની શાસનનો પ્રથમ ગવર્નર જનરલ કોણ હતો ?
  - (9) જેમ્સ હિકી દ્વારા પ્રકાશિત ભારતનું સૌપ્રથમ વર્તમાન પત્ર કયું હતું ?
  - (10) ઈસ્ટ ઈન્ડિયા કંપનીનો ભારત સાથેનો વ્યાપાર કરવાનો એકલચ્છુ ઈજારો ક્યા ધારાથી રદ થયો ?
  - (11) ભારતમાં કંપની શાસનમાં ક્યા-ક્યા ખેડૂત આંદોલનો થયા ?
  - (12) ઈ.સ. 1857ના વિપ્લવનો પ્રથમ શહીદ કોણ હતો ?
  - (13) ઈ.સ. 1857ના વિપ્લવના સ્ત્રી નેતાઓના નામ આપો.
  - (14) ઈ.સ. 1857ના વિપ્લવનું તાત્કાલિક કારણ કયું હતું ?

## ENGLISH VERSION

**Instruction :** All questions carry equal marks.

- 1 Explain the importance of literary sources and newspapers as a source of Indian History during Company Rule. 14

OR

- 1 Examine the Economic and social system of India during the mid 18<sup>th</sup> century. 14

- 2 Mention the importance of the Battle of Plassey and evaluate the establishment of the Dual Government in Bengal. 14

OR

- 2 Analyze the expansion policy and programmes during the Company Rule. 14

3 Discuss the development of education in India before 1857 A.D. 14

**OR**

3 Narrate the emergence of New Middle Class and describe its contribution to the field of social reforms. 14

4 Assess the tribal movements in India before 1857 A.D. 14

**OR**

4 Discuss the reasons and results of Upheaval of 1857 A.D.

5 Write answer in one or two lines : 14

- (1) When the East India Company was established in India ?
- (2) Give the names of newspaper published from Bombay.
- (3) Where the first archival record office was started during the company rule ?
- (4) What is meant by Diarchy ?
- (5) Who implemented the new educational system during Company's Rule in India ?
- (6) Under which Acts' provision of Supreme Court was established ?
- (7) In which year Sir Charles Wood's dispatch was passed ?
- (8) Who was the first Governor General of Company's Rule ?
- (9) Which was the first newspaper of India published by James Hiki ?
- (10) The monopoly of East India company to trade with India was abolished by which Act ?
- (11) Which Peasant Movements were done during company rule in India ?
- (12) Who was the first martyr of Upheaval of 1857 A.D.
- (13) Give the names of women leaders of Upheaval of 1857.
- (14) Which was the immediate cause of the Upheaval of 1857 A.D. ?



H-051004

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA00C104 : Economics

(International Economics) (Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ પરિવર્તનશીલ વિનિમયદર એટલે શું ? પરિવર્તનશીલ વિનિમયદરની તરફેણ અને વિરુદ્ધની દલીલો તપાસો. ૧૪  
અથવા
- ૧ લેણ-દેણની તુલાનો અર્થ સમજાવી લેણ-દેણની તુલાની ખાધ દૂર કરવાના વિવિધ ઉપાયોની ચર્ચા કરો. ૧૪
- ૨ ૧૯૯૧ પછીની ભારતની આયાત-નિકાસ નીતિનું ટીકાત્મક મુલ્યાંકન કરો. ૧૪  
અથવા
- ૨ બાહ્ય અને આંતરિક સમતુલા માટે ખર્ચ ફેરફારની નાણાકીય અને રાજકોષીય નીતિ સમજાવો. ૧૪
- ૩ એસાઇમેન્ટ પ્રશ્ન એટલે શું ? મુંડેલિયન મોડેલ દ્વારા આ કેવી રીતે હલ થાય તે સમજાવો. ૧૪  
અથવા
- ૩ સમ ખરીદશક્તિનો સિદ્ધાંત સમજાવો. ૧૪
- ૪ ભારતની તાજેતરની વિદેશનીતિની સમીક્ષા કરો. ૧૪  
અથવા
- ૪ હુંડિયામણ દર એટલે શું ? હુંડિયામણની માંગ અને પુરવઠા દ્વારા હુંડિયામણ નિર્ધારણ કેવી રીતે થાય છે ? સમજાવો. ૧૪
- ૫ નીચેનામાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરીને લખો. ૧૪
- (૧) વિશ્વના મોટા ભાગના વિકસતા દેશોએ કઈ વ્યવસ્થા સ્વીકારી છે ?  
(અ) પરિવર્તનશીલ વિનિમય દર (બ) સ્થિર વિનિમય દર  
(ક) સ્વતંત્ર વિનિમય દર
- (૨) ચલણનું અવમુલ્યન અર્થાત્  
(અ) હેતુપૂર્વક સત્તાવાર રીતે ચલણના બાહ્ય મુલ્યમાં ઘટાડો  
(બ) ચલણનો વિરોધાભાષ  
(ક) બજારતંત્રના પરિબલો દ્વારા ચલણના અવમુલ્યમાં ઘટાડો
- (૩) વેપાર તુલા એ સરવૈયુ \_\_\_\_\_ છે.  
(અ) નાણાકીય અસ્ક્યામતોની નિકાસ અને આયાત  
(બ) ચાલુખાતુ + મૂડી ખાતું  
(ક) ચોખ્ખી સેવા અને વસ્તુઓની નિકાસ  
(ડ) Merchandised નિકાસ મુલ્યમાંથી આયાત બાદ

- (૪) વિનમય દર એટલે \_\_\_\_\_  
 (અ) ચલણનું આંતરિક મુલ્ય (બ) ચલણનું બાહ્ય મુલ્ય  
 (ક) નાણાકીય કિંમત
- (૫) ટંકશાળી સમતાનો સિદ્ધાંત કઈ ચલણ વ્યવસ્થામાં લાગુ પડે છે ?  
 (અ) સુવર્ણ ધોરણ (બ) શાખ નાણુ  
 (ક) કાગદી નાણા ધોરણ
- (૬) ભારતમાં ઉદારીકરણ, ખાનગીકરણ અને વૈશ્વિકરણની નીતિ \_\_\_\_\_  
 વર્ષથી અમલમાં આવી.  
 (અ) ૨૦૦૫ (બ) ૨૦૦૧  
 (ક) ૧૯૯૧
- (૭) નીચેનામાંથી કઈ વિગતો વેપાર તુલામાં સમાવિષ્ટ છે.  
 (અ) દૃશ્ય વસ્તુઓની આયાત અને નિકાસો  
 (બ) અદૃશ્ય વસ્તુઓની આયાત અને નિકાસો  
 (ક) મૂડીની આંતરરાષ્ટ્રીય હેરફેર
- (૮) વિદેશી હુંડિયામણની માંગ રેખાનો ઢાળ \_\_\_\_\_ હોય છે.  
 (અ) ધન ઢાળ (બ) ઋણ ઢાળ  
 (ક) અનંત
- (૯) લેણ-દેણની તુલાના કેટલા ખાતા હોય છે.  
 (અ) પાંચ (બ) ત્રણ  
 (ક) બે
- (૧૦) આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપાર આનુ પરિણામ છે.  
 (અ) રાજકીય સંબંધો (બ) સાંસ્કૃતિક  
 (ક) આંતરરાષ્ટ્રીય શ્રમ વિભાજન
- (૧૧) જો દેશની લેણ-દેણની તુલા ખાધવાળી હોય તો બેરોજગારી દૂર કરવા માટે ખર્ચ વધારાની નીતિ ખાધ -  
 (અ) વધારશે (બ) ઘટાડશે  
 (ક) સ્થિર રહેશે  
 (ડ) ઉપરમાંથી કોઈપણ નહિ
- (૧૨) સમખરીદ શક્તિના સિદ્ધાંતની સૌ પ્રથમ શરૂઆત \_\_\_\_\_ કરી હતી.  
 (અ) જર્મન વ્હોટલી (બ) ગુસ્ટાવ કેસલ  
 (ક) પ્રો. થોમસ
- (૧૩) GATT ના ડાયરેક્ટર તરીકે \_\_\_\_\_ એ કામગીરી બજાવી હતી.  
 (અ) જર્મન વ્હોટલી (બ) આર્થર ડંકલે  
 (ક) પ્રો. થોમસ
- (૧૪) WTO ની સ્થાપના \_\_\_\_\_માં થઈ હતી.  
 (અ) ૧૯૪૫ (બ) ૧૯૪૭  
 (ક) ૧૯૯૫

## ENGLISH VERSION

- 1 What is Flexible Exchange Rate ? Explain the arguments in favour and against flexible exchange rates. 14

**OR**

- 1 Explain the meaning of balance of payment and describe various remedies for the removal of deficit in balance of payment. 14

- 2 Critically evaluate the new Export-Import policy after 1991 in India. 14

**OR**

- 2 Explain expenditure changing fiscal and monetary policy to the bring about internal and external balance. 14

- 3 What do you mean by the assignment problem ? How is the been solved by the Mandalion model ? Explain. 14

**OR**

- 3 Critically evaluation purchasing power parity theory. 14

- 4 Analyze the current foreign trade policy of India. 14

**OR**

- 4 What is Exchange rate ? How can exchange rate is determine by demand and supply theory ? Explain. 14

- 5 Choose the correct answer from the following and write. 14

(1) Which system is accepted by most of the developing countries of the world ?

- (A) Flexible Exchange Rate
- (B) Stable Exchange Rate
- (C) Individual Exchange Rate

(2) Devaluation of currency implies :

- (A) Deliberate and Official Reduction in the external value of the currency
- (B) Currency construction
- (C) Reduction in the external value of currency brought about through market forces.

(3) The 'Balance of Trade' is a record of .....

- (A) Exports and imports of financial assets
- (B) Exports and imports
- (C) The net export of goods and services
- (D) The value of merchandize exports minus imports

- (4) Rate of Exchange means  
 (A) Internal value of currency  
 (B) External value of currency  
 (C) Price of money
- (5) Mint parity theory is valid under  
 (A) Gold standard (B) Credit Money  
 (C) Paper Money
- (6) Since \_\_\_\_\_ year did the policy of liberalization, privatization and globalization in India.  
 (A) 2005 (B) 2001  
 (C) 1991
- (7) Which of the following items are included in the balance of Trade ?  
 (A) Exports and Imports of Visible goods.  
 (B) Exports and Imports of invisible goods  
 (C) International movements of capital
- (8) The slope of foreign exchange rate curve is \_\_\_\_\_.  
 (A) Positive (B) Negative  
 (C) Infinitive
- (9) How many account are there in the balance of payments ?  
 (A) Two (B) Three  
 (C) Five
- (10) International trade is the outcome of :  
 (A) Political relationship  
 (B) Culture  
 (C) International division of labour
- (11) If a nation facing a deficit balance of payment uses expenditure increasing policies to correct the unemployment, the deficit is likely to  
 (A) Increase (B) Decrease  
 (C) Remain constant (D) None of the above
- (12) \_\_\_\_\_ was the first to propose the theory of purchasing power parity.  
 (A) John Whittly (B) Gustav Keshal  
 (C) Prof. Thomas
- (13) \_\_\_\_\_ worked as the director of GATT.  
 (A) John Whittly (B) Arthur Dunckle  
 (C) Prof. Thomas
- (14) WTO was established \_\_\_\_\_.  
 (A) 1945 (B) 1947  
 (C) 1995



**H-051010**

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. A. (Sem. I) Examination**

**November - 2019**

**MA00C104 : English**

*(Women's Writing)*

*(Old Course)*

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- Instructions :** (1) Mention clearly the options you attempt.  
(2) Attempt all the questions.

- 1 (A) "A Room of One's Own paves the way for women's writing with the conditions Woolf lays for a woman to be a writer." Justify. 14

**OR**

- (B) Comment critically on the difficulties triggered by the confessional nature of Kamala Das's poetry and on the struggles she faces as a woman. 14

- 2 (A) "Black Feminist Criticism brought black women from margin to center." Elaborate. 14

**OR**

- (B) "The Bluest Eye is a beauty-myth buster that empowers girls to love themselves the way they are." Elaborate. 14

- 3 Write short notes on any **two** of the following : 14

- (A) Seven Steps in the Sky  
(B) Moving On  
(C) Lihaaf  
(D) Purdah I

- 4 Answer briefly : (Any **Seven**) : 14

- (i) Write briefly on Virginia Woolf's 'streams of consciousness'.



- (ii) Give brief answer on Kamala Das's narrating style of her poetry.
- (iii) List at least three characteristics of 20th Century women's writing.
- (iv) Briefly justify the title - The Bluest Eye.
- (v) Comment briefly on the title Seven Steps in the Sky:
- (vi) How does Barbara Christian react about "The Race for Theory"?
- (vii) Comment on the Breedlove and Macteer families of The Bluest Eye.
- (viii) What do you know about the judge named Jemubhai Patel?
- (ix) What does Imtiaz Dharkar rebel against in her poetry?

5 Rewrite the following choosing the correct options : 14

- (1) Virginia Woolf wrote a suicide letter to her \_\_\_\_\_  
 (A) father (B) mother  
 (C) husband (D) friend
- (2) Woolf was invited to talk on the topic of \_\_\_\_\_  
 (A) Feminism (B) Novel  
 (C) Fiction (D) Women and Fiction
- (3) Woolf first introduces \_\_\_\_\_ as "the famous scholar.  
 J \_\_\_\_\_ H \_\_\_\_\_ herself.  
 (A) Jane Harrison (B) James Harrison  
 (C) James Helen (D) Judith Halen
- (4) Kamala Das was shortlisted for the \_\_\_\_\_ prize for literature in 1984.  
 (A) Booker (B) Nobel  
 (C) Man Booker (D) National Book
- (5) "I do not know Politics" is the opening statement of the poem \_\_\_\_\_  
 (A) The Blood (B) Stone Age  
 (C) My Story (D) An Introduction
- (6) \_\_\_\_\_ became the first Afro-American woman to receive the Nobel Prize in 1993.  
 (A) Judith Christian (B) Toni Morrison  
 (C) Barbara Christian (D) Nelly Harrison

- (7) What is Soaphead Church's occupation?  
 (A) A doctor (B) A dream interpreter  
 (C) A teacher (D) A scholar
- (8) Which of the following is a distinguishing characteristic of Pauline?  
 (A) blue eyes (B) a bad foot  
 (C) a curved spine (D) balding
- (9) "Why do women get married? Why should I marry?"  
 this is spoken by \_\_\_\_\_  
 (A) Vyomesh (B) Vasudha  
 (C) Faiba (D) Lalita
- (10) \_\_\_\_\_ is not the poem written by Imtiaz Dharker.  
 (A) Purdah  
 (B) The Terrorist at my Table  
 (C) My Daughter  
 (D) Over the Moon
- (11) Kalimpong is a small town in \_\_\_\_\_ India.  
 (A) eastern (B) southern  
 (C) northern (D) western
- (12) What flowers do Claudia and Frieda plant to save Pecola's baby?  
 (A) Roses (B) Dandelions  
 (C) Marigolds (D) Lilacs
- (13) 'Lihaf' is a story about Begum Jan, the beautiful wife of the \_\_\_\_\_  
 (A) Aristocrat (B) Businessman  
 (C) Doctor (D) Nawab
- (14) The National Black Feminist movement was an attempt to fight against the \_\_\_\_\_ oppression.  
 (A) Racial (B) Triple  
 (C) Class (D) Gender



**H-051028**

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. A. (Sem. I) Examination**

**November - 2019**

**MA00C104 : History**

**(History of India)**

**(Old Course)**

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ ૧૮૫૮ નાં ધારાની મુખ્ય જોગવાઈનું પરીક્ષણ કરો. ૧૪
- અથવા**
- ૧ ૧૯ મી સદી દરમ્યાન ભારતમાં રાષ્ટ્રીય ચેતનાના વિકાસ માટેનાં જવાબદાર રાજકીય અને આર્થિક પરિબળોની સમીક્ષા કરો. ૧૪
- ૨ મવાળવાદનાં ઉદયનાં કારણો તપાસો. ૧૪
- અથવા**
- ૨ હિંદી રાષ્ટ્રીય મહાસભાનાં ક્રાંતિકારી તબક્કાની પ્રવૃત્તિઓ આલેખો. ૧૪
- ૩ બંગાળનાં ભાગલાનાં કારણો દર્શાવી સ્વદેશી આંદોલનનું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
- અથવા**
- ૩ હોમરૂલ આંદોલનની ચર્ચા કરો. ૧૪
- ૪ જલિયાંવાલા બાગનો હત્યાકાંડ અને તેની અસરો સમજાવો. ૧૪
- અથવા**
- ૪ ખિલાફત આંદોલન ઉપર નોંધ લખો. ૧૪

૫ એક બે વાક્યોમાં પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.

૧૪

- (૧) હોમરૂલ આંદોલનનાં પ્રણેતા કોણ હતા ?
- (૨) ક્યાવર્ષે બંગાળમાં ભાગલા થયા ?
- (૩) ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસની સ્થાપનાનું વર્ષ જણાવો.
- (૪) જલિયાંવાલા બાગ ક્યાં આવેલો છે ?
- (૫) ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસનું પ્રથમ અધિવેશન ક્યાં ભરાયું હતું ?
- (૬) ખિલાફત આંદોલન પાછળનું કારણ શું હતું ?
- (૭) શ્યાજીકૃષ્ણવર્મા દ્વારા કઈ ક્રાંતિકારી સંસ્થાની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી ?
- (૮) મવાળવાદી નેતાઓના નામ આપો.
- (૯) આર્યસમાજનાં સ્થાપક કોણ હતા ?
- (૧૦) વેદો તરફ પાછા જાઓ સૂત્ર કોણે આપ્યું હતું ?
- (૧૧) મદનલાલ ઢીંગરા કોણ હતાં ?
- (૧૨) લોકમાન્ય તિલક ક્યા સમાચાર પત્રો દ્વારા હોમરૂલ આંદોલનનો પ્રચાર કરતા હતા ?
- (૧૩) દયાનંદ સરસ્વતિ કોણ હતા ?
- (૧૪) રાણી વિક્ટોરીયાનો ઢંઢેરો ક્યારે અને કોણે બહાર પાડ્યો હતો ?

## ENGLISH VERSION

1 Examine the main provisions of 1857 Act. 14

OR

1 Review the political and economic forces responsible for the growth of National consciousness during 19<sup>th</sup> century. 14

2 Examine the causes of the rise of moderate phase. 14

OR

2 Narrate revolutionary phase of Indian National Congress. 14

3 Mention the causes of the partition of Bengal and evaluate Sawdeshi movement. 14

**OR**

3 Discuss Home Rule Movement. 14

4 Examine the Jalianwala Bagh Massacre and its effects. 14

**OR**

4 Discuss – For Khilafat Movement. 14

5 Answer in one or two lines : 14

- (1) State names of founder of Home Rule Movement.
- (2) In which year partition of Bengal took place ?
- (3) British year of Indian National Congress.
- (4) Where is Jaillianwala Bagh situated ?
- (5) Where first conference of Indian National Congress was held ?
- (6) Reason behind Khilafat movement.
- (7) Which revolutionary institute was established by Shyami Krishan Verma ?
- (8) Give the main name of leaders of moderate phase ?
- (9) Who was the founder of Arya Samaj ?
- (10) Who was the given slogan 'Go Back to Vedas'?
- (11) Who was Madanlal Dhingra ?
- (12) By which newspapers Lokmanya Tilak propagates home rule movement ?
- (13) Who was Daynanda Saraswati ?
- (14) By whom and when declared propagation of 1857 A.D ?



H-311037

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA01C105 : Abnormal Psychology - I  
(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧ અસાધારણ મનોવિજ્ઞાનનો અર્થ આપી, અસાધારણ મનોવિજ્ઞાનનાં સંશોધન અભિગમો સમજાવો. ૧૪

અથવા

અસાધારણ વર્તન માટે જવાબદાર જૈવીય-શારિરીક કારણો વિસ્તૃત માં સમજાવો.

૨ મનોભાર એટલે શું? મનોભારનાં પ્રકારો જણાવી, તીવ્ર મનોભારની અસરોની ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

વિકૃત ભયનો અર્થ આપી, વિકૃત ભયનાં પ્રકારો અને તેનાં કારણો સવિસ્તૃત સમજાવો.

૩ મનોદશા વિકૃતિનો અર્થ આપી, દ્વિધ્રુવીય મનોદશા વિકૃતિ સવિસ્તૃત સમજાવો. ૧૪

અથવા

આત્મહત્યાનો અર્થ આપી, આત્મહત્યાનાં લક્ષણો અને તેના કારણો સવિસ્તૃત સમજાવો.

૪ ભોજન વિકૃતિનો અર્થ આપી, ભોજનવિકૃતિનાં પ્રકારો, કારણો અને તેની સારવાર સમજાવો. ૧૪

અથવા

ખાઉંધરાપણાની વિકૃતિનાં લક્ષણો, કારણો અને તેની સારવાર સમજાવો.

૫ (અ) નીચેના વિધાનો ખરા છે કે ખોટા તે જણાવો. ૭

૧. અસાધારણ મનોવિજ્ઞાન એ માનસિક રોગોનો અભ્યાસ કરતું વિજ્ઞાન નથી.

૨. ફોઈડ જીવનની મૂળવૃત્તિને શેનાટોસ કહે છે.

૩. હતાશા એટલે નિષ્ફળતાને કારણે ઉદભવતી ઘેરી લાગણી.

૪. 'Agoraphobia' એટલે બંધ જગ્યાનો વિકૃત ભય.

૫. પીડાની વિકૃતિ એ વિઘટનાત્મક વિકૃતિનો પેટા પ્રકાર છે.

૬. પરિવર્તનની વિકૃતિ પ્રારંભમાં 'હિસ્ટેરીયા' તરીકે ઓળખાતી હતી.

૭. ભોજનઅરૂચીના મુખ્ય બે પ્રકાર છે. (૧) પ્રતિબંધકારી અને (૨) વિરેચનકારી

(બ) નીચેની ખાતી જગ્યા પૂરો. ૭

૧. અસાધારણ વ્યક્તિનું વર્તન ..... હોય છે.

( સમાજઉપયોગી, સમાજવિરોધી )

૨. DSM-IV ..... વર્ષમાં પ્રકાશિત થયું હતું

(૧૯૯૪, ૧૯૯૬)

H-311037 ]

1

[ Contd....

3. GAS ( General adaption syndrome) નાં ખ્યાલનું પ્રતિપાદન .....એ કર્યું  
( ફ્રેઇડ , સેલી)
૪. વિચારદબાણ અને ક્રિયાદબાણ એ ..... વિકૃતિ છે. ( મનોદૈહિક, ચિંતા)
૫. ....દ્વિધ્રુવિય મનોદશા વિકૃતિ છે.  
( સાયક્લોથીમીયા, ડાયસ્થીમીયા)
૬. ....ની વિકૃતિમાં વ્યક્તિનાં એક કરતાં વધારે વ્યક્તિત્વ હોય છે.  
( પરિવર્તન, વિઘટનાત્મક)
૭. ભોજનની વિકૃતિને DSM-IV માં..... ધરી પર મૂકવામાં આવી છે.  
( ધરી-૧, ધરી-૩)
-



**H-311013**

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. A. (Sem. I) Examination**

**November - 2019**

**MA01C105 : Communicative English - I**  
*(New Course)*

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 40

**Instructions:** (1) Attempt all questions.

(2) All questions carry equal marks.

1. Write a detailed note on the position and problems of English language teaching. **10**

**OR**

Discuss in detail the prospects of English language teaching in India.

2. Write a note on the Direct Method of English language teaching. **10**

**OR**

Discuss in detail the Grammar Translation Method.

3. Explain in detail the types and functions of listening. **10**

**OR**

Write a note on the barriers to listening.

4. What is speaking? Explain the contexts of speaking. **10**

**OR**

4. Write a detailed note on discussion skills and presentation skills.





H-311019

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA01C105 : Gujarati

(ગુજરાતી સાહિત્ય વિવેચન)

(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ 'અનુકરણ' અને 'કલ્પના' વિશેના કાવ્યગત સંપ્રત્યયોની નવલરામ, ૧૪  
શ્રી રમણભાઈ નીલકંઠ અને આનંદશંકર ધ્રુવે કરેલી વિચારણાને સમજાવો.

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો : (બંને)

(૧) 'જોસ્સો' અંગે નર્મદની વિચારણા

(૨) શ્રી રમણભાઈ નીલકંઠ કૃત 'ચિત્તક્ષોભ' સિદ્ધાંત

- ૨ 'વિચાર પ્રધાન કવિતા' અંગે બ.ક. ઠાકોરની વિચારણા સમજાવો. ૧૪

અથવા

કાવ્યમાં 'જીવન દર્શન' અંગેની રામનારાયણ પાઠકની વિચારણા સ્પષ્ટ કરો.

- ૩ 'રૂપનિર્મિતિ' અંગેના સુરેશ જોષીની વિચારણાની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

'રસનું ઉદ્ઘાટન કરવા માટેની કવિ પ્રવૃત્તિનું નામ જ શૈલી છે'. ઉમાશંકર જોષીના પ્રસ્તુત વિધાનને તેમના 'ભાષા શૈલી'ના વિચારો સંદર્ભે સ્પષ્ટ કરો.

- ૪ કલ્પન અને પુરાકલ્પન વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરી તેનું મહત્વ સમજાવો. ૧૪

અથવા

સવિસ્તાર લખો : (બંને)

(૧) કાવ્યમાં અલંકારનું સ્થાન

(૨) પ્રતીકયોજનામાં કવિકર્મ

- (૧) 'કવિ અને કવિતા' નામે વિવેચનાત્મક પુસ્તક કોણે આપ્યું ?
- (અ) નવલરામ  
(બ) નર્મદ  
(ક) આનંદશંકર ધ્રુવ  
(ડ) રમણભાઈ નીલકંઠ
- (૨) નર્મદના કાવ્ય વિચારમાં ..... ની પ્રેરણા અને પ્રભાવ જોવા મળે છે.
- (અ) મિલ્ટન  
(બ) બેકન  
(ક) હેઝલિટ  
(ડ) દાન્તે
- (૩) નર્મદ ..... ને કવિતાનું જીવાતુ ભૂત તત્વ માને છે.
- (અ) રસ  
(બ) છંદ  
(ક) અલંકાર  
(ડ) જોસ્સો
- (૪) નવલરામના સાહિત્ય ચર્ચાને લગતાં લેખો કયા ગ્રંથમાં જોવા મળે છે?
- (અ) નવલ ગ્રંથાવલી ભાગ-૧  
(બ) નવલ ગ્રંથાવલી ભાગ-૨  
(ક) પિંગળ પ્રવેશ  
(ડ) આમાંથી એકેય નહિ
- (૫) ગુજરાતી ભાષાના આઠ વિવેચક તરીકેનું બહુમાન કોને પ્રાપ્ત થયું હતું ?
- (અ) નવલરામ  
(બ) નર્મદ  
(ક) આનંદશંકર ધ્રુવ  
(ડ) રમણભાઈ નીલકંઠ
- (૬) ઊર્મિ કાવ્યને આનંદશંકર ધ્રુવે કયા નામથી ઓળખાવ્યું છે?
- (અ) ચિત્ર કવ્ય  
(બ) સંગીત કવ્ય  
(ક) ભાવોર્મિ  
(ડ) આમાંથી એકેય નહિ

- (૭) આનંદશંકર ધ્રુવનું વિવેચન કયા માસિકમાં પ્રગટ થતું હતું ?
- (અ) પ્રસ્થાન  
 (બ) ઉદ્ગાર  
 (ક) વસંત  
 (ડ) કુમાર
- (૮) રમણભાઈ નીલકંઠે 'કવિતા અને સાહિત્ય' વિવેચનના કેટલા ભાગ આપ્યા?
- (અ) બે  
 (બ) ત્રણ  
 (ક) ચાર  
 (ડ) છ
- (૯) રમણભાઈએ 'ચિત્રક્ષોભ'નો સિદ્ધાંત..... પાસેથી મેળવ્યો હતો.
- (અ) શેલી  
 (બ) કિટ્સ  
 (ક) હેઝલિટ  
 (ડ) વર્ડ્સ્વર્થ
- (૧૦) રામનારાયણ પાઠકનો નીચેનામાંથી વિવેચન ગ્રંથ કયો?
- (અ) કાવ્ય તત્ત્વ વિચાર  
 (બ) સમસંવેદન  
 (ક) કવિતા અને સાહિત્ય  
 (ડ) અર્વાચીન ગુજરાતી કાવ્ય - સાહિત્યના વહેણો
- (૧૧) રા.વિ. પાઠક કયા યુગના કલાગુરુ છે?
- (અ) નર્મદયુગ  
 (બ) પંડિતયુગ  
 (ક) ગાંધીયુગ  
 (ડ) અનુગાંધીયુગ

(૧૨) ઊર્મિકાવ્યના સ્વરૂપ ઉપર બળવંતરાય ઠાકોરે કયું વિવેચન પુસ્તક આપ્યું?

- (અ) કવિતા શિક્ષણ
- (બ) લિશ્કે
- (ક) ઉપાયન
- (ડ) આપણી કવિતા સમૃદ્ધિ

(૧૩) 'ચિન્તયામિ મનસા' વિવેચન પુસ્તકના કર્તાનું નામ જણાવો.

- (અ) બળવંતરાય ઠાકોર
- (બ) ઉમાશંકર જોષી
- (ક) સુરેશ જોષી
- (ડ) સુમન શાહ

(૧૪) 'આપણું વિવેચન સાહિત્ય' નામે વિવેચનાત્મક પુસ્તકના લેખકનું નામ દર્શાવો?

- (અ) રામનારાયણ પાઠક
- (બ) હીરાબેન પાઠક
- (ક) પ્રમોદકુમાર પટેલ
- (ડ) સુરેશ જોષી

---



H-311021

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA01C107 : Gujarati

(ગુજરાતી આત્મકથા)

(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ આત્મકથાનાં સ્વરૂપગત લક્ષણો જણાવો. ૧૪  
અથવા
- ૧ આત્મકથા સાહિત્યસ્વરૂપનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ આલેખો. ૧૪
- ૨ 'મારી હકીકત'નું આત્મકથા તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪  
અથવા
- ૨ 'મારી હકીકત'ને આધારે નર્મદના વ્યક્તિત્વનો પરિચય તમારા શબ્દોમાં લખો. ૧૪
- ૩ 'મુક્તિ-વૃત્તાંત'ને આધારે હિમાંશી શેલતની આત્મકથાકાર તરીકેની વિશેષતાઓ-મર્યાદાઓ જણાવો. ૧૪  
અથવા
- ૩ 'મુક્તિ-વૃત્તાંત'માં વ્યક્ત થતું સર્જકનું સમાજસેવા કાર્ય વિગતે આલેખો. ૧૪
- ૪ નોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) ૧૪  
(૧) 'મારી હકીકત' લખવા પાછળનાં નર્મદનાં પ્રયોજનો  
(૨) 'મારી હકીકત'માં નર્મદનાં કુટુંબીજનો અને શિક્ષકો  
(૩) 'મુક્તિ-વૃત્તાંત'માં મહેતાસાહેબનું પાત્ર  
(૪) 'મુક્તિ-વૃત્તાંત' શીર્ષક ઔચિત્ય
- ૫ નીચેના પ્રશ્નોના માગ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો : ૧૪  
(૧) અંગ્રેજીમાં આત્મકથા માટે \_\_\_\_\_ શબ્દ છે.  
(A) Biography (B) Autobiography  
(C) Biographia (D) Aatobiogaphy

- (૨) આત્મકથામાં \_\_\_\_\_ અનિવાર્ય છે.
- (A) સ્વકેન્દ્રીયપણું (B) વ્યક્તિઓ  
(C) ઘટનાઓ (D) દેશકાળ
- (૩) ઈ.સ. ૧૯૮૭માં લખાયેલું મણિલાલ નભુભાઈ દ્વિવેદીનું 'આત્મવૃત્તાંત' છેક ઈ.સ. \_\_\_\_\_ માં પ્રકાશિત થાય છે.
- (A) ૧૯૮૦ (B) ૧૯૫૦  
(C) ૧૯૩૩ (D) ૧૯૭૯
- (૪) 'સ્મરણયાત્રા'ના સર્જકનું નામ દર્શાવો.
- (A) ન્હાનાલાલ (B) દલપતરામ  
(C) કાકાસાહેબ કાલેલકર (D) ગાંધીજી
- (૫) નીચેનામાંથી \_\_\_\_\_ આત્મકથાના લેખક ચંદ્રકાન્ત બક્ષી છે.
- (A) સદ્ માતાનો ખાંચો (B) બક્ષીનામા  
(C) અલપ-ઝલપ (D) મારી દુનિયા
- (૬) 'જીવનપંથ' આત્મકથાના લેખકનું નામ જણાવો.
- (A) ધૂમકેતુ (B) ચં.ચી. મહેતા  
(C) વિશ્વનાથ ભટ્ટ (D) કનૈયાલાલ મુનશી
- (૭) નર્મદે 'મારી હકીકત'માં પોતાના જીવનનાં \_\_\_\_\_ વર્ષની કથા દસ વિરામોમાં આપી છે.
- (A) ૩૫ (B) ૩૩  
(C) ૩૦ (D) ૨૫
- (૮) નર્મદે 'મારી હકીકત'ને આત્મકથા ગણવાને બદલે \_\_\_\_\_ કહે છે.
- (A) ખરડો (B) નોંધ  
(C) જીવની (D) ડાયરી
- (૯) નર્મદના વ્યક્તિત્વ કે સર્જકતાના વિકાસમાં \_\_\_\_\_ નો ફાળો મહત્વનો રહે છે.
- (A) જેશંકર દવે (B) ઈચ્છાશંકર દવે  
(C) લાલશંકર દવે (D) નારાયણ દવે

(૧૦) ઈ.સ. \_\_\_\_\_ ની ૨૩મી નવેમ્બરે નર્મદે કલમને ખોળે રહીને જીવવાની અને નોકરી ન કરવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી.

(A) ૧૮૫૭

(B) ૧૮૫૫

(C) ૧૮૭૭

(D) ૧૮૫૮

(૧૧) 'મુક્તિ-વૃત્તાંત'ની પ્રથમ આવૃત્તિ ઈ.સ. \_\_\_\_\_ માં પ્રસિદ્ધ થઈ.

(A) ૧૯૧૫

(B) ૧૯૧૬

(C) ૧૯૧૭

(D) ૧૯૧૮

(૧૨) હિમાંશી શેલતે સુરતમાં ગાળેલાં વર્ષો દરમિયાન જીવનની અનેક ઘટનાઓમાં \_\_\_\_\_ સહભાગી બને છે.

(A) બિનલબહેન નવલકર

(B) શિરીષ પંચાલ

(C) વિમલબહેન નવલકર

(D) ચંદ્રમૌલિ શાહ

(૧૩) હિમાંશી શેલતને \_\_\_\_\_ માં વર્ષે એમ.ટી.બી. કોલેજ, સુરતમાં નોકરી મળે છે.

(A) એકવીસ

(B) બાવીસ

(C) ત્રીસ

(D) બત્રીસ

(૧૪) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર'ને \_\_\_\_\_ એવોર્ડ મળ્યો છે.

(A) ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી

(B) ધૂમકેતુ પુરસ્કાર

(C) ઉમાશંકર જોશી પુરસ્કાર

(D) સરોજ પાઠક પુરસ્કાર



**H-311045**

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. A. (Sem. I) Examination**

**November - 2019**

**MA01C107 : History of Sanskrit Literature**

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ વેદની વિવિધ વ્યાખ્યાઓ વિષે નોંધ લખો. ૧૪
- અથવા
- ૧ ઋગ્વેદ સંહિતા અને સામવેદ સંહિતા વિષે લખો. ૧૪
- ૨ ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) ૧૪
- (૧) વેદાન્તનાં શબ્દનો અર્થ અને વિશિષ્ટાદ્વૈત
- (૨) શુદ્ધાદ્વૈત
- (૩) મધ્વાચાર્યનું દ્વૈતદર્શન
- (૪) દ્વૈતાદ્વૈતવાદ.
- ૩ ઉપનિષદ શબ્દનો અર્થ આપી ઈશઉપનિષદનો પરિચય આપો. ૧૪
- અથવા
- ૩ મુખ્ય ઉપનિષદોનો પરિચય આપી કેન ઉપનિષદ પર નોંધ લખો. ૧૪
- ૪ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૪
- (૧) વેણીસંહારનું કથાનક
- (૨) દશકુમારચરિતનો સાહિત્ય પ્રકાર
- (૩) ઐતિહાસિક કૃતિ-મુદ્રારાક્ષસ
- (૪) ભીમનું પાત્ર



પ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો :

૧૪

- (૧) વેદો કેટલા છે ? ક્યા ક્યા ?
- (૨) મંત્રોના સમુહને શું કહે છે ?
- (૩) વેદના અંગો કેટલા છે ?
- (૪) શંકરાચાર્યનો મત ક્યા નામે પ્રસિદ્ધ છે ?
- (૫) દ્વૈતવાદના પ્રણેતા કોણ છે ?
- (૬) અથર્વવેદની શાખાઓ કેટલી છે ?
- (૭) મુખ્ય ઉપનિષદોમાં પ્રથમ ઉપનિષદનું નામ આપો.
- (૮) મુદ્રારાક્ષસનાં રચયિતા કોણ ?
- (૯) દશકુમારચરિતની રચના કરનારનું નામ જણાવો.
- (૧૦) મુદ્રારાક્ષસ નાટક કેટલા અંકનું છે ?
- (૧૧) વેણીસંહારના રચયિતા કોણ છે ?
- (૧૨) દુર્યોધનની પત્નીનું નામ શું છે ?
- (૧૩) વેણીસંહારમાં કેટલા અંક છે ?
- (૧૪) પદલાલિત્ય માટે કોણ જાણીતું છે ?



H-311005

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MA01E105 : Economics

(Quantitative Methods in Economics)

Time : 3 Hours ]

[ Total Marks : 70

- 1 (અ) વિધેય એટલે શું ? વિધેયના પ્રકાર જણાવો. 7
- (બ) પેઢીના સરેરાશ ખર્ચનું વિધેય  $AC = Q^2 - 12Q + 60$  છે. કેટલું ઉત્પાદન 7  
કરવાથી સરેરાશ ખર્ચ  $AC$  ન્યૂનતમ થશે ? સરેરાશ ખર્ચ ન્યૂનતમ કરતાં  
ઉત્પાદન વખતે સીમાંત ખર્ચ ( $MC$ ) અને સરેરાશ ખર્ચ ( $AC$ )ની ગણતરી  
કરો.

અથવા

- 1 (અ) ગમે તે ત્રણનું  $\frac{dy}{dx}$  શોધો : 7
- (1)  $y = (x^2 - 1)(x - 1)$
- (2)  $y = \frac{x^2 + 10x + 25}{x + 5}$
- (3)  $y = (x^2 - x + 1)(x + 1)$
- (4)  $y = x^3 + x^2 + x - 2$
- (બ) પૂર્ણ હરીફાઈમાં પેઢીનું કુલ ખર્ચ  $C = 40 + 20x + \frac{5}{2}x^2$  છે અને 7  
બજાર કિંમત એકમદીઠ રૂ. 60 છે. સમતુલા સમયની પેઢીની કુલ આવક,  
કુલ ખર્ચ, કુલ ઉત્પાદન અને મહત્તમ નફો શોધો.

- 2 (અ) સંકલનનો અર્થ અને તેના નિયમો જણાવો. 7  
 (બ) જો  $f(x) = 10 - 2x$  સીમાંત તુષ્ટિગુણ વિધેય હોય અને વસ્તુની કિંમત 7 રૂ. 2 હોય, તો ગ્રાહકનો અધિક સંતોષ શોધો.

અથવા

- 2 નિશ્ચાયકના નિયમો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. 14  
 3 (અ) સંભાવનાની ગાણિતિક અને સાંખ્યિકીય વ્યાખ્યા સમજાવો. 7  
 (બ) સંભાવનાના સરવાળા અને ગુણાકારનો પ્રમેય. 7

અથવા

- 3 (અ) એક પાસાને બે વાર ઉછાળતા બન્ને વખત ઉપરની તરફ અંક 6 મળે તેની સંભાવના કેટલી ? 7  
 (બ) બેઈઝનું પ્રમેય. 7

- 4 દ્વિપદી વિતરણ વિશે વિગતે નોંધ લખો. 14

અથવા

પોઈસન વિતરણ વિશે વિગતે નોંધ લખો. 14

- 5 નીચેના પ્રશ્નોના સાચા જવાબ પસંદ કરો : 14

(1) જો  $y = e^x$  હોય તો  $\frac{dy}{dx} = \underline{\hspace{2cm}}$

- (a)  $a^x$  (b)  $e^x$   
 (c)  $e^x$  (d)  $\log x$

(2) જો  $y$  એ  $u$ નું વિધેય હોય અને  $u$  એ  $x$ નું વિધેય હોય તો  $\frac{dy}{dx} = \underline{\hspace{2cm}}$

- (a)  $\frac{dy}{dx} \times \frac{1}{x}$  (b)  $\frac{du}{dx}$   
 (c)  $\frac{du}{dy}$  (d)  $\frac{dy}{du} \times \frac{du}{dx}$

- (3)  $f : R \rightarrow R, f(x) = ax + b$  ..... વિધેય છે.
- (a) સુરેખ વિધેય (b) દ્વિઘાતી વિધેય  
(c) ઘાતાંકીય વિધેય (d) સમાન વિધેય
- (4) જો  $y = \log_e x$  હોય, તો  $\frac{dy}{dx} =$  \_\_\_\_\_
- (a)  $\text{Log}_e x$  (b)  $\frac{1}{x}$   
(c)  $\log_e \frac{1}{x}$  (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહીં
- (5)  $f : A \rightarrow B; A = \{2, 3, 4\}; B = \{4, 5, 6\}$   $f(x) = x + 2$  નો પ્રદેશ  
.....
- (a)  $\{2, 3, 4\}$  (b)  $\{1, 2, 3\}$   
(c)  $\{4, 5, 6\}$  (d)  $\{3, 4, 5\}$
- (6) જો સમઘન પાસાને ઉછાળતાં એકી સંખ્યા 1 મેળવવાની સંભાવના .....
- (a)  $\frac{1}{2}$  (b) 1  
(c) 0 (d)  $\frac{1}{3}$
- (7) સંભાવનાની ગાણિતિક વ્યાખ્યા  $P(A) =$  \_\_\_\_\_
- (a)  $\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{m}{n}\right)$  (b)  $\lim_{n \rightarrow 1} \left(\frac{m}{n}\right)$   
(c)  $\lim_{n \rightarrow 0} \left(\frac{m}{n}\right)$  (d) ઉપરમાંથી કોઈ નહીં
- (8) નિશ્ચાયકમાં હાર અને સ્તંભની સંખ્યા ..... હોય છે.
- (a) અસમાન (b) અનિશ્ચિત  
(c) સમાન (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહીં

(9) જો  $A$  અને  $B$  પરસ્પર નિવારક ઘટનાઓ હોય, તો  $A \cap B =$  \_\_\_\_\_

- (a)  $\phi$  (b) 0  
(c) 1 (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહીં

(10) એક લીપ વર્ષમાં 53 રવિવાર હોવાની સંભાવના .....

- (a)  $\frac{3}{7}$  (b)  $\frac{1}{7}$   
(c)  $\frac{2}{7}$  (d)  $\frac{4}{7}$

(11) દ્વિપદી વિતરણનો મધ્યક = .....

- (a)  $np(1)^{n-2}$  (b)  $np$   
(c) (a) અને (b) બંને (d) ઉપરમાંથી કોઈ નહીં

(12) પોયસન વિતરણ સૂત્રમાં  $e$ ની કિંમત = .....

- (a) 2.7183 (b) 2.8171  
(c) 2.1783 (d) 2.3817

(13) 52 પત્તાંની જોડમાંથી એક પત્તું ચદ્દચ્છ રીતે લઈએ, તો તે પત્તું રાણીનું હોવાની સંભાવના કેટલી ?

- (a)  $\frac{1}{52}$  (b)  $\frac{13}{52}$   
(c)  $\frac{1}{13}$  (d)  $\frac{1}{4}$

(14) સંભાવનાની વધુમાં વધુ કિંમત -

- (a) 100 (b) 10  
(c) 0 (d) 1

## ENGLISH VERSION

- 1 (a) What is the meaning of function ? Explain types of function. 7
- (b) In firm's a average cost function is  $AC = Q^2 - 12Q + 60$ . 7  
What should be level of output to minimize  $AC$  ?  
Calculate  $AC$  and  $MC$  at the level of output.

OR

- 1 (a) Find out  $\frac{dy}{dx}$  of the following : (any three) 7
- (1)  $y = (x^2 - 1)(x - 1)$
- (2)  $y = \frac{x^2 + 10x + 25}{x + 5}$
- (3)  $y = (x^2 - x + 1)(x + 1)$
- (4)  $y = x^3 + x^2 + x - 2$
- (b) In a perfect competitive market, firm's cost functions 7  
 $C = 40 + 20x + \frac{5}{2}x^2$  and per unit market price is Rs. 60.  
Find out total revenue, total cost, total output and maximum profit when firm is in equilibrium.
- 2 (a) Meaning of Integration and explain the integration rules. 7
- (b) If  $f(x) = 10 - 2x$  is marginal utility function. Find 7  
out consumer's surplus when price of commodity  $x = 2$  Rs.

OR

- 2 Explain the rule of determinants with illustration. 14

- 3 (a) Explain the Priori definition and Empirical definition. 7  
 (b) Addition and multiplication theorems of probability. 7

OR

- 3 (a) When a dice is tossed two times then when is the probability to get the result as 6 ? 7  
 (b) Baye's theorem. 7

- 4 Write note in detail about binomial distribution. 14

OR

Write note on Poisson distribution. 14

- 5 Select correct answer of the following : 14

(1) If  $y = e^x$ , then  $\frac{dy}{dx} =$  \_\_\_\_\_

- (a)  $a^x$  (b)  $c^x$   
 (c)  $e^x$  (d)  $\log x$

- (2) If  $y$  is a function of  $u$  and  $u$  is a function of  $x$  then

$\frac{dy}{dx} =$  \_\_\_\_\_

- (a)  $\frac{dy}{dx} \times \frac{1}{x}$  (b)  $\frac{du}{dx}$   
 (c)  $\frac{du}{dy}$  (d)  $\frac{dy}{du} \times \frac{du}{dx}$

- (3)  $f : R \rightarrow R$ ,  $f(x) = ax + b$  \_\_\_\_\_ function.

- (a) Linear function (b) Quadratic function  
 (c) Exponential function (d) Equal function

(4) If  $y = \log_e x$ , then  $\frac{dy}{dx} =$  \_\_\_\_\_

- (a)  $\text{Log}_e x$  (b)  $\frac{1}{x}$   
 (c)  $\log_e \frac{1}{x}$  (d) None of the above

- (5)  $f : A \rightarrow B$ ;  $A = \{2, 3, 4\}$ ;  $B = \{4, 5, 6\}$   $f(x) = x + 2$ , the domain is \_\_\_\_\_
- (a)  $\{2, 3, 4\}$  (b)  $\{1, 2, 3\}$   
(c)  $\{4, 5, 6\}$  (d)  $\{3, 4, 5\}$
- (6) The probability of getting an odd number when a cubical die is thrown is \_\_\_\_\_
- (a)  $\frac{1}{2}$  (b) 1  
(c) 0 (d)  $\frac{1}{3}$
- (7) In statistical definition of probability  $P(A)$  is \_\_\_\_\_
- (a)  $\lim_{n \rightarrow \infty} \left( \frac{m}{n} \right)$  (b)  $\lim_{n \rightarrow 1} \left( \frac{m}{n} \right)$   
(c)  $\lim_{n \rightarrow 0} \left( \frac{m}{n} \right)$  (d) None
- (8) The number of Row and Column in determinant is \_\_\_\_\_
- (a) Unequal (b) Uncertain  
(c) Equal (d) None of the above
- (9) If  $A$  and  $B$  are mutually exclusive event, then  $A \cap B =$  \_\_\_\_\_
- (a)  $\phi$  (b) 0  
(c) 1 (d) None of the above
- (10) The probability of 53 Sunday in a leap year is \_\_\_\_\_
- (a)  $\frac{3}{7}$  (b)  $\frac{1}{7}$   
(c)  $\frac{2}{7}$  (d)  $\frac{4}{7}$
- (11) The mean of binomial distribution is \_\_\_\_\_
- (a)  $np(1)^{n-2}$  (b)  $np$   
(c) (a) and (b) both (d) None



- (12) In Poisson distribution the value of  $e$  is \_\_\_\_\_
- (a) 2.7183                      (b) 2.8171  
(c) 2.1783                      (d) 2.3817
- (13) From a pack of 52 cards selecting a card, then what is the probability of that card being a queen ?
- (a)  $\frac{1}{52}$                       (b)  $\frac{13}{52}$   
(c)  $\frac{1}{13}$                       (d)  $\frac{1}{4}$
- (14) The maximum value of probability is \_\_\_\_\_
- (a) 100                      (b) 10  
(c) 0                      (d) 1
-



**H-311014**

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. A. (Sem. I) Examination**

**November - 2019**

**MAO1C - 106 : English**

***(Essay) (New Course)***

**Time : 3 Hours]**

**[Total Marks : 70**

**Instruction :** All questions carry equal marks.

**1 Write essays on any two of the following : 70**

- (a) Characteristics of Shakespearean Tragedy
  - (b) Pioneering Trio of Indian English Fiction
  - (c) The Rivals as a Restoration Comedy
  - (d) Paradise Lost : A Classical Epic
  - (e) Methods of English Language Teaching
  - (f) Milton's Grand Style
-



H-311004

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MAO1C104 : International Economics - I

(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારનાં હેબરલરનાં વૈકલ્પિક ખર્ચ સિદ્ધાંતનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
- અથવા
- (અ) સ્ટોલપર-સેમ્યુલનની થીયરી સમજાવો. ૭
- (બ) રીઝન્સ્કી થીયરી સમજાવો. ૭
- ૨ જે.એસ. મિલનો પારસ્પારિક માંગનો સિદ્ધાંત સમજાવો. ૧૪
- અથવા
- (અ) વેપારની શરતોનાં જુદા-જુદા પ્રકારો બતાવો. ૭
- (બ) વેપારની શરતોને અસર કરતાં પરિબળો સમજાવો. ૭
- ૩ જકાતની આર્થિક અસરો તેની આંશિક અને સામુહિક સમતુલાથી ચર્ચો. ૧૪
- અથવા
- (અ) મુક્ત વેપારનીતિનાં લાભોની ચર્ચા કરો. ૭
- (બ) જકાતનાં પ્રકારો જણાવો. ૭
- ૪ જકાત મંડળનો સિદ્ધાંત સમજાવો. ૧૪
- અથવા
- સમજાવો :
- (અ) ભારત અને વિશ્વ વેપાર સંગઠન ૭
- (બ) યુરો ડોલર બજાર ૭
- ૫ નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો. ૧૪
- (૧) સાધન પરિમાણ તફાવતનો સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો ?
- (અ) જે.એસ. મિલ (બ) એડમ સ્મિથ
- (ક) હેક્સર-ઓહલીન (ડ) હેબરલર
- (૨) નિરપેક્ષ ખર્ચ લાભનો સિદ્ધાંત કોણે રજૂ કર્યો ?
- (અ) માર્શલ (બ) રિકાર્ડો
- (ક) એડમ સ્મિથ (ડ) જી.એસ. મિલ
- (૩) દરખાસ્ત રેખાનો ખ્યાલ કોણે રજૂ કર્યો ?
- (અ) જે.એસ. મિલ (બ) રિકાર્ડો
- (ક) માર્શલ (ડ) એડમ સ્મિથ

- (૪) WTO ની સ્થાપના ક્યારે કરવામાં આવી ?  
 (અ) ૧૯૯૪ (બ) ૧૯૯૫  
 (ક) ૧૯૯૬ (ડ) ૧૯૯૫
- (૫) વિદેશી વેપારમાં રહેતી પેઢીઓ માટે વર્તણૂકનાં નિયમો સ્થાપિત કરતી સંસ્થા.  
 (અ) World Bank  
 (બ) International Trade Organisation  
 (ક) Department of Justice  
 (ડ) WTO
- (૬) બાળ ઉદ્યોગની દલીલ સાથે કયા અર્થશાસ્ત્રીનું નામ સંકળાયેલું છે ?  
 (અ) ફિડમેન (બ) હેન્રી યાલ્સ  
 (ક) હેમીલ્ટન (ડ) ફેડરીક લિસ્ટ
- (૭) જકાતને લીધે સાધનોનાં પ્રવાહની દિશા ..... થી વ્યવસ્થિત રીતે જોઈ શકાય.  
 (અ) અસરકારક સંરક્ષણનો દર (બ) માગની સાપેક્ષતા  
 (ક) સામાન્ય સંરક્ષણનો દર (ડ) પુરવઠાની સાપેક્ષતા
- (૮) ૧૯૭૦માં બ્રેટન વૂડ્ઝની સંધી (System) ..... ને લીધે ભાગી પડી.  
 (અ) યુ.એસ.એ.ની વેપાર પાધ  
 (બ) યુ.એસ.એ.ની અંદાજપત્રની પાધ  
 (ક) (અ) અને (બ) બન્ને  
 (ડ) (અ) કે (બ) બન્ને નહિ
- (૯) ચોખ્ખી વસ્તુ વિનિમય શરતોનાં ખ્યાલ કોણે રજુ કર્યો હતો ?  
 (અ) એડમ સ્મિથ (બ) માર્શલ  
 (ક) ટાઉલિંગ (ડ) રિકાર્ડો
- (૧૦) NAFTAનો અમલ ક્યારથી થયો ?  
 (અ) ૧૯૯૪ (બ) ૧૯૯૫  
 (ક) ૧૯૯૬ (ડ) ૧૯૯૭
- (૧૧) દુનિયામાં સૌથી મોટું કસ્ટમ યુનિટ કયું છે ?  
 (અ) SARAC (બ) EU  
 (ક) OECD (ડ) OPEC
- (૧૨) ૧૫ ટકાનો આયાત થતી વસ્તુ પરનો કર તે ..... નું ઉદાહરણ છે.  
 (અ) Ad. Valoren જકાત (બ) Specific જકાત  
 (ક) અસરકારક જકાત (ડ) મિશ્ર જકાત
- (૧૩) વિશ્વ વેપાર સંગઠનનું મુખ્ય મથક ક્યાં આવેલું છે ?  
 (અ) ટોકિયો (બ) પેરિસ  
 (ક) ન્યુયોર્ક (ડ) જીનિવા
- (૧૪) GATTનો કયો કરાર બૌદ્ધિક સંપત્તિને લગતો છે?  
 (અ) TRIMs (બ) TRIPs  
 (ક) MFA (ડ) બન્ને (અ) અને (બ)

## ENGLISH VERSION

- 1 Critically evaluate Haberler's Opportunity cost theory of International Trade. 14
- OR**
- 1 (a) Explain the state Stolper – Samuelson's theorem. 7  
(b) Explain the Rybczynski theorem. 7
- 2 Explain the J.S. Mill's reciprocal theory of demand. 14
- OR**
- 2 (a) Explain the different types of terms of trade. 7  
(b) Explain various factors affecting terms of trade. 7
- 3 Discuss the economic impact of tariff as partial and general equilibrium. 14
- OR**
- 3 (a) Explain the advantages of free trade policy. 7  
(b) Explain the types of tariffs. 7
- 4 Explain the theory of custom union. 14
- OR**
- 4 Explain :  
(a) India and W.T.O. 7  
(b) Euro dollar market. 7
- 5 Choose the correct option from the following : 14
- (1) Who propounded the theory of factor endowment ?  
(A) J.S. Mill (B) Adam Smith  
(C) Hecksher-Ohlin (D) Haberler
- (2) Absolute cost advantages theory was propounded by  
(A) Marshall (B) Ricardo  
(C) Adam Smith (D) J.S. Mill
- (3) Who propounded the theory of offer curves ?  
(A) J.S. Mill (B) Ricardo  
(C) Marshall (D) Adam Smith
- (4) When was W.T.O. established ?  
(A) 1994 (B) 1995  
(C) 1996 (D) 1985

- (5) The organization that currently establishes rules of conduct for firms engaging in international trade is the  
 (A) World Bank  
 (B) International Trade Organization  
 (C) Department of Justice  
 (D) W.T.O.
- (6) Whose name is related with the argument to give protection to the infant industry ?  
 (A) Fridman (B) Henry Chals  
 (C) Hamilton (D) Fedric List
- (7) Direction of resources flows induced by tariff is properly judged from :  
 (A) Effective rate of protection  
 (B) Elasticity of demand  
 (C) Nominal rate of protection  
 (D) Elasticity of supply
- (8) Bretton Woods system broke down in 1970s because of  
 (A) USA's trade deficit  
 (B) USA's budgetary deficit  
 (C) (A) and (B) both  
 (D) Neither (A) nor (B)
- (9) The concept of net barter terms of trade was first used by  
 (A) Adam Smith (B) Marshall  
 (C) Taussing (D) Ricardo
- (10) Since when has been NAFTA implemented ?  
 (A) 1994 (B) 1995  
 (C) 1996 (D) 1997
- (11) Which is the largest custom unit ?  
 (A) SARAC (B) EU  
 (C) OECD (D) OPEC
- (12) A tax of 15 per cent per imported item would be an example of a (an)  
 (A) Ad. Valoren tariff (B) Specific tariff  
 (C) Effective tariff (D) Compound tariff
- (13) Where is the headquarter of World Trade Organization ?  
 (A) Tokyo (B) Paris  
 (C) New York (D) Geneva
- (14) Which of the agreement of GATT is related to intellectual property ?  
 (A) TRIMs (B) TRIPs  
 (C) MFA (D) Both (A) and (B)



H-311043

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MAO1C105 : Sanskrit

(Vyakaran Shastra)

(અચ્ સંધિ પ્રકરણ અને પાણિનીય શિક્ષા) (New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સુત્રો સમજાવો. ૮

૧.इको यणचि । ६. १. ७७ ।

૨. झलां जश् झषि । ८. ४. ५३ ।

૩. उपदेशेऽजनुनासिक इत् । ३. ३. २ ।

૪. उपसर्गः क्रियायोगे । ३. ४. ५९ ।

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિષય પર નોંધ લખો. ૬

(૧) સંધિનો પરિચય

(૨) પાણિનીનો પરિચય.

૨ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સુત્રો સમજાવો.. ૮

૧. अकः सवर्णे दीर्घः । ६. १. १०१ ।

૨. दूराद्घृते च । ८. २. ८४ ।

૩. चादयोऽसत्त्वे । १. ४. ५७ ।

૪. इकोऽसवर्णे शाकल्यस्य ह्रस्वश्च । ६. १. १२७ ।

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિષય પર નોંધ લખો. ૬

(૧) વરદરાજનું જીવન.

(૨) પ્રક્રિયાગ્રંથોનો ઉદ્ભવ અને હેતુ.

૩. वेदांग साहित्यनो परिचय आपी शिक्षा-वेदांगने विगते यर्यो. १४

અથવા

૩. शिक्षा गुरु परंपरा विशेषे महर्षि पाणिनीना विचारो व्यक्त करो.

૪. વર્ણોના ઉચ્ચારણ સ્થાન પર નોંધ લખો. ૧૪

અથવા

૪. વર્ણોત્પત્તિની પ્રક્રિયા દર્શાવી ઉચ્ચારણ માટેના પ્રયત્નો વિશે નોંધ લખો.

૫ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો (ગમે તે ચૌદ) ૧૪

૧. લઘુસિદ્ધાંતકૌમુદીના સર્જકનું નામ જણાવો
૨. પાણિનીએ સુત્રના કેટલા પ્રકાર જણાવ્યા છે ?
૩. વરદરાજના ગુરુનું નામ જણાવો
૪. પરિભાષા સુત્ર એટલે શું ?
૫. વૃદ્ધિસંજ્ઞા સમજાવતું સુત્ર કયું છે ?
૬. સ્વરસંધિ એટલે શું ?
૭. સ્વરસંધિનું પ્રથમ સુત્ર કયું ?
૮. મહેશ્વર દ્વારા કેટલા સ્વરો માન્ય છે ?
૯. સ્વરોની દૃષ્ટિએ અચ્ ના કેટલા પ્રકારો પડે છે ? કયા કયા ?
૧૦. અધમ પાઠકના લક્ષણો જણાવો
૧૧. કયા શાસ્ત્રને વેદ-પુરુષના નાક તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?
૧૨. સ્વરિત સ્વરમાં કયા સ્વરોનો અન્તર્ભાવ થાય છે ?
૧૩. જે લોકો વેદનો સસ્વર પાઠ કરતા નથી તેમનો બીજો જન્મ કઈ યોનિમાં થાય છે ?
૧૪. વેદ-વર્ણ દુષ્ટ થવાથી તે યજમાનને કેવો બનાવી દે છે ?
૧૫. સંધિના પ્રકાર કેટલા છે અને કયા કયા ?





H-311006

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MAO1E106 : Research Methodology in Economics - I  
(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણ જમણી બાજુ દર્શાવવામાં આવ્યા છે.

૧ (અ) પ્રસારમાન એટલે શું ? તેનાં પ્રકારોની ચર્ચા કરો. ૭

(બ) વિષમતા એટલે શું ? તેનાં પ્રકારોની ચર્ચા કરો. ૭

અથવા

૧ (અ) બહુલકનાં ગુણદોષ જણાવો. ૭

(બ) નીચેની માહિતી પરથી મધ્યક શોધો. ૭

x	2	3	4	5	6	7	8
f	5	6	8	11	9	7	4

૨ (અ) સંભાવનાની વ્યાખ્યા આપી બેઈઝનો સિદ્ધાંત સમજાવો. ૭

(બ) દ્વિપદી વિતરણ સમજાવો. ૭

અથવા

૨ (અ) પોયસન વિતરણનો અર્થ આપી તેનાં ગુણધર્મો ચર્ચો. ૭

(બ) પ્રમાણ્ય વિતરણની ચર્ચા કરો. ૭

૩ ગાણિતીક અપેક્ષા એટલે શું ? ગાણિતીક અપેક્ષાનાં ગુણધર્મો સમજાવો. ૧૪

અથવા

૩ (અ) યદચ્છ્ર યલ એટલે શું ? યદચ્છ્ર યલનાં ગુણધર્મો ચર્ચો. ૭

(બ) શરતી સંભાવના વિતરણ પર નોંધ લખો. ૭

૪ સમષ્ટિ અને નિદર્શનાં ખ્યાલની સમજૂતી આપો. તથા નિદર્શના વિવિધ પ્રકારો જણાવો તથા તેના લાભાલાભની ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

૪ (અ) સારા નિદર્શની લાક્ષણિકતા ચર્ચો. ૭

(બ) નિદર્શન અને બિનનિદર્શન ત્રુટિ સમજાવો. ૭

૫ આંતરિક વિકલ્પોનાં આધારે સાચા વિકલ્પની પસંદગી કરો. ૧૪

(૧) નીચેનામાંથી કયું મધ્યવર્તી સ્થિતિનું માપ નથી ?

(અ) મધ્યક

(બ) મધ્યસ્થ

(ક) બહુલક

(ડ) વિસ્તાર

(૨) વિષમતાનાં પ્રકાર કયા છે ?

(અ) ધન અને ઋણ

(બ) શૂન્ય અને ઋણ

(ક) ધન અને શૂન્ય

(ડ) આપેલ બધાંજ

(૩) નીચેનામાંથી કયા પ્રસારમાનનાં માપો છે ?

(અ) વિસ્તાર

(બ) સરેરાશ વિચલન

(ક) પ્રમાણિત વિચલન

(ડ) આપેલ બધાંજ

(૪) ચતુર્થક વિચલનનું માપ ..... છે.

(અ) સાપેક્ષ માપ

(બ) નિરપેક્ષ માપ

(ક) (અ) અને (બ) બંને

(ડ) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ

(૫) એક સમઘન પાસાને ઉછાળતા એકી સંખ્યા 1 મળવાની સંભાવના .....

(અ) 1

(બ)  $\frac{1}{2}$

(ક)  $\frac{1}{3}$

(ડ) 0

(૬) 52 પત્તાની જોડમાંથી એક પત્તુ યદ્યચ્છ રીતે લઈએ તો તે પત્તુ રાજાનું હોવાની સંભાવના કેટલી?

(અ)  $\frac{1}{13}$

(બ)  $\frac{1}{12}$

(ક)  $\frac{1}{4}$

(ડ)  $\frac{1}{52}$

(૭) જો  $P(A) = 0$  થાય તો \_\_\_\_\_ ઘટના કહેવાય.

(અ) પૂરક ઘટના

(બ) અશક્ય ઘટના

(ક) શક્ય ઘટના

(ડ) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ

(૮) નીચેનામાંથી કયું પોયસન વિતરણનું પ્રાયલ છે ?

(અ) e

(બ) q

(ક) m

(ડ) p

(૯) બેઈઝ પ્રમેયને બીજા કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે ?

(અ) પ્રતીપ સંભાવના

(બ) શરતી સંભાવના

(ક) (અ) અને (બ) બંને

(ડ) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ

(૧૦) સંભાવનાની વધુમાં વધુ કિંમત \_\_\_\_\_

(અ) 10

(બ) 100

(ક) 1

(ડ) 0

(૧૧) લોટરી પદ્ધતિ એ કયા પ્રકારનું નિદર્શન છે ?

(અ) રેન્ડમ

(બ) હેતુલક્ષી

(ક) ક્વોટા

(ડ) મિશ્ર

(૧૨) સફળતાની સંભાવના + નિષ્ફળતાની સંભાવના = \_\_\_\_\_

(અ) -1

(બ) 1

(ક) 0

(ડ) 2

(૧૩) પોયસન વિતરણ ક્યારે રજૂ કરવામાં આવ્યું ?

(અ) 1836

(બ) 1837

(ક) 1838

(ડ) 1839

(૧૪) પોયસન વિતરણ સૂત્રમાં  $e$ ની કિંમત = \_\_\_\_\_

(અ) 2.7183

(બ) 2.3817

(ક) 2.7180

(ડ) 2.3880

## ENGLISH VERSION

**Instruction :** Figures in the right side indicate marks.

1 (A) What is dispersion ? Discuss its types. 7

(B) What is skewness ? Discuss its types. 7

**OR**

1 (A) State merits and demerits of mode. 7

(B) Find out mean using the following information. 7

$x$	2	3	4	5	6	7	8
$f$	5	6	8	11	9	7	4

2 (A) Give the definitions of probability and explain Baye's theorem. 7

(B) Explain Binomial distribution. 7

**OR**

2 (A) Give the meaning of Poisson distribution and discuss its properties. 7

(B) Discuss the normal distribution. 7

3 What is mathematical expectation ? Explain the properties 14 of mathematical expectation.

**OR**

3 (A) What is Random variable ? Discuss properties of random variable. 7

(B) Write short note on conditional probability distribution. 7

4 Explain concept of 'Population and Sample'. State about different kinds of sample and discuss its advantages and disadvantages. 14

**OR**

4 (A) Discuss the characteristics of good sampling. 7

(B) Explain the sampling and non sampling errors. 7

5 Choice appropriate option from the following internal options : 14

(1) Which of the following is not the measure of Central tendency ?

- |          |            |
|----------|------------|
| (A) Mean | (B) Median |
| (C) Mode | (D) Range  |

(2) Which type of Range ?

- |                           |                       |
|---------------------------|-----------------------|
| (A) Positive and Negative | (B) Zero and Negative |
| (C) Positive and Zero     | (D) All of these      |

(3) Which of the following is the measures of dispersion ?

- |                        |                     |
|------------------------|---------------------|
| (A) Range              | (B) Range Deviation |
| (C) Standard Deviation | (D) All of these    |

- (4) Measures of quartile deviation is \_\_\_\_\_
- (A) Relative measures  
 (B) Absolute measures  
 (C) Both (A) and (B)  
 (D) None of the above
- (5) The probability of getting an odd number when a cubical die is thrown is \_\_\_\_\_
- (A) 1 (B) 1/2  
 (C) 1/3 (D) 0
- (6) From a pack of 52 cards selecting a card then what is the probability it that card being a king ?
- (A) 1/13 (B) 1/12  
 (C) 1/4 (D) 1/52
- (7) If  $P(A) = 0$  then it is \_\_\_\_\_ event.
- (A) Complimentary Event (B) Impossible Event  
 (C) Possible Event (D) None of the above
- (8) The parameter of Poisson distributions is \_\_\_\_\_.
- (A) e (B) q  
 (C) m (D) P
- (9) The Baye's theorem is identified by an another name is \_\_\_\_\_.
- (A) Inverse probability  
 (B) Conditional probability  
 (C) Both (A) and (B)  
 (D) None of the above
- (10) The maximum value of probability is \_\_\_\_\_
- (A) 10 (B) 100  
 (C) 1 (D) 0

(11) Which type of sampling is lottery method ?

- (A) Random                      (B) Purposive  
(C) Quota                        (D) Mixed

(12) Probability success + Probability failure =

- (A) -1                            (B) 1  
(C) 0                              (D) 2

(13) In which year presented of Poisson distribution ?

- (A) 1836                        (B) 1837  
(C) 1838                        (D) 1839

(14) In Poisson distribution the of e is \_\_\_\_\_.

- (A) 2.7183                      (B) 2.3817  
(C) 2.7180                      (D) 2.3880

---



H-051038

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

MAOOC101 : Classical Sanskrit Drama  
(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- १ (अ) गभे ते बे श्लोकोनो अनुवाह करो : ८
- (१) ग्रीवाभङ्गाभिरामां मुहुरनुपतति स्यन्दने दत्तदृष्टिः  
पश्चार्धेन प्रविष्टः शरपतनभयाद् भूयसा पूर्वकायम्।  
दर्भैरर्धावलीढैः श्रमविवृत्तमुखभ्रंशिभिः कीर्णवर्त्मा  
पश्योदग्रप्लुत्वाद्वियति बहुतरं स्तोकमुर्व्या प्रयाति॥
- (२) गाहन्तां महिषा निपानसलिलं शृगैर्मुहुस्तडितं  
छायाबद्धकदम्बकं मृगकुलं रोमन्धमभ्यस्यतु।  
विश्रब्धं क्रियतां वराहततभिर्मुस्ताक्षतिः पल्वले  
विश्रामं लभतामिदं च शिथिलज्याबन्धमस्माद्धनुः॥
- (३) क्षामक्षामकपोलमाननमुरः काठिन्यमुक्तस्तनं  
मध्यः कलान्तरः प्रकामविनतावंसौ छविः पाण्डुरा।  
शोच्या च प्रियदर्शना च मदनक्लिष्टेयमालक्ष्यते  
पत्राणामिव शोषणेन मरुता स्पृष्टा लता माधवी॥
- (४) विचिन्तयन्ती यमनन्यमानसा  
तपोधनं वेत्सि न मामुपस्थितम्।  
स्मरिष्यति त्वां न स बोधिताऽपि स-  
न्कथां प्रमतः प्रथमं कृतामिव॥
- (ब) नीथेनाभांथी कोर्ध पश बे असंढर्भ सभञ्जवो : ६
- (१) अथवा भवितव्यानां द्वाराणि भवन्ति सर्वत्र।  
(२) त्रिशंकुरिवान्तराले तिष्ठ।  
(३) उपपन्ना हि द्वारेषु प्रभुता सर्वतोमुखी।  
(४) अतिस्नेहः खलु पापशङ्की।



- ૨ (અ) શકુન્તલા વિદાયના મુખ્ય દૃશ્યની રસલક્ષી ચર્ચા કરો. ૮
- અથવા**
- ‘અભિજ્ઞાનશાકુન્તલમ્’ને આધારે કાલિદાસનું નાટ્યકાર તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.
- (બ) ગમે તે એક ટૂંક નોંધ લખો : ૬
- (૧) કણ્વની અનુપસ્થિતિની નાટ્યગત અસરો
- (૨) હંસપદ્ધિકાના ગીતનું નાટ્યગત મહત્ત્વ.
- ૩ (અ) શકુન્તલાનું પાત્રાલેખન કરો. ૮
- અથવા**
- પ્રિયંવદા અને અનસૂયાનું પાત્રાલેખન કરી, બંને પાત્રોની તુલના કરો.
- (બ) ગમે તે બે ટૂંક નોંધ લખો : ૬
- (૧) અભિજ્ઞાનશાકુન્તલમ શીર્ષક
- (૨) ભ્રમરબાધા પ્રસંગ
- (૩) વિદૂષકનું ચરિત્રાંકન
- (૪) સર્વદમનનું ચરિત્રાંકન.
- ૪ રાજા દુષ્યન્ત અને રાજા પુરુરવાના પાત્રની તુલના કરો. ૧૪
- અથવા**
- ૪ કાલિદાસના ત્રણેય નાટકોના વિદૂષકની પાત્રગત વિશેષતા જણાવો. ૧૪
- ૫ નીચે આપેલાં કોઈ પણ સાત પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૪
- (૧) કણ્વમુનિનો આશ્રમ કઈ નદીના કિનારે આવેલ છે ?
- (૨) વિક્રમોર્વશીયમ્ નાટકના વિદૂષકનું નામ જણાવો.
- (૩) શાકુન્તલમાં દર્શાવેલી ભગવાન શિવની આઠ મૂર્તિઓ કઈ-કઈ છે ?
- (૪) કાલિદાસના સાહિત્ય સર્જનની માહિતી આપો.
- (૫) શકુન્તલાની કથા અન્ય કયાં-કયાં ગ્રંથોમાં મળી આવે છે ?
- (૬) શાકુન્તલનો મુખ્ય રસ કયો છે ?
- (૭) સર્વદમનના રક્ષામા દળિયામાં કઈ ઔષધિ ગૂંથવામાં આવી છે ?
- (૮) શકુન્તલાને વનજ્યોત્સના વેલી તરફ કેવો સ્નેહ છે ?
- (૯) રાજા દુષ્યન્ત અને શકુન્તલા કયા વિવાહથી જોડાયા હતા ?



H-051042

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. A. (Sem. I) Examination**

November - 2019

**MAOOC105 : Sanskrit**

*(Compound Formation)*

*(Old Course)*

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

1 (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે સૂત્રો સમજાવો. 08

૧ સમર્થઃપદવિધિઃ । (2.1.1.)

૨ કતુકરણે કૃતા બહુલમ્ । ૨/૧/૩૨

૩ પરવલ્લિર્ગ દ્વન્દ્વતત્પુરુષયોઃ । ૨/૮/૯

૪ દ્વન્દ્વશ્ચ પ્રાણિતૂર્યસેનાજ્ઞાનામ્ । ૨/૪/૨

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો. 06

(૧) વધુસિધ્ધાંતકીમુદીના કર્તા કોણ છે ?

(૨) સમાસ એટલે શું ? અને તેના પ્રકાર જણાવો.

(૩) સમાસપ્રકરણમાં કુલ કેટલા સૂત્રો છે ?

(૪) તત્પુરુષ સમાસના પ્રકાર કેટલા અને કયા કયા છે ?

2. (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે સમાસોની રૂપસિદ્ધિ પ્રક્રિયા સમજાવો. 08

૧ પશ્ચગવમ્ । ૨ કૃષ્ણશ્રિતઃ ૩ પિતૃૈ । ૪ અધિગોપમ્ ।

(બ) નીચેના વિગ્રહ વાક્યો ઉપરથી સમાસ રચી નામ આપો. (ગમે તે ત્રણ ) 06

૧ મૂતાય બલિઃ । ૨ દન્તાનાં રાજા । ૩ ગજમિવ આનનં ચસ્ય સઃ ।

૪ કુમ્ભમ્ કરોતિ । ૫ ક્ષત્રાણાં સમ્પત્તિઃ ।

3 (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે સમાસ વિગ્રહ વાક્ય આપી માત્ર સમાસ પ્રક્રિયા સમજાવો. 08

૧ પોર્વશાલમ્ । ૨ પીતામ્બરઃ । ૩ કુક્કુટમયૂયૌ । ૪ નીલોત્પલમ્ ।

(બ) નીચેના સમાસ ઓળખાવો (ગમે તે ત્રણ ) 06

૧ ઉપકૃષ્ણમ્ । ૨ યથાશક્તિઃ । ૩ જલજાક્ષી । ૪ કૂપપતિતઃ ।

4. (અ) નીચેના ગમે તે પાંચ શબ્દોનો ઉપયોગ કરી સમાસ રચો અને વાક્યમાં પ્રયોજો. 10

- |                 |                |                 |
|-----------------|----------------|-----------------|
| ૧ રામલક્ષ્મણૌ । | ૨ ઘનશ્યામ ।    | ૩ ત્રિમુનિઃ ।   |
| ૪ પાણિપાદઃ ।    | ૫ દ્વિ-દશ      | ૬ અષ્ટાધ્યાયી । |
| ૭ કળ્પકાલઃ ।    | ૮ મનુસ્મૃતિઃ । | ૯ અર્થઘર્મૌ ।   |

(બ) નીચેના જોડકા જોડો. 04

અ	બ
૧ મહાત્મા ।	અવ્યયીભાવ સમાસ ।
૨ અહોરાત્રમ્ ।	વહુત્રીહી સમાસ ।
૩ પીતાંવરઃ ।	દ્વન્દ્વ સમાસ ।
૪ સક્ષત્રમ્ ।	કર્મધારય સમાસ ।

5. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. 14

૧. લઘુસિધ્ધાંત કૌમુદીના કેટલા પ્રકરણો છે ?
૨. અવ્યયીભાવ સમાસનું ઉદાહરણ આપો ?
૩. વાગર્થવિવમાં કયો સમાસ થાય છે ?
૪. કયા સમાસમાં બંને પદની પ્રધાનતા હોય છે ?
૫. 'વૃત્તિ' એટલે શું ?
૬. પ્રાતિપદક સંજ્ઞાના બે ફળ કયા કયા છે ?
૭. ચૂપદારુઃનું વિગ્રહવાક્ય આપો ?
૮. સમાસપ્રકરણમાં કેટલા પ્રકરણ છે ?
૯. અર્ધપિપ્પલી સમાસ કયા સૂત્રને આધારે બને છે ?
૧૦. તત્પુરુષસમાસમાં કયું પદ પ્રધાન હોય છે ?
૧૧. અવ્યયીભાવ સમાસ મોટેભાગે કયા લિંગમાં પ્રયોજાય છે ?
૧૨. દ્વિગુસમાસ કયારે બને છે ?
૧૩. ચોરભયમ્ સમાસ કયા સૂત્રને આધારે બને છે ?
૧૪. સમુદ્રમ્ પદનો વિગ્રહ કરો ?



H-311038

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

November - 2019

Psychology : MA01C106

(Health Psychology)

(New Course)

Time : Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ (અ) સ્વાસ્થ્ય એટલે શું ? વ્યાખ્યાઓ આપી સમજાવો. ૭  
અથવા  
સ્વાસ્થ્ય મનોવિજ્ઞાનનો ઇતિહાસ ટૂંકમાં વર્ણવો.
- (બ) રુધિરાભિસરણ તંત્રને સમજાવો. ૭  
અથવા  
પાચનતંત્ર સાથે સંકળાયેલા રોગો વર્ણવો.
- ૨ (અ) નિયમિત કસરતનાં નિર્ધારકો વર્ણવો. ૭  
અથવા  
બોધાત્મક વાર્તાનિક અભિગમને વજનનિયંત્રણના સંદર્ભમાં સમજાવો.
- (બ) અતિસ્થૂળતાની સારવારનું ટૂંકમાં વર્ણન કરો. ૭  
અથવા  
આહાર શા માટે અગત્યનો છે ?
- ૩ (અ) મનોભારની વ્યાખ્યા સમજાવી તેની શારીરિક અસરો ચર્ચો. ૭  
અથવા  
સામાજિક સમર્થનના કોઈપણ બે પરિબલોની અસરો લખો.

(બ) સ્વાસ્થ્ય અને સામાજિક સમર્થન વચ્ચેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો. ૭

અથવા

શું મનોભારનું સંચાલન જરૂરી છે ? કેમ ?

૪ (અ) દર્દી સહાયક સંદેશાવ્યવહારને કઈ રીતે સુધારી શકાય છે ? ૭

અથવા

સ્વાસ્થ્યની સંભાળમાં નર્સ અને ડૉક્ટરનું મહત્વ વર્ણવો.

(બ) દીર્ઘકાલીન પીડાની જીવનશૈલી વર્ણવો. ૭

અથવા

પીડા નિયંત્રણની ટેકનિક તરીકે 'શિથિલીકરણની ટેકનિક' સમજાવો.

૫ નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યોમાં ઉત્તર આપો : ૧૪

- (૧) સ્વાસ્થ્ય એટલે શું ?
- (૨) સ્વાસ્થ્ય શબ્દ એ કયા બે શબ્દ ઉપરથી ઊતરી આવ્યો છે ?
- (૩) APAનું આખું નામ જણાવો.
- (૪) વિજ્ઞાનમાં વલડપ્રેશર માપતી વખતે કયા બે શબ્દો વપરાય છે ?
- (૫) પરાગજવર શેના લીધે થાય છે ?
- (૬) પેપ્ટિક અલ્સર એટલે શું ?
- (૭) તંદુરસ્તીની ટેવ એટલે શું ?
- (૮) HDL એટલે કેવો કોલેસ્ટ્રોલ ?
- (૯) નિયમિત કસરતનાં કોઈપણ ચાર લાભ જણાવો.
- (૧૦) મનોભાર એટલે શું ?
- (૧૧) મનોભાર એ કેવો અનુભવ છે ?
- (૧૨) સામાજિક સમર્થન એટલે શું ?
- (૧૩) એક્યુપંક્ચર દ્વારા સારવાર માટે કયા સાધનનો ઉપયોગ થાય છે ?
- (૧૪) પીડા સંચાલનની ટેકનિકના નામ જણાવો.



**H-311050**

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. A. (Sem. I) Examination**

**November - 2019**

**Sociology : MA00C105**

**(Sociology of Change & Development)**

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.  
(૨) બધા જ પ્રશ્નોના માર્ક્સ સરખા છે.

- ૧ સામાજિક પરિવર્તનની વ્યાખ્યા આપી, તેનાં લક્ષણો સમજાવો. ૧૪  
અથવા  
સંઘર્ષવાદી સિદ્ધાંત સવિસ્તર સમજાવો.
- ૨ વિકાસનો અર્થ આપી, તેનું કાર્યક્ષેત્ર ચર્ચો. ૧૪  
અથવા  
આશ્રિતતાનો સિદ્ધાંત સમજાવો.
- ૩ ભારતમાં લોકશાહી આયોજનનું સ્વરૂપ ચર્ચો. ૧૪  
અથવા  
ગ્રામીણ વિકાસ એટલે શું ? ગ્રામીણ વિકાસ માટેનો સર્વોદયનો અભિગમ જણાવો.
- ૪ વિસ્થાપનનો અર્થ આપી, ગુજરાતમાં વિસ્થાપનની અસરો સમજાવો. ૧૪  
અથવા  
પુનઃસ્થાપન અને તેની અસરોની ચર્ચા કરો.

૫ સૂચના મુજબ લખો :

(અ) ખાલી જગ્યા પૂરો :

૭

- (૧) આધુનિક સામાજિક પરિવર્તન \_\_\_\_\_ પાયો ધરાવે છે.  
(દ્વિમુખી, એકતરફી, કોઈ નહીં)
- (૨) અમેરીકન માનવશાસ્ત્રી \_\_\_\_\_ એ સામાજિક-સાંસ્કૃતિક ઉત્ક્રાંતિની ચર્ચા કરી છે. (પાર્સન્સ, મોર્ગન, મીડ)
- (૩) ફ્રેડરીક નીચા સંઘર્ષના આધાર માટે \_\_\_\_\_ ને કેન્દ્ર ગણે છે.  
(સંસ્થા, જૂથ, કુટુંબ)
- (૪) સર્વોદય સમાજની સ્થાપના \_\_\_\_\_ વર્ષમાં થઈ.  
(૨૦૦૭, ૧૯૫૧, ૧૯૪૮)
- (૫) \_\_\_\_\_ એ પોઝીટીવ ફિલોસોફીમાં માનવસમાજની પ્રગતિના ત્રણ તબક્કા બતાવ્યા છે. (કોમ્ટ, મર્ટન, સ્પેનસર)
- (૬) \_\_\_\_\_ ના મતે દૈહિક એકતા સામાજિક એકતાનો બીજો પ્રકાર છે. (વેબર, દુર્કિમ, માર્ક્સ)
- (૭) ગાંધીજીનો ગ્રામીણ વિકાસ માટેનો અભિગમ \_\_\_\_\_ છે.  
(હિંસક, ક્રાંતિકારી, અહિંસક)

(બ) જોડકાં જોડો :

૭

- | અ                                 | બ                 |
|-----------------------------------|-------------------|
| (૧) નવ ઉત્ક્રાંતિવાદી             | (૧) કાર્લ માર્ક્સ |
| (૨) સંઘર્ષવાદી                    | (૨) લેસ્લી વ્હાઈટ |
| (૩) અન્નપૂર્ણા યોજના              | (૩) ૧૯૫૧-૫૨       |
| (૪) વોટરશેડ ડેવલોપમેન્ટ પ્રોગ્રામ | (૪) ૧૯૫૧          |
| (૫) આયોજન પંચની રચના              | (૫) ૧૯૭૫          |
| (૬) ભૂદાન ચળવળ                    | (૬) ૨૦૦૦          |
| (૭) ૨૦ મુદ્દાનો કાર્યક્રમ         | (૭) ૧૯૯૫          |

## ENGLISH VERSION

### Instructions :

- (1) All questions are compulsory.
- (2) All questions carries equal marks.

- 1 Give the definition of Social Change. Explain its characteristics. 14

**OR**

Explain the conflict theory in detail.

- 2 Give the meaning of Development. Discuss its scope. 14

**OR**

Explain the Theory of Subaltern.

- 3 Discuss about the form of democratic planning in India. 14

**OR**

What is Rural Development ? Explain the Sarvodaya approach to Rural Development.

- 4 Give the meaning of displacement and explain the effects of displacement in Gujarat. 14

**OR**

Discuss the Restoration and its effects.

- 5 (a) Fill in the blanks : 7

- (1) Modern social change embraces \_\_\_\_\_ foundation. (Two-sided, One-sided, None)
- (2) American anthropologist \_\_\_\_\_ has discussed socio-cultural evolution. (Parson, Morgan, Mida)
- (3) Frederick views the \_\_\_\_\_ as a base for lower rate of conflict. (Organization, Group, Family)
- (4) Sarvoday-Samaj was founded in the year \_\_\_\_\_.  
(2007, 1951, 1948)
- (5) \_\_\_\_\_ showed the three stages of human society's progress in the positive philosophy.  
(Compte, Murton, Spencer)
- (6) According to \_\_\_\_\_, physical solidarity in another form of social solidarity. (Weber, Durkheim, Marx)
- (7) Gandhiji's approach to rural development is \_\_\_\_\_. (Violent, Revolutionary, Non-violent)



(b) Match A with B :

7

<b>A</b>	<b>B</b>
(1) Neo evolutionist	(1) Karl Marx
(2) Consubstantiationist	(2) Lesly-White
(3) Annapurna Yojana	(3) 1951-52
(4) Watershed Development Programme	(4) 1951
(5) Composition of the Planning Commission	(5) 1975
(6) Bhudan Movement	(6) 2000
(7) 20 Issue Program	(7) 1995

---



HG-053052

Seat No. \_\_\_\_\_

M. A. (Sem. I) Examination

October - 2019

MAOOC - 102 : Sanskrit

(विष्णुपुराणम् ।)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

सूचना : (१) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(२) જમણી બાજુ દર્શાવેલ આંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

૧ (અ) નીચેના શ્લોકનો આવશ્યક વિવરણ સાથે અનુવાદ કરો. ( ગમે તે બે ) ૦૮

(१) यः कारणं च कार्यं च कारणस्यापि कारणम् ।

कार्यस्यापि च यः कार्यं प्रसीदतु स नो हरिः ॥

(२) धर्मार्थકામમોક્ષાહ્યાઃ પુરુષાર્થા ઉદાહતાઃ ।

चतुष्टयमिदं यस्मात् तस्मात् किं किमिदं वचः ॥

(३) તેષુ પુણ્યા જનપદાશ્ચિરાચ્ચ મિયતે જનઃ ।

नाथयो व्याधयो वापि सर्वकालसुखं हि तत् ॥

(४) સિતનીલાદિભેદેન યથૈકં દ્દશ્યતે નભઃ ।

भ्रान्तदृष्टिभिरात्मापि तथैकः सन्पृथक्पृथक् ॥

(બ) નીચેનામાંથી ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે એક ) ૦૬

(१) પ્રહલાદ ચરિત્ર.

(२) ઋણનો નિદાધને અદ્વૈત જ્ઞાનોપદેશ.

૨ (અ) નીચેના શ્લોકનો આવશ્યક વિવરણ સાથે અનુવાદ કરો. ( ગમે તે બે ) ૦૮

(१) मनोरथानां न समाप्तिरस्ति वर्षायुतेनापि तथाबलक्षैः ।

पूर्णषु पूर्णेषु पुनर्नवानामुत्पत्तयः सन्ति मनोरथानाम् ॥

(२) જીર્યન્તિ જીર્યતઃ કેશા દન્તા જીર્યન્તિ જીર્યતઃ ।

धनाशा जीविताशा च जीर्यतोऽपि न जीर्यतः ॥

(३) દિવસઃ કો વિના સૂર્ય વિના ચન્દ્રેણ કા નિશા ।

विना वृषेण का गावो विना कृष्णेन को व्रजः ॥

(૩) આન્વીક્ષિકી ત્રયી વાર્તાદણ્ડનીતિસ્તથા પરા ।

विधाचतुष्टयं चैतद्वार्तामात्रं शृणुष्व मे ॥

(બ) નીચેનામાંથી ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે એક ) ૦૬

(१) ઈક્વાકુ વંશવર્ણન.

(२) સૌભરિ ચરિત્ર.

- ૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. ૧૪
- (૧) સમુદ્રમંથન કથા.  
 (૨) કાલિયદમન પ્રસંગ.  
 (૩) ત્રિશંકુ કથા.  
 (૪) નૃસિંહ અવતારકથા.
- ૪ વિષ્ણુપુરાણ અને ભાગવતપુરાણમાં વર્ણિત ઇન્દ્ર-મખલંગ પ્રસંગની તુલના કરો. ૧૪
- અથવા
- વિષ્ણુપુરાણ અને ભાગવતપુરાણમાં આવતી રાસલીલા પ્રસંગની તુલના કરો.
- ૫ નીચેના પ્રશ્નોના એક બે વાક્યમાં જવાબ આપો.(કોઈ પણ સાત ) ૧૪
- (૧) વ્યાસ મુનિએ પુરાણ સંહિતા કોને શિખવી હતી.  
 (૨) યદુ રાજાને કેટલા પુત્રો હતા ? કયા કયા ?  
 (૩) વિષ્ણુપુરાણના ઉત્તરભાગને કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે ?  
 (૪) વંશ એટલે શુ ?  
 (૫) બ્ર વર્ણથી આરંભ થતા પુરાણોના નામ આપો ?  
 (૬) નામકરણ સંસ્કાર પ્રમાણે નામ કેવું હોવું જોઈએ ?  
 (૭) વિષ્ણુપુરાણમાં વિવાહના કેટલા પ્રકાર આપ્યા છે ? કયા-કયા ?  
 (૮) સહસ્રાર્જુને કેટલા યજ્ઞો કરાવ્યા હતા.  
 (૯) યયાતિ રાજાની પત્નીઓ કોણ-કોણ હતી.  
 (૧૦) વિષ્ણુપુરાણમાં વક્તા અને શ્રોતા કોણ છે ?  
 (૧૧) વેને કઈ ઘોષણા કરી હતી.



**H-051008**

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. A. (Sem. I) Examination**

**November - 2019**

**MA00C102 : History of English Literature 1660 to 1798**

*(Old Course)*

**Time : 3 Hours]**

**[Total Marks : 70**

Instructions : (1) Attempt all questions.

(2) All questions carry equal marks.

1. (a) According to Bomani Dobree “The Restoration Tragedy is artificial, its emotions unreal.” Justify.

OR

(b) “In All for Love there is an inner conflict in the minds of several characters between love and honour”. Elaborate.

2. (a) “Restoration comedy is a genuine reflection of the temper, if not of the actual life, of the upper classes of the nation, and as such it has a sociological as well as literary interest.” Comment.

OR

(b) ‘Millamant is the perfect model of the accomplished fine lady of all ages’. Justify the statement.

3. Write short notes on : (any two)

- (1) The epic war of Rape of the Lock.
- (2) The relationship between Friday and Crusoe.
- (3) Satire in Gulliver’s Travels.
- (4) Pamela : An Epistolary novel.

4. Answer in brief :

- (1) Write a brief note on the major themes of Restoration Tragedy.
- (2) Briefly discuss the similarities and differences between Shakespeare’s play and Dryden’s Play.
- (3) Who are the main exponents of the Heroic Tragedy ?
- (4) What is Lady Wishfort’s main interest ?
- (5) Who was the first woman playwright of the Restoration Age?
- (6) Comment on the end of All For Love.
- (7) How does Dobree describe free Comedy?

5. Choose the correct option :

- (1) All for Love is modelled on \_\_\_\_\_.  
(a) Romeo and Juliet (b) The Rehearsal  
(c) Spanish Fryar (d) Antony and Cleopatra
- (2) Which French writer influenced Restoration Tragedy ?  
(a) Cromwell (b) Racine (c) Sophocles (d) Voltaire
- (3) All for Love depicts the conflict between love and \_\_\_\_\_.  
(a) Pride (b) Jealousy (c) Honour (d) Patriotism
- (4) The play Rivals has been written by \_\_\_\_\_.  
(a) O. Henry (b) Oliver Goldsmith  
(c) William Congreve (d) R.B. Sheridan
- (5) Who is Millament's aunt ?  
(a) Mrs. Fainall (b) Lady Wishfort  
(c) Aunt Catherine (d) Lady Diana
- (6) Who is Sir Roland ?  
(a) Mirabel's uncle (b) Foible's husband  
(c) Lady Wishfort's lover (d) A knight of the realm
- (7) Cleopatra was the queen of \_\_\_\_\_.  
(a) Greece (b) Egypt (c) Rome (d) Mesopotamia
- (8) Heroic dramas were necessarily \_\_\_\_\_ dominated.  
(a) Valour (b) Pain (c) Male (d) Female
- (9) Which of the following is not written by John Dryden ?  
(a) Tyrannic Love (b) Conquest of Granada  
(c) All for Love (d) Don Carlos
- (10) \_\_\_\_\_ were important elements of Restoration Comedy.  
(a) Character and Setting (b) Pain and Catharsis  
(c) Husband and Wife (d) Prologues and Epilogues
- (11) Who uses Blank Verse most effectively in his plays ?  
(a) Cato (b) Robert Howard (c) Nat Lee (d) Dryden
- (12) Who has written the play *The Country Wife* ?  
(a) Wycherley (b) Congreve (c) Etherege (d) Shadwell
- (13) Who appears as Sir Rowland in the play ?  
(a) Petulant (b) Waitwell (c) Sir Willful Witwoud (d) Young Witwoud
- (14) How old is Lady Wishfort ?  
(a) 50 (b) 54 (c) 55 (d) 56
-



**H-311030**

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. A. (Sem. I) Examination**

**November - 2019**

**MA0IC104 : History**

**(History of India (1858 to 1919 A.D.))**

**(New Course)**

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧ ઈ.સ. ૧૮૫૮ ધારાનું વર્ણન કરો.

**અથવા**

૧ ૧૯ મી સદી દરમ્યાન ભારતમાં રાષ્ટ્રીય ચેતનાના વિકાસ માટે જવાબદાર રાજકીય, શૈક્ષણિક અને સાહિત્યિક પરિબળોનું મૂલ્યાંકન કરો.

૨ હિંદી રાષ્ટ્રીય મહાસભાનાં મવાળવાદી તબક્કાની ઈ.સ. ૧૮૮૫ થી ઈ.સ. ૧૯૦૫ સુધીની કામગીરીનું વર્ણન કરો.

**અથવા**

૨ હિંદી રાષ્ટ્રીય મહાસભાનાં જહાલવાદી તબક્કાનાં ઉદયનાં પરિબળો સમજાવી તેની કામગીરીની અગત્યતા તપાસો.

૩ લોર્ડ કર્ઝનની સામ્રાજ્યવાદી નીતિનું વર્ણન કરો.

**અથવા**

૩ બંગાળના ભાગલાનાં કારણો દર્શાવી સ્વદેશી આંદોલનનું મૂલ્યાંકન કરો.

૪ હોમરૂલ આંદોલનનાં કારણો જણાવી તેનું સ્વરૂપ અને મહત્વ આલેખો.

**અથવા**

૪ ખિલાફત આંદોલનનાં કારણોની ચર્ચા કરો.

H-311030 ]

1

[ Contd...

- ૫ એક બે વાક્યોમાં જવાબ આપો. (ગમે તે સાતનાં જવાબ આપો)
- (૧) ભારતની પ્રજાએ રોલેટ એક્ટનો વિરોધ કેમ કર્યો ?
  - (૨) જલિયાંવાલા બાગ હત્યાકાંડમાં ગોળીબારનો આદેશ કયા અંગ્રેજ અમલદારે કર્યો હતો ?
  - (૩) ખિલાફત આંદોલનના બે નેતાઓના નામ આપો.
  - (૪) સત્યાર્થપ્રકાશ નામનો ગ્રંથ કોણે લખ્યો હતો ?
  - (૫) બંગાળનાં ભાગલા કઈ સાલમાં થયાં હતાં ?
  - (૬) જલિયાવાલા બાગ કયાં આવેલો છે ?
  - (૭) મવાળવાદી નેતાઓના નામ આપો.
  - (૮) દયાનંદ સરસ્વતી એ કયું સૂત્ર આપ્યું હતું ?
  - (૯) આર્યસમાજનાં સ્થાપક કોણ હતા ?
  - (૧૦) ઈ.સ. ૧૮૫૮ નો ઢંઢેરો કેમ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો ?

## ENGLISH VERSION

- 1 Describe the main privatization of the Act of 1858 A.D.
- OR**
- 1 Evaluate the political, education and literary forces responsible for the growth of national consciousness in the during the 19<sup>th</sup> century.
  - 2 Examine the activities of moderate phase of Indian National Congress from 1885 A.D. to 1905 A.D. and narrate its importance.
- OR**
- 2 Explain the responsible for the rise of radical phase of Indian National Congress and examine its activities and importance.
  - 3 Describe Lord Curzan – Policy imperialism.
- OR**
- 3 Mention the causes of the partition of Bengal and evaluate Swadeshi movement.

4 State the causes of Home rule movement and narrate its nature and importance.

**OR**

4 Discuss the forces responsible for Khilafat movement.

5 Write any seven answers in one or two lines :

- (1) Why did the people of India strongly protest against the Rowlatt act ?
- (2) Which British bureaucrat committed in country in the Jalianwala Bagh massacre ?
- (3) Give names of two leaders of Khilafat movement.
- (4) In which year partition of Bengal took place ?
- (5) Who wrote the book Satyaprakash ?
- (6) Where is Jalianwala Bagh situated ?
- (7) Give names of leaders of moderate phase.
- (8) Which slogan had been given by Dayanand Saraswati ?
- (9) Who was founder of Arya Samaj ?
- (10) Why was the Act 1858 – Queen victoria's manifesto issued ?